

Urząd Statystyczny w Rzeszowie

Statistical Office in Rzeszów

**RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
W 2013 R.**

**REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF PODKARPACKIE VOIVODSHIP
IN 2013**

Maj 2014 May

Zespół Redakcyjny:
Editorial board :

Przewodniczący
President

Marek Cierpień-Wolan

Członkowie
Members

Teresa Krzemińska, Edyta Giełbaga, Dorota Jasiukiewicz,
Paweł Markocki, Irena Polak, Beata Rajca, Anna Tworek-
-Ptak, Jadwiga Uchman, Elżbieta Wojnar, Józef Wojtak

Sekretarz
Secretary

Barbara Błachut

Przygotowanie publikacji
Publication editing

Zespół pracowników Podkarpackiego Ośrodka
Badań Regionalnych
*Team of Podkarpackie Centre for Regional
Surveys*

Projekt okładki
Cover design

Lidia Motrenko-Makuch

Druk i oprawa
Printing and binding

ZWS Zakład Poligraficzny nr 2
26-600 Radom, ul. Planty 39/45

ISSN 2084-7076

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła
When publishing SO data please indicate source

Publikacja dostępna w Internecie
Publication available on the Internet

<http://rzeszow.stat.gov.pl>

URZĄD STATYSTYCZNY W RZESZOWIE
ul. Jana III Sobieskiego 10, 35-959 Rzeszów
tel.: 17 8535210, 8535219; fax: 17 8535157
<http://rzeszow.stat.gov.pl>
e-mail: SekretariatUSRze@stat.gov.pl

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Rzeszowie oddaje do rąk Państwa trzecie wydanie publikacji „Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego w 2013 r.”. Niniejsze opracowanie analityczne jest kontynuacją wydawnictw opisujących rozwój społeczno-gospodarczy regionu w ujęciu dynamicznym, a także w relacji do przeciętnych wielkości dla kraju.

W raporcie poruszono szereg zagadnień dotyczących między innymi sytuacji demograficznej, tendencji obserwowanych na rynku pracy, wynagrodzeń, świadczeń społecznych, przemysłu, budownictwa, nakładów inwestycyjnych oraz wyników finansowych przedsiębiorstw. Zaprezentowano również wyniki badania obrotu towarów i usług w ruchu granicznym na granicy polsko-ukraińskiej, która po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej, stała się zewnętrzną granicą Wspólnoty.

W celu lepszego zobrazowania przestrzennego zróżnicowania poszczególnych zjawisk, wybrane dane ujęto w formie graficznej na wykresach i mapach.

Przekazując Państwu niniejszą publikację, wyrażam przekonanie, że okaże się ona przydatna wielu osobom i instytucjom zainteresowanym prezentowaną tematyką.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Rzeszowie

dr Marek Cierpiał-Wolan

PREFACE

Statistical Office in Rzeszów presents the third edition of the publication "Report on the socio-economic situation of Podkarpackie voivodship in 2013". This study is a continuation of a series of analytical papers describing the socio-economic development of the region from a dynamic perspective, and also in relation to the average values for the country.

The report raised several issues concerning, among other things, demographic situation, trends in the labour market, wages and salaries, social benefits, industry, construction, investments expenditures and financial results of enterprises. It also presents the results of the survey of goods and services turnover in border traffic on the Polish-Ukrainian border, which, after the Polish accession to the European Union, became the Union's external border.

In order to better illustrate the spatial variety of the various phenomena, selected data were showed graphically on charts and maps.

Presenting this publication, I believe it will prove to be useful to individuals and institutions interested in the presented topics.

*Director
of the Statistical Office
in Rzeszów*

Marek Cierpiat-Wolan, PhD

Rzeszów, May 2014

SPIS TREŚCI

Przedmowa
Uwagi ogólne
PODSTAWOWE TENDENCJE
WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU
WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA
LUDNOŚĆ
RYNEK PRACY
WYNAGRODZENIA
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE
CENY
ROLNICTWO
PRZEMYSŁ
BUDOWNICTWO
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE
RYNEK WEWNĘTRZNY
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘ- BIORSTW NIEFINANSOWYCH
NAKŁADY INWESTYCYJNE
OBRÓT TOWARÓW I USŁUG W RUCHU GRANICZNYM NA GRANICY POLSKO-UKRAIŃSKIEJ

CONTENTS

	<u>Str.</u> <u>Page</u>
<i>Preface</i>	3-4
<i>General notes</i>	10
<i>BASIC TRENDS</i>	15-18
<i>VOIVODSHIP COMPARED TO THE COUNTRY</i> <i>VOIVODSHIP COMPARED TO OTHER</i> <i>VOIVODSHIPS</i>	19
<i>DIVISION AND AREA OF VOIVODSHIP</i>	23
<i>POPULATION</i>	24
<i>LABOUR MARKET</i>	28
<i>WAGES AND SALARIES</i>	39
<i>SOCIAL BENEFITS</i>	42
<i>PRICES</i>	47
<i>AGRICULTURE</i>	52
<i>INDUSTRY</i>	61
<i>CONSTRUCTION</i>	65
<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	68
<i>INTERNAL MARKET</i>	71
<i>FINANCIAL RESULTS OF</i> <i>NON-FINANCIAL ENTERPRISES</i>	74
<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	77
<i>GOODS AND SERVICES TURNOVER</i> <i>IN BORDER TRAFFIC AT THE POLISH-</i> <i>UKRAINIAN BORDER</i>	80

SPIS TABLIC

Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2013 r.
Ludność na podstawie bilansów
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsię- biorstw w województwie podkarpackim ...
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie podkarpackim
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

LIST OF TABLES

	<u>Nr</u> <u>No.</u>	<u>Str.</u> <u>Page</u>
<i>Selected data on Poland and voivodship</i> <i>in 2013</i>	1	19
<i>Population based on balances</i>	2	25
<i>Vital statistics and net migration per 1000</i> <i>population</i>	3	26
<i>Average paid employment in the enterprise</i> <i>sector</i>	4	28
<i>Average paid employment in the enterprise</i> <i>sector in Podkarpackie voivodship</i>	5	29
<i>Registered unemployed persons and</i> <i>unemployment rate</i>	6	30
<i>Registered unemployed persons and</i> <i>unemployment rate in Podkarpackie</i> <i>voivodship</i>	7	33
<i>Economic activity of population aged</i> <i>15 and more in the 4th quarter</i>	8	34

		Nr No.	Str. Page
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw.....	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	9	39
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie podkarpackim	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in Podkarpackie voivodship</i>	10	40
Świadczenia społeczne	<i>Social benefits</i>	11	42
Świadczenia społeczne w województwie podkarpackim	<i>Social benefits in Podkarpackie voivodship ..</i>	12	44
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	13	47
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podkarpackim ..	<i>Price indices of consumer goods and services in Podkarpackie voivodship</i>	14	49
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	<i>Average retail prices of selected consumer goods and services in December</i>	15	50
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	<i>Selected data on agriculture</i>	16	53
Przemysł	<i>Industry</i>	17	61
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie podkarpackim	<i>Indices of sold production of industry in Podkarpackie voivodship</i>	18	63
Budownictwo	<i>Construction</i>	19	65
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie podkarpackim	<i>Indices of construction and assembly production in Podkarpackie voivodship ...</i>	20	67
Budownictwo mieszkaniowe	<i>Residential construction</i>	21	68
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie podkarpackim	<i>Dwellings completed in Podkarpackie Voivodship</i>	22	69
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie podkarpackim	<i>Dwellings for which permits have been issued in Podkarpackie voivodship</i>	23	70
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale</i>	24	71
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie podkarpackim	<i>Indices of retail sale in Podkarpackie voivodship</i>	25	72
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	<i>Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises</i>	26	76
Nakłady inwestycyjne	<i>Investment outlays</i>	27	77
Średnie wydatki poniesione przez 1 cudzoziemca w Polsce przekraczającego zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie województwa podkarpackiego w zł	<i>Average expenses incurred by one foreigner in Poland who crossed the European Union's external border on the territory of Podkarpackie voivodship in zł</i>	28	81
Średnie wydatki poniesione przez 1 Polaka za granicą przekraczającego zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie województwa podkarpackiego w zł	<i>Average expenses incurred by one Pole abroad who crossed the European Union's external border on the territory of Podkarpackie voivodship in zł</i>	29	82

SPIS WYKRESÓW

Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2013 r.	
--	--

LIST OF GRAPHS

<i>Natural increase per 1000 population in 2013</i>	1	20
---	---	----

	Nr <i>No.</i>	Str. <i>Page</i>
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2013 r.	2	20
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2013 r.	3	20
Stopa bezrobocia według BAEL w 2013 r.	4	21
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r.	5	21
Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2013 r.	6	21
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2013 r.	7	21
Mieszkania oddane do użytkowania w 2013 r.	8	22
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2013 r.	9	22
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2013 r.	10	22
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	11	28
Stopa bezrobocia rejestrowanego	12	32
Współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale	13	35
Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale	14	36
Stopa bezrobocia w IV kwartale	15	37
Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących w IV kwartale	16	37
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	17	40
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów pobierających świadczenia	18	45
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	19	45
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	20	48
Plony zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi z 1 ha	21	55
Plony ziemniaków z 1 ha	22	55
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	23	55
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	24	55
Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych	25	57
Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem	26	57
Dynamika skupu mleka krowiego	27	57
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia	28	59
Przyrost naturalny na 1000 ludności	29	60-61

		Nr <i>No.</i>	Str. <i>Page</i>
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population</i>	30	60-61
Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie podkarpackim według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Vital statistics per 1000 population in Podkarpackie voivodship by subregions and powiats in 2013</i>	31	60-61
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie podkarpackim według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in Podkarpackie voivodship by subregions and powiats in 2013</i>	32	60-61
Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007	<i>Structure of average paid employment by PKD 2007 sections</i>	33	60-61
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age</i>	34	60-61
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	35	60-61
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawiania bez pracy	<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment</i>	36	60-61
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie podkarpackim według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Unemployment rate in Podkarpackie voivodship by subregions and powiats in 2013</i>	37	60-61
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale według BAEL	<i>Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter by LFS</i>	38	60-61
Struktura pracujących według wieku w województwie podkarpackim w IV kwartale według BAEL	<i>Structure of employed persons by age in Podkarpackie voivodship in the 4th quarter by LFS</i>	39	60-61
Struktura bezrobotnych według wieku w województwie podkarpackim w IV kwartale według BAEL	<i>Structure of unemployed persons by age in Podkarpackie voivodship in the 4th quarter by LFS</i>	40	60-61
Struktura bezrobotnych według czasu poszukiwania pracy w IV kwartale 2012 r. według BAEL	<i>Structure of unemployed persons by duration of job search in the 4th quarter of 2012 by LFS</i>	41	60-61
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w wybranych sekcjach w 2012r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in selected sections in 2012</i>	42	60-61
Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie podkarpackim w 2013 r.	<i>Annual changes in prices of selected consumer goods and services in Podkarpackie voivodship in 2013</i>	43	60-61
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach	<i>Procurement and marketplace prices of agricultural products</i>	44	60-61
Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2013 r.	<i>Structure of sold production of industry by PKD 2007 sections in 2013</i>	45	60-61
Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2013 r.	<i>Structure of average paid employment in industry by PKD 2007 sections in 2013</i>	46	60-61
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007.....	<i>Structure of construction and assembly production by PKD 2007 divisions</i>	47	60-61
Dynamika liczby mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia	<i>Indices of number of dwellings for which building permits were issued</i>	48	60-61
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	<i>Indices of number of dwellings started</i>	49	60-61
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa ...	<i>Structure of number of dwellings completed by forms of construction</i>	50	60-61

		Nr <i>No.</i>	Str. <i>Page</i>
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie podkarpackim według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Dwellings completed in Podkarpackie voivodship by subregions and powiats in 2013 ...</i>	51	60-61
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	<i>Dwellings completed per 1000 population ...</i>	52	60-61
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania	<i>Average usable floor space per dwelling completed</i>	53	60-61
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	<i>Share of companies showing net profit in the total number of surveyed entities ...</i>	54	60-61
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności	<i>Share of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity</i>	55	60-61
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu ...	<i>Indices of sold production of industry</i>	56	62
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	<i>Indices of average paid employment in industry</i>	57	64
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa	<i>Indices of sold production of construction ...</i>	58	66
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	<i>Indices of average paid employment in construction</i>	59	66
Dynamika produkcji budowlano-montażowej	<i>Indices of construction and assembly production</i>	60	67
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	<i>Indices of dwellings completed</i>	61	69
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale</i>	62	72
Wskaźnik poziomu kosztów	<i>Cost level indicator</i>	63	75
Wskaźnik rentowności obrotu netto	<i>Net turnover profitability rate</i>	64	75
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem	<i>Indices of total investment outlays</i>	65	77
Struktura cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie województwa podkarpackiego według częstotliwości przekraczania granicy	<i>Structure of foreigners crossing the European Union's external border on the territory of Podkarpackie voivodship by frequency of crossing the border</i>	66	81
ANEKS			
APPENDIX			
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM	<i>SELECTED DATA ON PODKARPACKIE VOIVODSHIP</i>	I	83
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM WEDŁUG MIESIĘCY	<i>SELECTED DATA ON PODKARPACKIE VOIVODSHIP BY MONTHS</i>	II	87

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**. W opisach województw informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu, miastach ogółem oraz gminach podano według stanu w dniu 31 XII 2013 r.

2. Od 2009 r. dane prezentuje się w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami, w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

W niniejszym „Raportcie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego w 2013 r.” publikuje się bieżące dane według PKD 2007 oraz dane przeliczone według tej klasyfikacji za okresy poprzednie.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową), na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

- 1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

GENERAL NOTES

1. Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**. In descriptions of voivodships information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status, towns and gminas is given as the date of 31 December 2013.

2. Since 2009 onwards the data have been presented in accordance with the Polish Classification of Activities – PKD 2007, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments) to replace the formerly applied PKD 2004/NACE Rev. 1.1.

In the publication “The Information on Socio-economic Situation of Podkarpackie Voivodship in 2013”, the current data are published according to the NACE Rev. 2. Data for previous periods are also converted according to this classification.

3. The item “Industry” was introduced, as an additional grouping including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”

4. Data according to NACE Rev. 2 sections as well as to territorial division are compiled using the **enterprise method**.

5. Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

7. The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own account in order to earn a profit.

8. Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.

9. In the publication data in regard to:

- 1) **average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;
- 2) **sold production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;

- 3) **wyników finansowych przedsiębiorstw nie-finansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

10. Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw** prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

11. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży tar-

- 3) *financial results of non-financial enterprises as well as investment outlays and newly started investments refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.*

10. *Information relating to the enterprise sector is presented based on the definition of “enterprise” – introduced by the regulation of the Council (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.*

11. *Constant prices were adopted as follows:*

- 1) *agricultural output – current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales –*

gowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2012 r. – z lat 2011 i 2012;

- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
- ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) w latach 2006-2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

12. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki — w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach — obliczono w warunkach porównywalnych. Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

13. Do przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności faktycznie zamieszkałej według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

14. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

15. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

16. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

prices received by farmers at market places, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2012 – the prices from 2011 and 2012, are assumed;

- 2) *sold production of industry:*
- *2005 constant prices (2005 average current prices) in 2006-2010,*
 - *2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.*

12. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices — in the case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods are calculated in comparable conditions. Single base indices are calculated using the chain-base index method.

13. When computing per capita data (1000 population, etc.) as of the end of the year, the actually living population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 VI.

14. Some data are provisional and may be change in subsequent editions of the publication.

15. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.

16. The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

sekcje
sections

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

Electricity, gas, steam and air conditioning supply

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Water supply; sewerage, waste management and remediation activities

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje (dok.) <i>sections (cont.)</i>	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>
działy <i>divisions</i>	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej <i>Manufacture of coke and refined petroleum products</i>	Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej <i>Manufacture of coke and refined petroleum products</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń <i>Manufacture of machinery and equipments n.e.c</i>	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana <i>Manufacture of machinery and equipments n.e.c</i>
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
Gospodarka odpadami; odzysk surowców <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>
Budowa budynków <i>Construction of buildings</i>	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków <i>Construction of buildings</i>
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej <i>Civil engineering</i>	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej <i>Civil engineering</i>

17. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

17. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

Kreska	(–)	– zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero:	(0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
	(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka	(.)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak	(x)	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak	(Δ)	– oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form.</i>
„W tym” “Of which”		– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Znak	(*)	– oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych. <i>data revised.</i>

SKRÓTY

ABBREVIATIONS

zł	– złoty <i>zloty</i>	m ²	– metr kwadratowy <i>square metre</i>
tys.	– tysiąc <i>thousand</i>	m ³	– metr sześcienny <i>cubic metre</i>
mln	– milion <i>million</i>	km ²	– kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
g	– gram <i>gram</i>	kpl	– komplet <i>set</i>
kg	– kilogram <i>kilogram</i>	szt.	– sztuka <i>piece, unit</i>
dt	– decytona <i>deciton</i>	pkt	– punkt <i>point</i>
l	– litr <i>litre</i>	p. proc.	– punkt procentowy <i>percentage point</i>
ha	– hektar <i>hectare</i>	PKD	– Polska Klasyfikacja Działalności <i>NACE classification</i>

Podstawowe tendencje

W województwie podkarpackim w 2013 r. utrzymał się dodatni **przyrost naturalny**. W ciągu roku obniżył się współczynnik zawieranych na Podkarpaciu **małżeństw**. Zarówno saldo migracji wewnętrznych, jak i **saldo migracji zagranicznych** ludności na pobyt stały w 2013 r. było ujemne.

Po wzroście **przeciętnego zatrudnienia** w 2011 r., w stosunku do roku poprzedniego, w kolejnych dwóch latach odnotowano spadek zatrudnienia, które w 2013 r. w skali roku obniżyło się o 3,1%. W ujęciu rocznym zanotowano wzrost ogólnej liczby **zarejestrowanych bezrobotnych** (największy wśród osób pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy). W porównaniu z 2012 r. odnotowano wzrost liczby zgłoszonych ofert zatrudnienia. Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2013 r. wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku: zwiększyła się liczba bezrobotnych oraz wzrosła stopa bezrobocia, zmniejszył się udział pracujących w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej), wzrosło obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi oraz zwiększyła się liczba biernych zawodowo.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw było o 4,4% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,5% w 2012 r. i o 4,9% w 2011 r.). Pod względem wysokości przeciętnego wynagrodzenia nasze województwo zajmowało przedostatnie miejsce w kraju i stanowiło 82,0% średniego wynagrodzenia.

Przeciętna liczba emerytów i rencistów ukształtowała się na poziomie niższym niż w roku ubiegłym (również wśród rolników indywidualnych pobierających świadczenia). Odnotowano wzrost **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**, przy czym wyższą dynamikę miały świadczenia wypłacane rolnikom indywidualnym, niż przez ZUS.

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych rosły wolniej niż w 2012 r. Wzrost cen wystąpił w większości grup towarów i usług. Najwyższy wzrost odnotowano w zakresie napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, towarów i usług związanych z rekreacją i kulturą oraz żywności i napojów bezalkoholowych.

Większa niż przed rokiem była produkcja **rzepaku i rzepiku**, a mniejsza **zbóż podstawowych** (z mieszankami zbożowymi), **buraków cukrowych i ziemniaków**. W odniesieniu do roku poprzedniego zmniejszyło się pogłowie **bydła, trzody chlewnej i owiec**, natomiast zwiększyło się pogłowie **drobiu**. Odnotowano wzrost skupu **żywca rzeźnego** (w wadze żywej) i **mleka**, a mniej niż przed rokiem skupiono **ziarna pszenicy, żyta** oraz **ziemniaków**. Odnotowano wzrost cen skupu ziemniaków, żywca drobiowego i mleka. Na targowiskach wzrosły ceny pszenicy, jęczmienia i ziemniaków.

W latach 2011–2013 notowano wzrost **produkcji sprzedanej przemysłu** w ujęciu rocznym, najwyższy w 2011 r. W 2013 r. produkcja sprzedana zwiększyła się w skali roku o 8,3%. Na kształtowanie się dynamiki przemysłu decydujący wpływ miała sekcja przetwórstwo przemysłowe, w której produkcja wzrosła o 9,2%.

W 2011 r., w skali roku, notowano wzrost **produkcji budowlano-montażowej o 15,7%**, ale już w kolejnych dwóch latach nastąpiło jej systematyczne obniżenie się. W 2013 r. produkcja budowlano-montażowa zmniejszyła się o 6,7% (wobec spadku o 0,8% w poprzednim roku). Niską dynamikę produkcji odnotowano w podmiotach zajmujących się głównie budową budynków oraz wykonujących roboty budowlane specjalistyczne.

Efekty budownictwa mieszkaniowego były gorsze niż w roku poprzednim. Zmniejszyła się liczba i powierzchnia ogółem mieszkań **oddanych do użytkowania**, aczkolwiek **przeciętna powierzchnia użytkowa** 1 mieszkania oddanego do użytkowania była większa niż przed rokiem. Spadła również liczba mieszkań, na których budowę **wydano pozwolenia** oraz ilość **rozpoczętych budów**.

W latach 2011–2012 utrzymywała się tendencja wzrostowa **sprzedaży detalicznej**, ale już w 2013 r. sprzedaż detaliczna, w porównaniu z poprzednim rokiem, zmniejszyła się o 1,8 %, co spowodowane było zmniejszeniem sprzedaży paliw stałych, ciekłych i gazowych oraz żywności, napojów i wyrobów tytoniowych.

Wyniki finansowe osiągnięte przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe były korzystniejsze niż w roku ubiegłym. Polepszył się **wskaźnik poziomu kosztów**, nieznacznie wzrosły **wskaźniki rentowności**, natomiast niewielki spadek zanotowały **wskaźniki płynności finansowej**.

Nakłady inwestycyjne badanych przedsiębiorstw obniżyły w stosunku do poprzedniego roku, z tego największy spadek osiągnęły nakłady na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia. Niższa była wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych, przy większej liczbie nowych inwestycji.

Wartość zakupionych w Polsce towarów i usług przez obcokrajowców przekraczających granicę polsko-ukraińską na terenie województwa podkarpackiego wzrosła w porównaniu z 2012 r., natomiast **wartość wydatków poniesionych za granicą przez Polaków** zmniejszyła się o 7%.

Basic trends

In 2013 in Podkarpackie voivodship the **natural increase** remained positive. During the year the rate of **marriages** contracted in Podkarpackie decreased. Both the internal net migration and the **international net migration** of population for the permanent residence was negative in 2013.

After the increase in the **average employment** in 2011, as compared to the previous year, in the next two years there was a decrease in employment, which in 2013 was lower by 3.1%. There was a rise in the total number of the **registered unemployed persons** during the year (the highest amongst persons remaining unemployed from 1 to 3 months). Compared with 2012 an increase in the number of job offers was registered. The results of Labour Force Survey (LFS) carried out in the 4th quarter of 2013 show the following changes in comparison with the corresponding period of the previous year: increase in the number of unemployed persons as well as in the unemployment rate, decrease in the proportion of employed persons in the population (aged 15 and over), increase in the burden of working persons with non-working persons and increase in the number of economically inactive persons.

The **average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector** were 4.4% higher than a year ago (compared to 3.5% increase in 2012 and 4.9% increase in 2011). In terms of the level of the average wages and salaries, it accounted for 82.0% of the average wages and salaries in the country, which ranked our voivodship the last but one.

The **average number of retirees and pensioners** was lower than in the last year (also among farmers receiving benefits). A rise in the **average monthly gross retirement pay and pension** was observed, with benefits paid to farmers having higher dynamics than the ones paid by ZUS.

The **prices of consumer goods and services** were rising more slowly than in 2012. There was an increase in most of the groups of goods and services, and the highest one was in alcoholic beverages and tobacco, goods and services associated with recreation and culture as well as food and non-alcoholic beverages.

The production of **rape and turnip rape** was higher than a year ago, whereas the production of **basic cereals** (including cereal mixed), **sugar beets** and **potatoes** was lower. In comparison with the previous year the number of **cattle, pigs and sheep** decreased, however, the number of **poultry** increased. In comparison to 2012 a rise in the purchase of **animals for slaughter** (in live weight) and **milk**, and a drop in the purchase of **cereal of wheat, rye and potatoes** were reported. An increase in procurement prices of potatoes, poultry for slaughter and milk was observed. The prices of wheat, barley and potatoes were higher at marketplaces.

In the years 2011-2013 there was an increase in the **sold production of industry** in each year, the highest in 2011. In 2013 the sold production of industry increased by 8.3%. The dynamics of industry was mainly influenced by the manufacturing section, in which the production increased by 9.2%.

*In 2011 the **construction and assembly production** was higher by 15.7% than in the previous year, but in the next two years it was systematically decreasing. In 2013 there was a drop in the construction and assembly production by 6.7%, as compared to 0.8% drop in 2012. Low production dynamics was observed in entities dealing mainly with construction of buildings and specialised construction activities.*

*The effects of the housing industry were worse than a year ago. The number and area of **dwelling completed** decreased, however, the **average usable floor space** per dwelling completed was higher than a year ago. There was also a decrease in the number of dwellings for which building **permits were issued** and in the number of **constructions started**.*

*In the years 2011-2012 there was a growing trend in **retail sales**, but in 2013 it decreased by 1.8% compared with the previous year. It was caused by a decrease in the sale of solid, liquid and gaseous fuels as well as food, beverages and tobacco.*

***Financial results** achieved by the surveyed non-financial enterprises were better than in the last year. The **costs level indicator** improved and the **profitability indicators** were slightly higher, however, there was a small decrease in the **financial liquidity indicators**.*

***Investment outlays** of the surveyed enterprises decreased compared to the previous year, of which the largest decrease was in expenditure on machinery, technical equipment and tools. The estimate value of investments started was lower, with higher number of newly started investments.*

*The **value of goods and services purchased in Poland by foreigners** crossing the Polish-Ukrainian border in Podkarpackie voivodship increased compared to 2012, whereas the **value of the expenditure incurred by Poles abroad** was lower by 7%.*

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

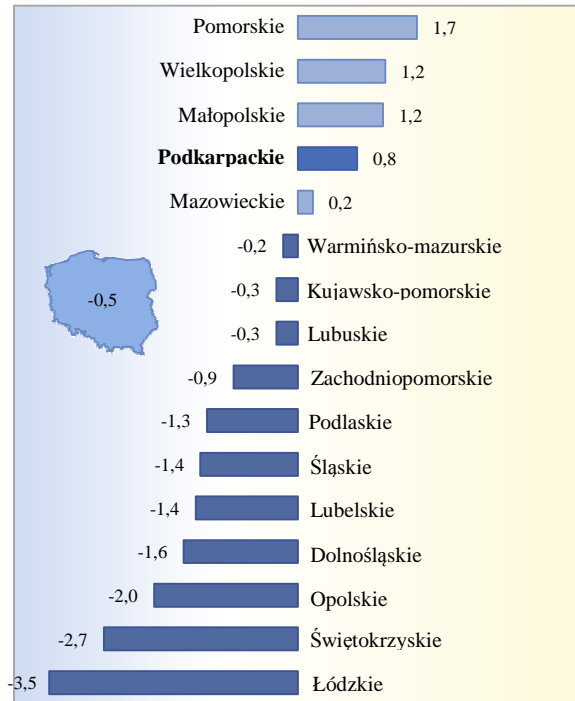
Tabl. 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2013 r.

Wyszczególnienie	Polska	woj. podkarpackie
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	119
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,46	0,84
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,52	-1,46
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w %	55,9	56,2
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w %	50,2	48,1
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w %	10,3	14,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	3837,20	3148,16
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1855,52	1600,77
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1121,52	1091,30
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (2012 = 100) w %	100,9	100,7
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym ^b w ha	10,1	4,3
Obsada bydła ^c na 100 ha użytków rolnych w szt.	38,8	16,1
Obsada trzody chlewnej ^d na 100 ha użytków rolnych w szt.	76,3	29,6
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w zł	469716	317018
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w zł	377676	292684
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,8	2,9
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	1057	750
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	21	6
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów w %	79,8	78,9
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	95,5	93,6
Dynamika nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (2012 = 100, ceny bieżące) w %	104,4	89,4
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2011 r. w zł	39665	26801

a Przeciętne w roku; uwzględniono zmiany metodologiczne, wyłączając z zakresu badania osoby przebywające poza gospodarstwem domowym 12 miesięcy i więcej (dotychczas – powyżej 3 miesięcy); dane nie są w pełni porównywalne z wynikami z lat poprzedzających 2010 rok. b Dane wstępne. c Stan w grudniu. d Stan w końcu listopada.

WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

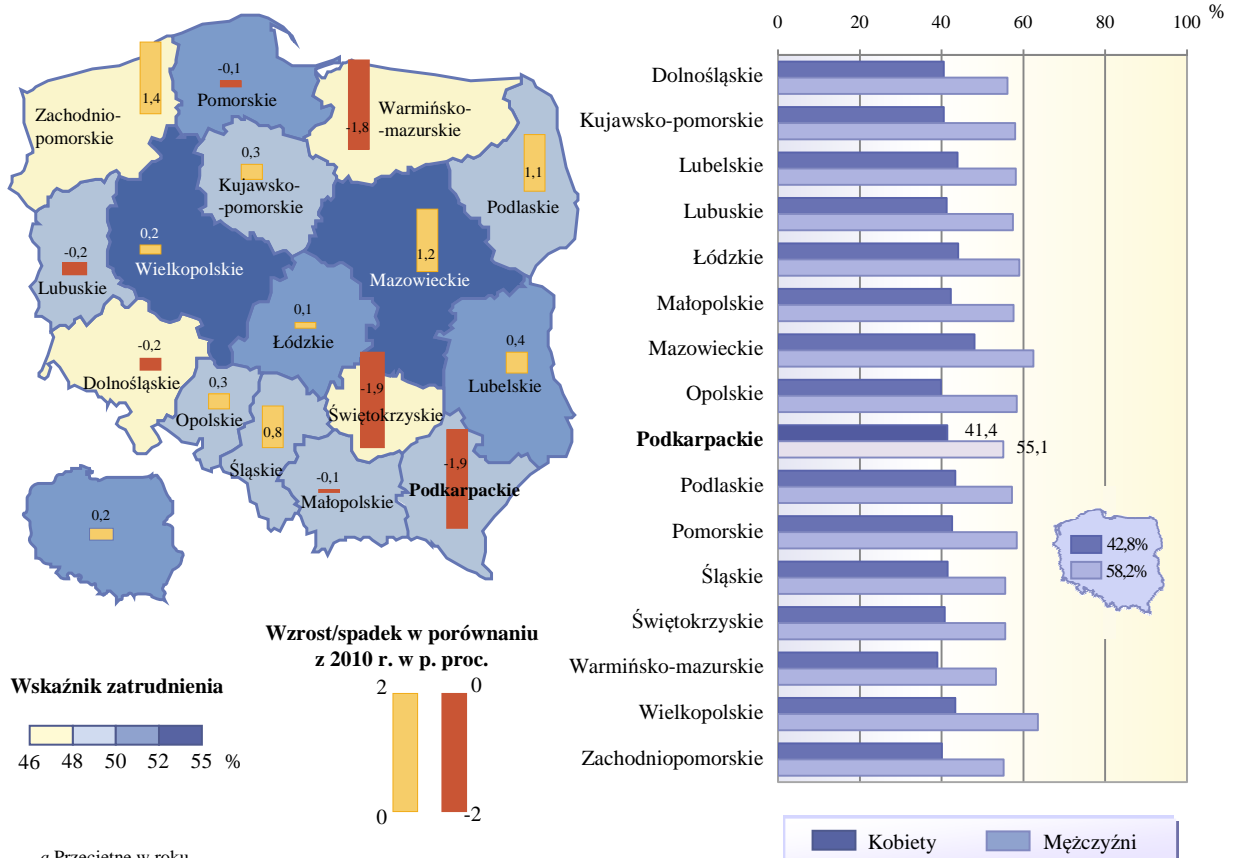
Wykres 1. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2013 r.

Wykres 2. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2013 r.

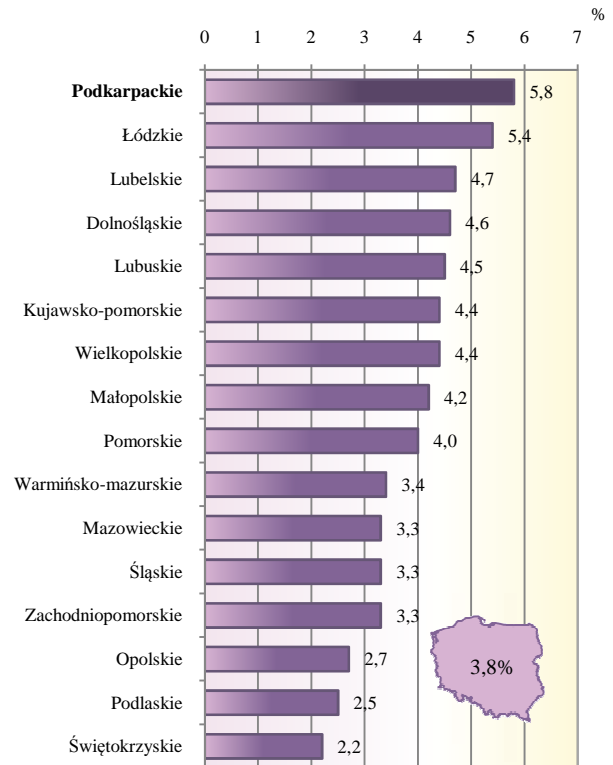
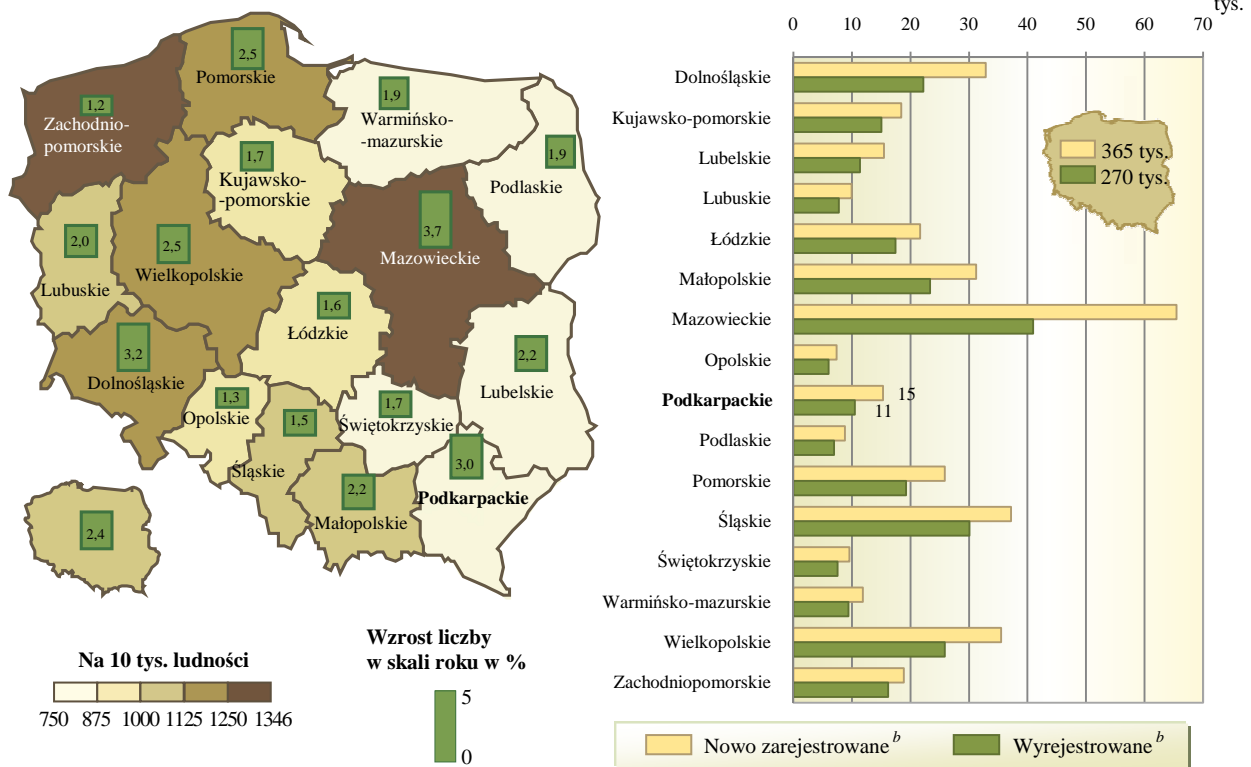
Wykres 3. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL^a w 2013 r.

Wykres 8. Mieszkania oddane do użytkowania w 2013 r.

Wykres 9. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2013 r.

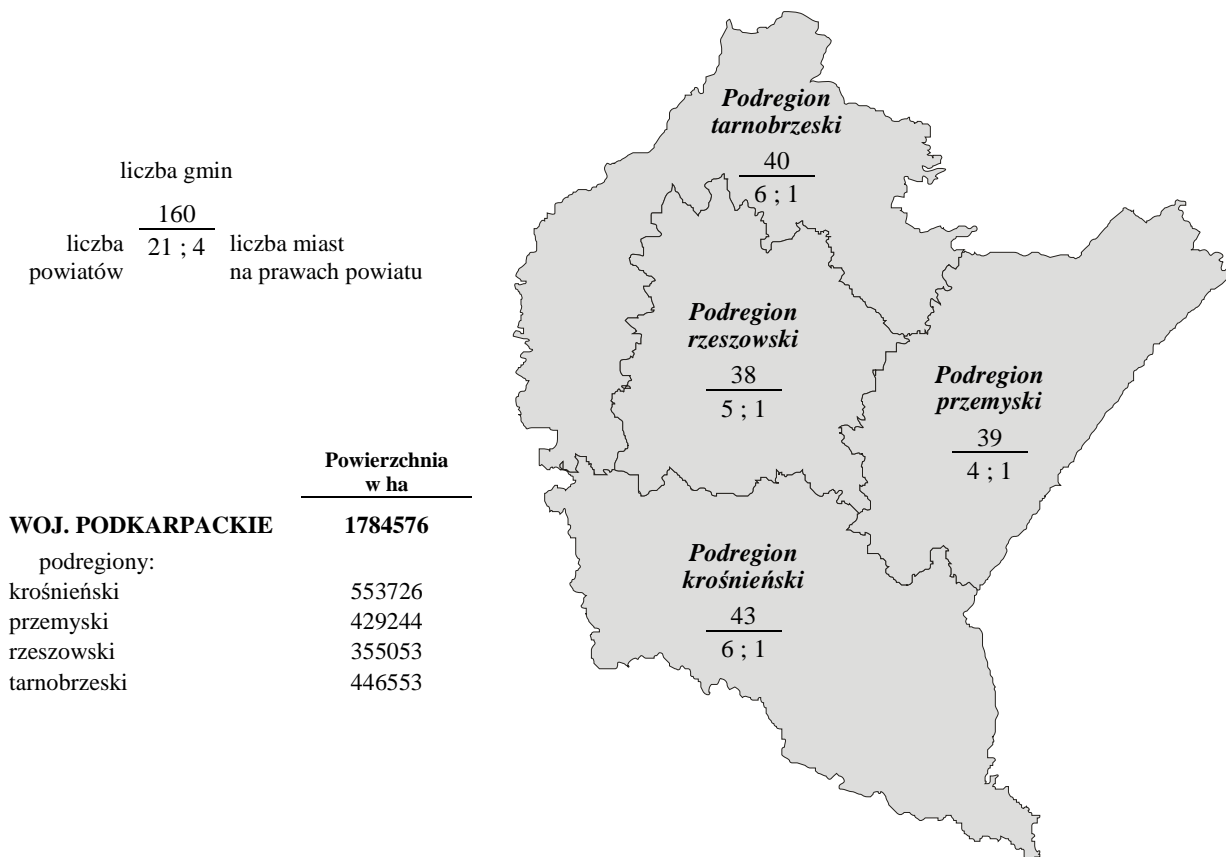
Wykres 10. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a w 2013 r. Stan w dniu 31 XII

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^b W ciągu roku.

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)¹ W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

Podregion krośnieński	Podregion przemyski	Podregion rzeszowski	Podregion tarnobrzeski
Miasto na prawach powiatu: Krosno	Miasto na prawach powiatu: Przemyśl	Miasto na prawach powiatu: Rzeszów	Miasto na prawach powiatu: Tarnobrzeg
Powiaty: bieszczadzki brzozowski jasielski krośnieński sanocki leski	Powiaty: jarosławski lubaczowski przemyski przeworski	Powiaty: kolbuszowski łańcucki ropczycko-sędziszowski rzeszowski strzyżowski	Powiaty: dębicki leżajski mielecki niżański stalowowolski tarnobrzeski

Według stanu w dniu 31 XII 2013 r. województwo podkarpackie zajmowało powierzchnię 17846 km² (1784576 ha), co stanowi 5,7% powierzchni kraju. Obszar województwa zamieszkiwało 2129,3 tys. osób, tj. 5,5% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 119 osób (siódma lokata w kraju). Ludność mieszkająca w miastach stanowiła 41,2% ludności województwa.

¹ NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne — regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

LUDNOŚĆ

W województwie podkarpackim liczba ludności wykazuje tendencję spadkową. W 2013 r. współczynnik urodzeń żywych był wyższy od współczynnika zgonów, co przełożyło się na utrzymanie dodatniego przyrostu naturalnego. W porównaniu z rokiem 2012 obniżył się współczynnik zawieranych na Podkarpaciu małżeństw. Ogólne saldo migracji ludności na pobyt stały w 2013 r. było ujemne.

W województwie podkarpackim w końcu 2013 r. liczba ludności wyniosła 2129,3 tys. osób, tj. o 0,7 tys. mniej niż w 2012 r. i o 1,3 tys. więcej w porównaniu z 2010 r. Ludność wiejska w 2013 r. stanowiła 58,8%, a miejska 41,2% ogółu. Nie zmieniły się proporcje ludności według płci; w dalszym ciągu mężczyźni stanowią 49,0% ogółu ludności województwa podkarpackiego (kobiety 51,0%).

*Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się **metodą bilansową**, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowanym okresie.*

*Prezentowane dane dotyczą ludności **faktycznie zamieszkałej** w danej gminie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.*

Jako bazę wyjściową bilansów przyjęto wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. - według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

W województwie podkarpackim w 2013 r. zanotowano 20373 urodzenia żywe, tj. o 691 mniej niż przed rokiem i o 1617 mniej niż w 2010 r. Współczynnik urodzeń żywych wyniósł 9,6‰ (tak jak dla kraju) i był niższy o 0,3 p. proc. od notowanego w 2012 r. i o 0,8 p. proc. niższy niż w 2010 r.

W 2013 r. w województwie podkarpackim zmarły 18593 osoby, tj. o 191 osób więcej niż przed rokiem i o 305 więcej niż w 2010 r. Ogólny współczynnik zgonów wyniósł 8,7‰, co oznacza, że na 1000 ludności przypadało 8,7 zgonów (w Polsce 10,1). Wskaźnik ten był wyższy o 0,1 p. proc. od notowanego w 2012 r. Liczba zgonów przypadająca na 1000 mieszkańców w miastach wyniosła 8,0, a na wsi – 9,3. Wśród zmarłych osób przeważali mężczyźni, którzy w 2013 r. stanowili 52,4%.

Tabl. 2. Ludność na podstawie bilansów

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
POLSKA				
Stan w dniu 30 VI w tys.	38517	38526	38534	38502
w tym kobiety	19869	19876	19882	19868
Miasta	23449	23405	23360	23291
Wieś	15068	15121	15174	15211
Stan w dniu 31 XII:				
w tysiącach	38530	38538	38533	38496
na 1 km ²	123	123	123	123
w tym kobiety:				
w tysiącach	19877	19884	19884	19866
na 100 mężczyzn	107	107	107	107
Miasta: w tysiącach	23429	23386	23336	23258
w %	60,8	60,7	60,6	60,4
Wieś: w tysiącach	15101	15153	15197	15238
w %	39,2	39,3	39,4	39,6
WOJ. PODKARPACKIE				
Stan w dniu 30 VI w tys.	2127	2128	2129	2129
w tym kobiety	1086	1086	1087	1086
Miasta	883	881	880	879
Wieś	1244	1246	1249	1249
Stan w dniu 31 XII:				
w tysiącach	2128	2129	2130	2129
na 1 km ²	119	119	119	119
w tym kobiety:				
w tysiącach	1086	1087	1087	1087
na 100 mężczyzn	104	104	104	104
Miasta: w tysiącach	882	881	881	878
w %	41,5	41,4	41,3	41,2
Wieś: w tysiącach	1246	1248	1249	1251
w %	58,5	58,6	58,7	58,8

W 2013 r. zarejestrowano 92 zgony niemowląt (dzieci poniżej 1 roku życia). W stosunku do roku poprzedniego, jak i do roku 2010 umieralność niemowląt zmniejszyła się.

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) w 2013 r. przyjął wartość 4,5‰. W analogicznym okresie 2012 r. ukształtował się na poziomie 5,1‰, natomiast w 2010 r. – 5,2‰.

Ludność Podkarpacia cechuje dość wysoki poziom przyrostu naturalnego, tj. różnicy między liczbą urodzeń żywych i zgonów. W 2013 r. ukształtował się on na poziomie 1780, podczas gdy rok wcześniej wyniósł 2662, a w 2010 r. – 3702.

Współczynnik przyrostu naturalnego w 2013 r. osiągnął wartość 0,8‰ i był niższy niż w roku 2012 (1,3‰), jak i w 2010 (1,7‰). Omawiany wskaźnik dla Polski osiągał znacznie niższe wartości we wszystkich analizowanych okresach, a w 2013 r. ukształtował się na poziomie minus 0,5‰.

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności faktycznie zamieszkałej według stanu w dniu 30 VI.

W większości powiatów województwa podkarpackiego przyrost naturalny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców przyjmował wartości dodatnie, przy czym najwyższe w Rzeszowie (3,1) i w powiecie ropczycko-sędziszowskim (2,4). Ujemne wartości współczynnika przyrostu naturalnego odnotowano w Przemyślu (-1,9) oraz w powiecie tarnobrzesckim (-1,2), Tarnobrzegu (-1,1), i powiecie lubaczowskim (-1,1).

W podkarpackich urzędach stanu cywilnego od stycznia do grudnia 2013 r. zarejestrowano 10657 nowo zawartych małżeństw, tj. o 1202 mniej niż przed rokiem i o 2556 mniej niż w 2010 r. Niższy niż przed rokiem był również współczynnik małżeństw, który w omawianym okresie osiągnął poziom 5,0‰ (wobec 5,6‰ w 2012 r. i 6,2‰ w 2010 r.). Na wsi wskaźnik ten wyniósł 5,1‰ i był nieznacznie wyższy niż w mieście (4,9‰). We wszystkich analizowanych okresach liczba nowo zawartych małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności była wyższa na Podkarpaciu, niż średnio w Polsce.

Tabl. 3. Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
POLSKA				
Małżeństwa	5,93	5,36	5,29	4,69
Urodzenia żywe	10,73	10,08	10,02	9,60
Zgony	9,83	9,75	9,99	10,06
w tym niemowląt ^a	4,98	4,73	4,64	4,56
Przyrost naturalny ^b	0,90	0,34	0,04	-0,46
Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały	-0,05	-0,11	-0,17	-0,52

^a Dzieci w wieku poniżej 1 roku. Na 1000 urodzeń żywych. ^b Różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów w danym okresie.

Tabl. 3. Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
WOJ. PODKARPACKIE				
Małżeństwa	6,21	5,79	5,57	5,01
Urodzenia żywe	10,34	9,93	9,89	9,57
Zgony	8,60	8,56	8,64	8,73
w tym niemowląt ^a	5,23	5,30	5,08	4,52
Przyrost naturalny ^b	1,74	1,37	1,25	0,84
Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały	0,02	0,02	-	-0,39
M. RZESZÓW				
Małżeństwa	6,45	5,64	4,92	4,71
Urodzenia żywe	10,32	10,54	10,99	10,73
Zgony	7,41	7,44	7,26	7,66
w tym niemowląt ^a	6,50	2,11	7,05	3,06
Przyrost naturalny ^b	2,90	3,10	3,73	3,07
Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały	-0,06	0,02	-0,02	-0,52

a Dzieci w wieku poniżej 1 roku. Na 1000 urodzeń żywych. b Różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów w danym okresie.

W 2013 r. w województwie podkarpackim saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały było ujemne (taką sytuację notuje się w województwie już od wielu lat). W wyniku migracji liczba ludności Podkarpacia zmniejszyła się w 2013 r. o 3102 osoby, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców województwa wynosi minus 1,5 (w kraju minus 0,5). Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w ciągu omawianego okresu przekroczyła liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym czasie.

Odnosząc się tylko do migracji zagranicznych należy stwierdzić, iż ostatni rok w województwie podkarpackim wykazuje wzrost liczby wyjazdów Polaków za granicę na pobyt stały. O ile w 2010 r. liczba osób powracających z zagranicy i meldujących się na pobyt stały w regionie przekroczyła liczbę tych, którzy wymeldowali się z pobytu stałego (o 44 osoby), to w 2013 r. osoby wyjeżdżające za granicę przewyższyły przyjeżdżające (o 829 osób).

W Polsce z pobytu stałego za granicę w 2013 r. wymeldowało się 32103 osoby (w 2010 r. – 17360 osób), a zameldowało się 12199 osób (w 2010 r. 15246 osób).

Analizując saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w województwie podkarpackim według powiatów w okresie styczeń-grudzień 2013 r. należy stwierdzić, iż przyjęło ono wartości dodatnie jedynie w 4 powiatach, tj.: łańcuckim, ropczycko-sędziszowskim, rzeszowskim oraz w Rzeszowie.

Dane prezentujące ludność w województwie podkarpackim znajdują się w niżej wymienionych publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Stan i ruch naturalny ludności w województwie podkarpackim” – opracowanie sygnałne dostępne co rok, jak również w **Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe)**.

RYNEK PRACY

■ PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE

Sytuacja na rynku pracy w województwie podkarpackim w 2013 r. uległa pogorszeniu w stosunku do 2012 r. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w kolejnych kwartalnych okresach narastających było niższe w stosunku do ubiegłego roku. Po największym spadku w okresie trzech kwartałów dynamika zatrudnienia nieznacznie zwiększyła się na koniec roku, ale tempo tego wzrostu było niższe w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego.

W 2013 roku przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie podkarpackim ukształtowało się na poziomie 223,3 tys. osób, tj. o 3,1% niższym niż w 2012 r. (wobec spadku o 0,9% przed rokiem). Dynamika przeciętnego zatrudnienia, w stosunku do ubiegłego roku, (po wzroście o 3,3% w 2011 r.) w kolejnych dwóch latach miała tendencję spadkową.

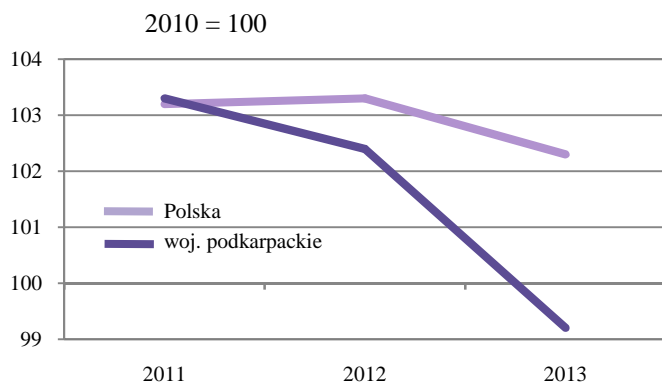
Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

W kraju przeciętne zatrudnienie wyniosło 5494,5 tys. osób i obniżyło się o 1,0% w stosunku do 2012 r. (wobec wzrostu o 0,1% przed rokiem i o 3,2% w 2011 r.).

Tabl. 4. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013		
	w tysiącach		2010=100	2012=100	
Polska	5372,6	5548,7	5494,5	102,3	99,0
Podkarpackie	225,2	230,5	223,3	99,2	96,9
m. Rzeszów	47,0	46,2	42,4	90,2	91,9

Wykres 11. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**

W 2013 r. udział przeciętnego zatrudnienia w województwie podkarpackim stanowił 4,1% zatrudnienia Polski i pod względem ilości osób zatrudnionych woj. podkarpackie zajęło 9. miejsce w kraju.

Czynnikami wpływającym na rozwój gospodarki województwa jest m.in. udział i zmiany w strukturze zatrudnienia dwóch najliczniejszych sekcji.

W 2013 r. przeciętne zatrudnienie w przetwórstwie przemysłowym wyniosło 107,7 tys. osób, co stanowiło 48,2% ogółu zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw, a jego udział wzrósł do roku poprzedniego o 0,8 p. proc. W sekcji handel;

naprawa pojazdów samochodowych zatrudnienie wyniosło 45,5 tys. osób, a udział tej sekcji stanowił 20,4% ogółu zatrudnionych i był niższy o 0,6 p. proc. w stosunku do 2012 r.

Tabl. 5. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie podkarpackim**

Wyszczególnienie	2012				2013				w tys.
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	101,4	100,2	99,8	99,1	96,6	96,8	96,5	96,9	223,3
w tym:									
Przemysł	100,0	99,2	99,5	99,1	98,0	98,5	98,5	98,5	117,5
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	100,6	99,8	99,7	99,3	98,0	98,5	98,6	98,6	107,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ...	87,1	86,5	97,2	97,2	97,2	98,0	98,8	98,1	3,6
dostawa wody; gospodarowa- nie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	97,5	96,9	96,6	96,4	104,6	104,6	104,8	105,6	4,9
Budownictwo	108,7	102,9	100,9	100,1	96,6	96,5	95,3	95,8	20,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	99,2	99,7	98,6	96,9	92,6	92,5	92,5	93,9	45,5
Transport i gospodarka magazy- nowa	108,3	105,5	104,7	103,9	101,7	101,5	101,0	101,2	8,9
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	104,5	97,7	93,5	90,8	91,9	93,0	92,2	91,7	2,6
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	101,6	100,2	97,7	87,8	93,9	93,7	95,8	106,2	3,6
Działalność profesjonalna, na- ukowa i techniczna ^a	122,1	117,6	109,0	118,7	78,5	78,9	81,0	74,0	3,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	99,5	98,6	100,2	101,0	97,4	97,9	96,6	97,6	9,5

^aNie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

W 2013 r., w skali roku, największy spadek zatrudnienia zanotowano w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 26,0%). W mniejszym stopniu zatrudnienie obniżyło się m. in. w zakwaterowaniu i gastronomii (o 8,3%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 6,1%), budownictwie (o 4,2%) oraz w administrowaniu i działalności wspierającej (o 2,4%). W przetwórstwie przemysłowym przeciętne zatrudnienie, w porównaniu z rokiem poprzednim, obniżyło się o 1,4% (wobec spadku o 0,7% przed rokiem). Wzrost przeciętnego zatrudnienia zanotowano m. in. w obsłudze rynku nieruchomości (o 6,2%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 5,6%) oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (o 1,2%).

■ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W końcu 2013 r. w województwie podkarpackim nadal utrzymywała się niekorzystna sytuacja na rynku pracy. W ujęciu rocznym zanotowano wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych (największy wśród osób pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy). W porównaniu z 2012 r. odnotowano wzrost liczby zgłoszonych ofert zatrudnienia.

W końcu grudnia 2013 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa podkarpackiego wyniosła 154,2 tys. osób i była większa od zanotowanej przed rokiem (o 0,4 tys. osób, tj. o 0,3%) i większa niż w 2010 r. (o 12,0 tys. osób, tj. o 8,4%). W kraju na koniec 2013 r. liczba bezrobotnych była wyższa zarówno w stosunku do roku poprzedniego, jak i do 2010 r., odpowiednio o 1,0% i o 10,4%.

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 69, poz. 415, z późniejszymi zmianami).

Tabl. 6. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	1954,7	2136,8	2157,9
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	3042,0	2655,0	2709,4
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	2979,8	2500,8	2688,2
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	83	92	70
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,4	13,4	13,4
WOJ. PODKARPACKIE			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	142,3	153,8	154,2
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	174,5	162,9	171,3
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	174,2	155,3	170,9
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	148	131	115
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	15,4	16,4*	16,4

^a W ciągu roku.

Tabl. 6. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia** (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
M. RZESZÓW			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	8,2	9,1	9,4
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	11,5	10,6	10,7
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	10,7	9,9	10,4
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	26	39	28
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	7,6	8,1*	8,3

^a W ciągu roku.

W województwie podkarpackim w końcu 2013 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, wzrost liczby bezrobotnych odnotowano w trzynastu powiatach, przy czym najwyższy w przemyskim (o 6,9%), a najniższy w Krośnie (o 0,2%). W dwunastu powiatach zanotowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych, w tym największy w bieszczadzkim (o 9,4%).

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

Bez prawa do zasiłku pozostawało w końcu grudnia 2013 r. 136238 osób, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 88,3% (przed rokiem – 84,9%). Mieszkańcy wsi stanowili 63,2% ogólnej liczby bezrobotnych (przed rokiem – 62,8%).

W końcu grudnia 2013 r. w województwie podkarpackim wśród bezrobotnych, podobnie jak w kraju, przeważały kobiety, które stanowiły 50,2% ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy. Liczba bezrobotnych kobiet wyniosła 77415 i w porównaniu z grudniem 2012 r. zmniejszyła się o 0,6%, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się o 0,4 p. proc. Bezrobocie nadal dotyczyło przede wszystkim ludzi młodych. W końcu grudnia 2013 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku od 25 do 34 lat oraz od 18 do 24 lat. Ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych w końcu 2013 r. wyniósł odpowiednio: 30,4% i 21,2%. Osoby w wieku od 35 do 44 lat stanowiły 20,5% bezrobotnych, od 45 do 54 lat – 17,9%, a powyżej 54 lat – 9,9%.

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy stanowiły osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe (30,3%) oraz średnie zawodowe i policealne (25,3%) (przed rokiem odpowiednio 30,5% i 25,6% ogółu bezrobotnych). Wykształcenie gimnazjalne i niższe posiadało 20,4%, licea ogólnokształcące ukończyło 10,3% bezrobotnych, a szkoły wyższe – 13,7%.

W 2013 r. bezrobotni poszukujący pracy ponad rok stanowili 42,8%, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych w odniesieniu do końca grudnia 2012 r. zwiększył się o 1,1 p. proc. Osoby pozostające bez pracy do 1 miesiąca w końcu 2013 r. stanowiły 8,5% (rok wcześniej 9,0%) bezrobotnych, od 1 do

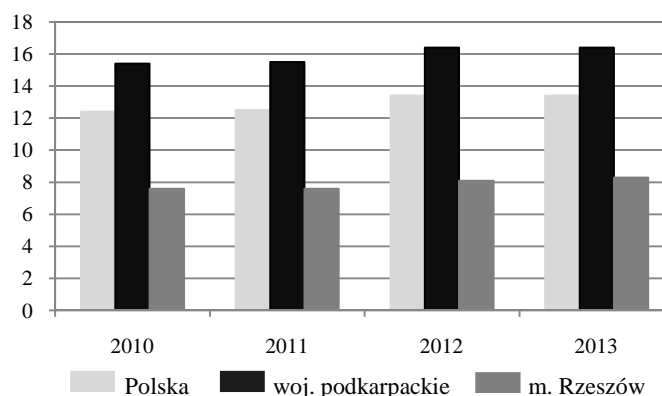
3 miesięcy – 16,4% (17,8%), od 3 do 6 miesięcy – 15,9% (15,7%), natomiast od 6 do 12 miesięcy – 16,3% (w końcu 2012 r. – 15,8%).

W ogólnej liczbie bezrobotnych 23,2% (rok wcześniej 24,2%) stanowiły osoby dotychczas niepracujące. Wśród bezrobotnych posiadających staż pracy, największy odsetek stanowiły osoby ze stażem pracy 1-5 lat – 28,7% (29,7%) oraz ze stażem pracy do 1 roku – 21,4% (20,5%).

Do osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy należą m.in. długotrwale bezrobotni (tzn. pozostający bez pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy), których udział wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł w końcu grudnia 58,7% i w odniesieniu do analogicznego okresu ub. roku zwiększył się o 2,5 p. proc. W porównaniu z końcem grudnia 2012 r. wzrósł udział osób powyżej 50 roku życia (z 17,5% do 19,1%), a zmalał osób bezrobotnych w wieku poniżej 25 lat (z 22,7% do 21,2%). Kwalifikacji zawodowych nie posiadało 25,4% zarejestrowanych bezrobotnych, 5,4% samotnie wychowywało co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 lat, a 4,2% stanowili niepełnosprawni.

Wykres 12. **Stopa bezrobocia rejestrowanego**
Stan w dniu 31 XII

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy województwa podkarpackiego w końcu grudnia 2013 r. stanowili 16,4% (w kraju 13,4%) cywilnej ludności aktywnej zawodowo. Zarówno w województwie jak i w kraju stopa bezrobocia utrzymała się na poziomie roku poprzedniego. W Rzeszowie stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 8,3% i była o 0,2 p. proc. wyższa niż rok wcześniej.

Wzrost omawianego wskaźnika w skali roku odnotowano w 12 powiatach i wyniósł on od 0,1 p. proc. w powiecie leżajskim do 1,1 p. proc. w powiecie przemyskim. Największy spadek zanotowano w powiecie bieszczadzkim (o 1,8 p. proc.). Nadal obserwowano dość duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie. Rozpiętość pomiędzy najniższą i najwyższą wartością tego wskaźnika w powiatach wyniosła 17,7 p. proc. i w skali roku zwiększyła się o 0,5 p. proc. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: nizańskim (26,0%), brzozowskim (24,3%), strzyżowskim (23,8%) oraz leskim (23,6%), zaś najniższą w Krośnie i Rzeszowie (po 8,3%).

Tabl. 7. Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie podkarpackim

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu):								
w tys. osób	153,2	139,7	141,2	153,8	162,1	145,8	145,9	154,2
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	100,9	103,0	103,5	105,2	105,8	104,3	103,3	100,3
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):								
w tys. osób	39,4	31,0	43,8	48,7	44,7	33,8	45,7	47,1
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	95,3	100,2	106,2	115,8	113,5	108,9	104,3	96,7
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):								
w tys. osób	32,4	44,4	42,3	36,1	36,4	50,1	45,6	38,7
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	101,9	94,4	104,5	112,1	112,3	112,7	107,8	107,3
Płynność bezrobocia (napływ - odpływ) w tys. osób	6,9	-13,4	1,5	12,6	8,3	-16,3	0,1	8,3
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	16,1	14,9	15,1	16,4*	17,1	15,6	15,6	16,4

W 2013 r. w województwie podkarpackim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 171,3 tys. osób i była większa niż przed rokiem (o 8,4 tys., tj. o 5,2%), a mniejsza w porównaniu z 2010 r. (o 3,2 tys., tj. o 1,8%).

Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich odsetek w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych wyniósł 80,8% i zwiększył się w stosunku do 2012 r. (o 2,1 p. proc.).

Jednocześnie z ewidencji bezrobotnych w ciągu 2013 r. skreślono 170,9 tys. osób, tj. o 10,0% więcej niż przed rokiem, a o 1,9% mniej niż w 2010 r. Główną przyczynę wyrejestrowania stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 81,4 tys. osób (wobec 70,8 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się w ujęciu rocznym o 2,0 p. proc. (do 47,6%).

Powiatowe urzędy pracy w województwie podkarpackim w ciągu całego 2013 r. miały do dyspozycji 54,3 tys. ofert pracy, tj. o 11,5% więcej niż rok wcześniej. W końcu grudnia na 1 ofertę pracy przypadało 115 bezrobotnych (wobec 131 osób przed rokiem).

■ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2013 r. w województwie podkarpackim wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku:

- nastąpił wzrost bezrobocia; zwiększyła się liczba bezrobotnych oraz wzrosła stopa bezrobocia w populacji mężczyzn, kobiet, jak również wśród mieszkańców miast i wsi,
- zmniejszył się udział pracujących w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej,
- wzrosło obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi,
- zwiększyła się liczba biernych zawodowo.

W IV kwartale 2013 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w województwie podkarpackim liczyła 963 tys. osób, a biernych zawodowo – 733 tys. Populacja aktywnych zawodowo w województwie podkarpackim, (na podstawie BAEL)¹ zwiększyła się w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego o 2,2%, natomiast do IV kwartału 2010 r. zwiększyła się o 2,7%.

Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

Znaczący wpływ na ten wzrost miała przede wszystkim wyższa liczba bezrobotnych – 146 tys. osób (tj. o 10,6% więcej niż przed rokiem, tj. o 14 tys. osób) natomiast nieco mniejszy wpływ miał wzrost liczby pracujących do 816 tys. osób (o 0,7% więcej niż w 2012 r.).

Tabl. 8. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Aktywni zawodowo w tys.	17153	17394	17414
pracujący	15557	15636	15713
bezrobotni	1597	1757	1700
Bierni zawodowo w tys.	13826	13656	13621
Współczynnik aktywności zawodowej w %	55,4	56,0	56,1
Wskaźnik zatrudnienia w %	50,2	50,4	50,6
Stopa bezrobocia w %	9,3	10,1	9,8
WOJ. PODKARPACKIE			
Aktywni zawodowo w tys.	938	942	963
pracujący	837	810	816
bezrobotni	100	132	146
Bierni zawodowo w tys.	744	725	733
Współczynnik aktywności zawodowej w %	55,8	56,5	56,8
Wskaźnik zatrudnienia w %	49,8	48,6	48,1
Stopa bezrobocia w %	10,7	14,0	15,2

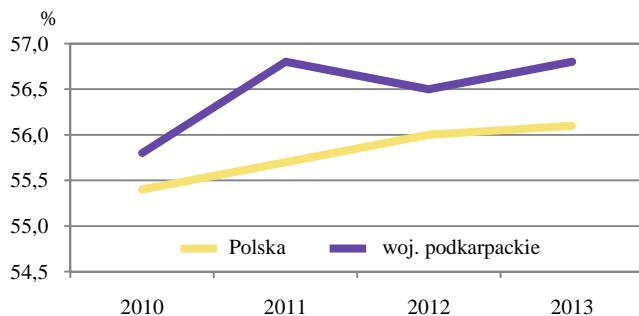
¹ Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Ponadto uwzględniono zmiany metodologiczne, wyłączając z zakresu badania osoby przebywające poza gospodarstwem domowym 12 miesięcy i więcej.

Struktura ludności według statusu na rynku pracy w IV kwartale 2013 r. zarówno w województwie podkarpackim, jak i w kraju uległa zmianie. W porównaniu z sytuacją sprzed 3 lat w województwie podkarpackim odnotowano wzrost udziału liczby bezrobotnych o 2,7 p. proc. (w kraju o 0,3 p. proc.), a spadek udziału liczby pracujących o 1,7 p. proc. (w Polsce wzrost o 0,4 p. proc.). Pozytywnym zjawiskiem jest zmniejszenie na Podkarpaciu udziału osób biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności z 44,3% w IV kw. 2010 r. do 43,3% w IV kw. 2013 r. (w Polsce spadek ten wyniósł 0,7 p. proc.).

W omawianym okresie w województwie współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 56,8%, co oznacza, że na każde 100 osób (które ukończyły 15 lat) 57 osób było aktywnych zawodowo, czyli miało pracę lub jej poszukiwało.

***Współczynnik aktywności zawodowej** obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).*

Wykres 13. **Współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale**

Współczynnik ten wzrósł w porównaniu z IV kwartałem 2012 roku o 0,3 p. proc., jak również w odniesieniu do IV kwartału 2010 r. (o 1,0 p. proc.). W omawianym okresie wartość tego współczynnika była wyższa dla mężczyzn (64,6%) niż dla kobiet (49,4%). Na wsi wskaźnik osiągnął wartość wyższą niż w mieście (57,3% wobec 56,1%). W Polsce

współczynnik aktywności zawodowej ludności wyniósł 56,1% i był wyższy zarówno w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego (o 0,1 p. proc.), jak i do IV kw. 2010 r. (o 0,7 p. proc.).

W IV kwartale 2013 r. populacja osób pracujących w województwie podkarpackim (na podstawie BAEL) wyniosła 816 tys. osób i stanowiła 84,7% aktywnych zawodowo. Wśród pracujących przeważali mężczyźni (55,4%), jak również mieszkańcy wsi (56,9%).

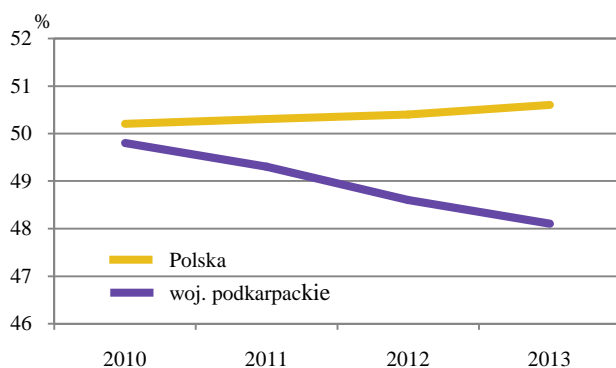
*Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:*

- *wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;*
- *formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeśli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące prace nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.*

W Polsce na podstawie danych BAEL populacja pracujących w IV kw. 2013 r. wyniosła 15713 tys. osób i stanowiła 90,2% aktywnych zawodowo. Populacja ta uległa zwiększeniu w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego oraz IV kw. 2010 r. odpowiednio (o 0,5% i 1,0%).

Biorąc pod uwagę wiek pracujących na Podkarpaciu największy udział w omawianej populacji miały osoby w wieku 35-44 lata – 27,6%, najmniejszy zaś osoby w wieku 15-24 lata – 5,7%. W województwie populacja pracujących uległa zmniejszeniu w stosunku do IV kw. 2010 r. o 2,5%, natomiast wzrosła w stosunku do analogicznego kwartału roku poprzedniego o 0,7%.

Wykres 14. **Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale**

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia w województwie podkarpackim w IV kw. 2013 r. wyniósł 48,1%. W odniesieniu do IV kw. 2012 r. nastąpił spadek wskaźnika zatrudnienia o 0,5 p. proc. (w skali kraju wzrost

o 0,2 p. proc.). Wskaźnik ten zmniejszył się zarówno w populacji kobiet, jak i mężczyzn (odpowiednio: o 0,7 p. proc. i o 0,1 p. proc.).

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, w IV kwartale 2013 r. najwyższym wskaźnikiem zatrudnienia na Podkarpaciu charakteryzowały się osoby z wykształceniem wyższym (73,8%), najniższym zaś osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe i bez wykształcenia szkolnego (14,7%). Stosunkowo niski wskaźnik zatrudnienia wystąpił wśród osób legitymujących się wykształceniem średnim ogólnokształcącym (37,2%).

Liczba bezrobotnych w IV kwartale 2013 roku na Podkarpaciu wyniosła 146 tys. osób i wzrosła w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego o 10,6%. W analizowanym okresie w województwie podkarpackim wśród bezrobotnych większość stanowili mężczyźni – 55,5%.

Bezrobotni na podstawie BAEL są to osoby w wieku 15-74 lata, które spełniały jednocześnie 3 warunki:

- *w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,*
- *w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,*
- *były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.*

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

W Polsce liczba bezrobotnych (na podstawie danych BAEL) wyniosła 1700 tys. osób i w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku zmniejszyła się o 3,2%. Natomiast w porównaniu z tym samym kwartałem sprzed 3 lat była wyższa o 6,4%.

Biorąc pod uwagę strukturę wiekową bezrobotnych, w IV kwartale 2013 r. najliczniejszą grupę bezrobotnych odnotowano wśród osób młodych, tj. w wieku 25-34 lata (30,8%) oraz wśród osób wchodzących na rynek pracy (w wieku 15-24 lata – 28,3%), a najmniej liczną grupą bezrobotnych były osoby w wieku 55 lat i więcej (4,8%). Podobne tendencje można było zaobserwować w 2010 r.

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kwartale 2013 r. w województwie podkarpackim przekraczał 10 miesięcy i kształtował się na tym samym poziomie jak w roku poprzednim. W Polsce przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kw. 2013 r. wyniósł ponad 12 miesięcy, natomiast w IV kwartale 2012 r. blisko 12 miesięcy.

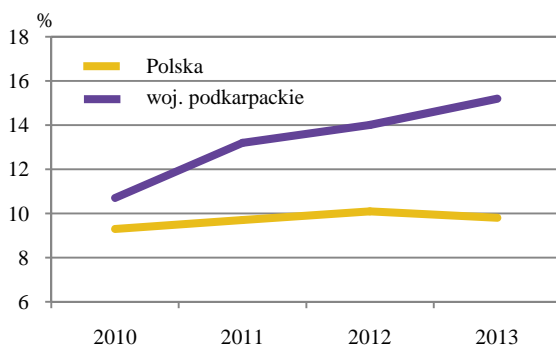
W analizowanym okresie w województwie podkarpackim liczba osób, które poszukiwały pracy dłużej niż rok wyniosła 47 tys. Udział tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 32,2%, a w IV kwartale 2012 r. – 31,8%.

W Polsce w IV kw. 2013 r. bezrobotni dłużej poszukujący pracy stanowili 38,6% ogólnej liczby bezrobotnych, natomiast w analogicznym okresie 2012 r. – 35,7%.

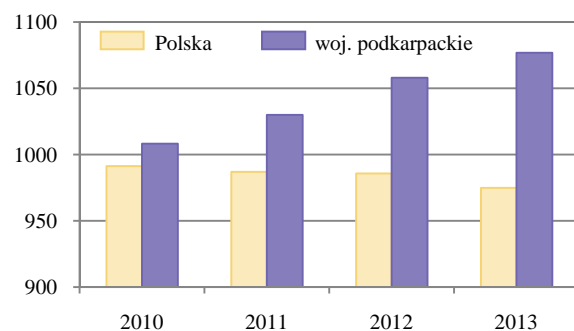
W IV kw. 2013 r. stopa bezrobocia w województwie podkarpackim wyniosła 15,2%, co oznacza, że wśród aktywnych zawodowo blisko co siódma osoba była bez pracy. Wskaźnik ten dla województwa podkarpackiego był wyższy o 5,4 p. proc. od wskaźnika ogólnokrajowego. Stopa bezrobocia zwiększyła się na Podkarpaciu w stosunku do IV kw. 2012 r. o 1,2 p. proc. Natomiast znaczny jej wzrost odnotowano w porównaniu z sytuacją sprzed 3 lat (o 4,5 p. proc.).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Wykres 15. **Stopa bezrobocia w IV kwartale**

Wykres 16. **Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących w IV kwartale**

W badanym okresie w województwie podkarpackim wskaźnik ten wyniósł 15,2% zarówno w populacji mężczyzn, jak i kobiet. Najwyższą stopą bezrobocia charakteryzowały się osoby w wieku 15-24 lata (47,1%), a najniższą osoby w wieku 55 lat i więcej (5,1%). Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, najwyższą stopą bezrobocia odznaczała się grupa osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (23,6%), a najniższą z wykształceniem wyższym (10,3%).

W kraju stopa bezrobocia w IV kwartale 2013 r. wyniosła 9,8% i była niższa w stosunku do analogicznego okresu 2012 r. (o 0,3 p. proc.), natomiast wyższa w porównaniu do IV kwartału 2010 roku (o 0,5 p. proc.).

W analizowanym okresie zbiorowość biernych zawodowo w województwie podkarpackim liczyła 733 tys. osób i stanowiła 43,2 % ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej.

W Polsce w tym samym okresie udział biernych zawodowo stanowił 43,9% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej. W województwie podkarpackim liczba biernych zawodowo uległa zwiększeniu o 1,1% w odniesieniu do analogicznego okresu 2012 r., natomiast zmniejszyła się o 1,5% w stosunku do IV kw. 2010 roku. W skali kraju również uległa zmniejszeniu zarówno w odniesieniu do IV kw. 2012 r., jak i IV kw. 2010 r. odpowiednio o 0,3% i 1,5%. W województwie podkarpackim większość biernych zawodowo stanowili mieszkańcy wsi – 55,4% oraz kobiety (59,9%).

W IV kwartale 2013 r. w województwie podkarpackim na 1000 osób pracujących przypadało 1077 osób niepracujących, podczas gdy w analogicznym okresie 2012 r. 1058 osób, a w IV kw. 2010 r. 1008 osób. W skali kraju w analizowanym okresie oraz w IV kwartale 2012 i 2010 r. na 1000 osób pracujących przypadało mniej osób niepracujących niż w województwie podkarpackim.

Dane prezentujące rynek pracy w województwie podkarpackim znajdują się w niżej wymienionych publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie podkarpackim” – opracowanie sygnałne dostępne co kwartał,

jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

WYNAGRODZENIA

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie podkarpackim w 2013 r. było wyższe niż przed rokiem i jego tempo wzrastało w kolejnych okresach narastających, w odniesieniu do analogicznych okresów ub. roku. W porównaniu z 2012 r. zmniejszył się czas przepracowany, natomiast wzrosło średnie wynagrodzenie za godzinę pracy.

Tabl. 9. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013		
	w złotych		2010=100	2012=100	
Polska	3434,62	3728,36	3837,20	111,7	102,9
Podkarpackie	2777,74	3016,17	3148,16	113,4	104,4
m. Rzeszów	3405,12	3690,74	3955,33	116,2	107,2

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. ukształtowało się na poziomie 3148,16 zł i było o 4,4% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,5% w 2012 r.). W Polsce wyniosło 3837,20 zł i wzrosło o 2,9% w porównaniu z rokiem poprzednim (wobec wzrostu o 3,4% w 2012 r.). Pod względem wysokości płac nasze województwo plasuje się na piętnastym miejscu w kraju z przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem brutto niższym o 1499,02 zł od województwa mazowieckiego, które zajmuje pierwsze miejsce w tym rankingu, a o 689,04 zł niższym od średniej krajowej.

Przeciętne wynagrodzenie brutto (z wypłatami z zysku)
to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

Wzrost wynagrodzeń, w porównaniu z 2012 r., wystąpił w większości sekcji, w tym największy w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 14,4%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 13,7%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 9,2%) oraz w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 8,5%). Nieco mniejszy wzrost zatrudnienia odnotowano m.in. w sekcjach: obsługa rynku nieruchomości (o 4,9%), budownictwo (o 4,8%) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 4,6%). Natomiast spadek przeciętnego wynagrodzenia wystąpił w dwóch sekcjach, w tym w górnictwie i wydobywaniu o 10,0%.

W 2013 r. wyższe od średniej wojewódzkiej przeciętne wynagrodzenie odnotowano w ośmiu sekcjach na 15 badanych. Wysokie wynagrodzenie wystąpiło w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (4878,71 zł), natomiast najniższe płace odnotowano w administrowaniu i działalności wspierającej (1876,37 zł). W sekcji przetwórstwo przemy-

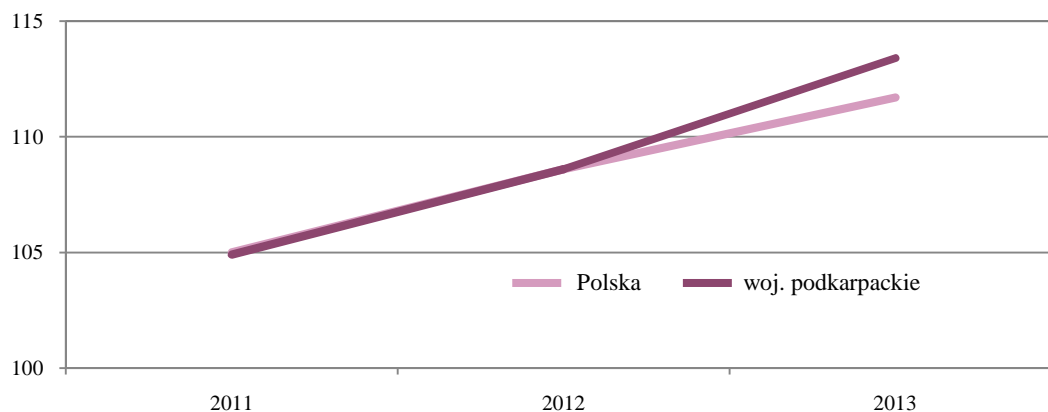
słowe, która jest najliczniejszą sekcją pod względem ilości osób zatrudnionych, przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 3215,60 zł i było wyższe o 67,44 zł od średniej dla województwa.

Tabl. 10. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie podkarpackim**

Sekcje	2012				2013				w zł
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	105,3	104,3	103,8	103,5	103,4	103,8	104,4	104,4	3148,16
w tym:									
Przemysł	105,9	105,0	104,6	104,0	103,6	102,8	103,6	103,9	3276,01
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	106,8	105,6	105,0	104,8	104,1	103,2	104,0	104,1	3215,60
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	97,5	101,6	102,6	99,0	105,7	103,6	103,9	108,5	4878,71
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	107,6	107,2	106,2	106,6	100,9	101,5	101,9	100,8	3300,26
Budownictwo	98,2	97,8	97,0	97,5	104,0	106,1	105,3	104,8	3093,07
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	105,8	105,2	105,6	105,7	104,0	105,1	104,8	104,6	2661,82
Transport i gospodarka magazynowa	101,6	101,0	102,0	102,1	103,5	104,2	101,5	101,2	2622,65
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	105,0	106,0	107,0	107,5	115,4	116,5	115,0	113,7	2156,79
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	105,2	105,8	104,1	111,0	114,8	112,8	112,3	104,9	3420,52
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	111,7	107,0	109,8	97,2	98,7	103,8	104,7	114,4	3961,61
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	106,9	106,4	106,5	106,7	109,3	110,1	111,1	109,2	1876,37

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Wykres 17. **Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**
2010 = 100

Zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie podkarpackim przepracowali ogółem 389,7 mln godzin, tj. o 3,8% mniej niż przed rokiem. Najwięcej godzin przepracowano w sekcji przetwórstwo przemysłowe – 187,8 mln (48,2% ogółu) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych – 79,9 mln godzin (20,5%), natomiast najmniej w pozostałej działalności usługowej – 0,9 mln godzin (0,2%).

Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. wyniósł 145 godzin.

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe w tym okresie ukształtowało się na poziomie 21,65 zł i w porównaniu z 2012 r. odnotowano wzrost wynagrodzenia za godzinę pracy o 5,1%. Wysokie wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymali zatrudnieni m.in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 33,87 zł oraz w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej – 27,63 zł, a najniższe w administrowaniu i działalności wspierającej – 12,90 zł.

Dane prezentujące przeciętne wynagrodzenia brutto w województwie podkarpackim znajdują się w niżej wymienionych publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego” – publikacja dostępna co kwartał, **jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).**
-

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W województwie podkarpackim w 2013 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów ukształtowała się na poziomie niższym niż w roku ubiegłym. Na przestrzeni analizowanych lat notuje się systematyczny spadek świadczeniobiorców. Na kierunek zmian zachodzących w całej populacji emerytów i rencistów miała wpływ przede wszystkim malejąca zbiorowość rolników indywidualnych pobierających świadczenia.

W analizowanym roku odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane rolnikom indywidualnym niż przez ZUS.

W 2013 r. na Podkarpaciu przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 458,4 tys. osób i była niższa niż w ubiegłym roku o 1,0% oraz w odniesieniu do odnotowanej w 2011 r. i 2010 r. (odpowiednio o 1,7% i o 2,9%). Zmiany w tym zakresie nastąpiły także w skali kraju – w omawianym roku świadczenia otrzymało przeciętnie 8552,7 tys. osób, tj. o 1,0% mniej niż w roku ubiegłym, o 2,2% mniej niż w 2011 r. oraz o 3,5% mniej niż w 2010 r.

Tabl. 11. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013		
	w liczbach bezwzględnych				2010 = 100	2012 = 100
POLSKA^a						
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.:						
pobierających świadczenia wypłacane						
przez ZUS	7491,4	7414,2	7350,7	7307,0	97,5	99,4
rolników indywidualnych	1374,7	1326,6	1285,7	1245,7	90,6	96,9
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1588,95	1669,22	1759,85	1855,52	116,8	105,4
w tym emerytura	1698,35	1783,06	1872,32	1970,39	116,0	105,2
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	954,68	986,24	1054,61	1121,52	117,5	106,3
w tym emerytura	996,18	1028,51	1097,75	1153,87	115,8	105,1

^a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w województwie.

Tabl. 11. Świadczenia społeczne (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013		
	w liczbach bezwzględnych				2010 = 100	2012 = 100
WOJ. PODKARPACKIE						
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.:						
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	380,8	379,1	379,2	378,1	99,3	99,7
rolników indywidualnych	91,4	87,4	83,8	80,3	87,8	95,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1351,01	1423,74	1514,64	1600,77	118,5	105,7
w tym emerytura	1472,22	1549,66	1637,33	1726,05	117,2	105,4
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	925,13	958,23	1028,24	1091,30	118,0	106,1
w tym emerytura	958,17	992,15	1063,57	1120,39	116,9	105,3

W 2013 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe na Podkarpaciu w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 5,4% i utrzymał się na poziomie roku poprzedniego. Świadczeniobiorcy ZUS z terenu województwa podkarpackiego stanowili 5,2%, natomiast KRUS 6,4% pobierających świadczenia.

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE.

W 2013 r. emerytury i renty z ZUS otrzymywało 378,1 tys. osób. Liczba emerytów wzrosła o 0,7% w stosunku do 2012 r. W porównaniu z rokiem poprzednim nie uległa istotnej zmianie liczba osób pobierających renty rodzinne (o 0,4% więcej), zmniejszyła się natomiast przeciętna liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 4,8%).

W 2013 r. najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS stanowili emeryci (66,2% całej zbiorowości), a najmniej – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (16,5%).

Tabl. 12. Świadczenia społeczne w województwie podkarpackim

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	464,6	464,0	463,5	463,0	460,2	459,5	458,8	458,4
analogiczny okres poprzedniego roku = 100...	99,3	99,4	99,3	99,2	99,1	99,0	99,0	99,0
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	379,4	379,3	379,2	379,2	378,6	378,4	378,2	378,1
analogiczny okres poprzedniego roku = 100...	100,1	100,2	100,0	100,0	99,8	99,8	99,7	99,7
rolników indywidualnych	85,2	84,7	84,3	83,8	81,6	81,1	80,7	80,3
analogiczny okres poprzedniego roku = 100...	95,9	95,9	95,9	95,9	95,7	95,7	95,7	95,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:								
wypłacana przez ZUS	1471,61	1498,52	1508,54	1514,64	1566,03	1587,70	1596,12	1600,77
analogiczny okres poprzedniego roku = 100...	105,8	106,4	106,4	106,4	106,4	106,0	105,8	105,7
rolników indywidualnych	989,97	1015,24	1023,70	1028,24	1066,81	1082,19	1088,09	1091,30
analogiczny okres poprzedniego roku = 100...	104,9	106,5	107,1	107,3	107,8	106,6	106,3	106,1

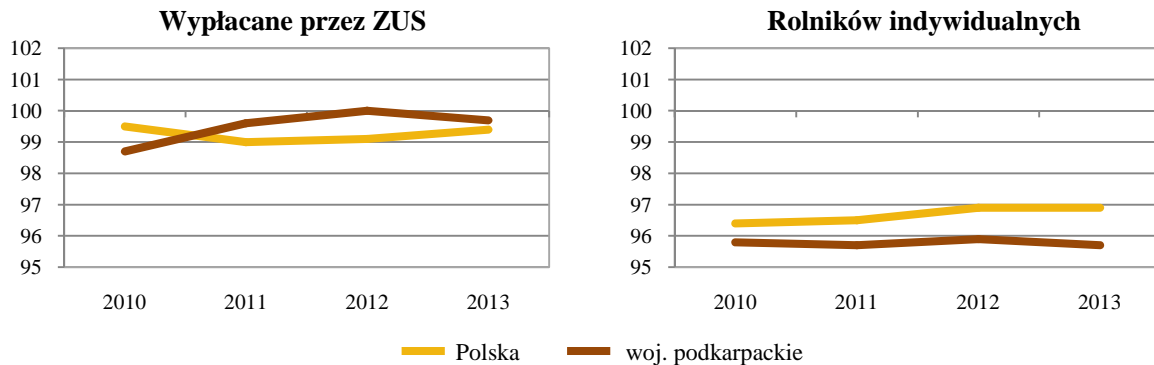
Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Odmienne kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, gdzie we wszystkich kategoriach świadczeniobiorców zanotowano zmniejszenie zbiorowości w porównaniu z 2012 r. Emerytury i renty rolnicze

w 2013 r. pobierało 80,3 tys. osób (o 4,3% mniej niż przed rokiem i o 12,2% mniej w stosunku do 2010 r.). W ciągu ostatniego roku zaobserwowano spadek w przypadku osób otrzymujących renty z tytułu niezdolności do pracy – o 2,4%, natomiast zwiększyła się zbiorowość osób korzystających z rent rodzinnych – o 1,1%. Wśród świadczeniobiorców KRUS, podobnie jak w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS, dominowali emeryci, przy czym ich odsetek wyniósł 79,6%. Najniższy udział miały natomiast osoby pobierające renty rodzinne, które stanowiły 3,0% ogółu świadczeniobiorców KRUS.

Wykres 18. **Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów pobierających świadczenia**

Rok poprzedni = 100

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych), uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

W województwie podkarpackim w 2013 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 1600,77 zł i była wyższa o 5,7% niż przed rokiem (w kraju wzrosła o 5,4%). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na po-

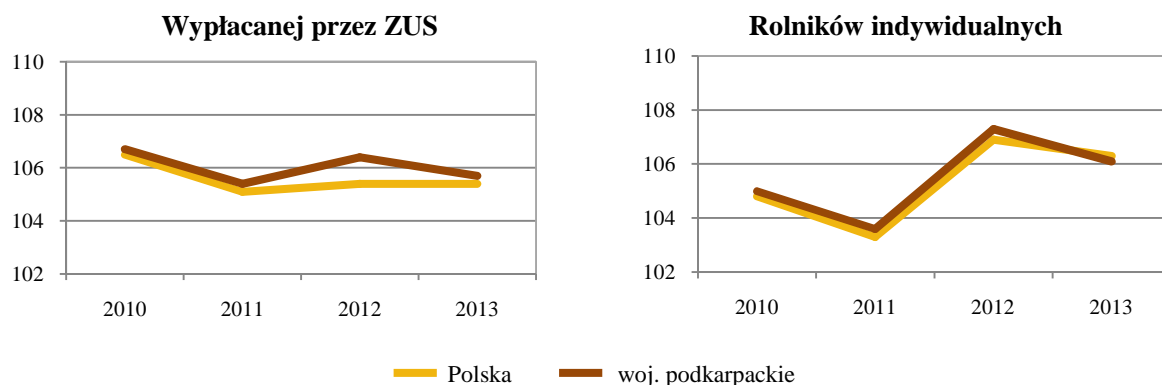
ziomie 1091,30 zł i zwiększyło się o 6,1% w ciągu roku.

Tendencję wzrostową obserwowano w przypadku wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie, jak i w kraju. Szybciej rosła przeciętna emerytura i renta wypłacana przez KRUS niż to samo świadczenie z ZUS. W ostatnim roku różnica wyniosła 0,4 p. proc. w województwie i 0,9 p. proc. w kraju. Rozpatrując zaś poszczególne kategorie świadczeń, największy wzrost w ciągu roku odnotowano zarówno na Podkarpaciu, jak i w Polsce w przypadku renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacanej przez ZUS (odpowiednio o 6,3% i o 5,6%), natomiast w świadczeniach wypłacanych przez KRUS największy wzrost odnotowano w przypadku renty z tytułu niezdolności do pracy (odpowiednio o 11,3% i o 14,5%).

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Wykres 19. **Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**

Rok poprzedni = 100

W 2013 r. wysokość świadczeń w województwie kształtowała się poniżej średniej krajowej. Pod względem przeciętnej emerytury i renty z ZUS, województwo zajmowało ostatnie miejsce w kraju, natomiast pod względem świadczeń pobieranych przez rolników indywidualnych uplasowało się na trzynastym miejscu. W przypadku wypłat realizowanych przez KRUS odnotowano jednak mniejsze odchylenia od średniej krajowej w poszczególnych kategoriach świadczeń (o 3,9% przy rentach rodzinnych, o 2,9% przy emeryturach oraz o 1,1% przy rentach z tytułu niezdolności do pracy) w porównaniu z wypłatami z ZUS (gdzie emerytury były niższe od średniej krajowej o 12,4%, renty rodzinne – o 15,0%, natomiast renty z tytułu niezdolności do pracy – o 16,2%).

Dane prezentujące świadczenia społeczne w województwie podkarpackim znajdują się w publikacji pt. „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego”, który co kwartał dostępny jest na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

CENY

W województwie podkarpackim w 2013 r. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku był wolniejszy od notowanego w 2012 r. Ceny konsumpcyjne wzrosły w porównaniu z rokiem poprzednim w mniejszym stopniu niż w skali kraju. Podobnie jak w kraju wzrost cen nastąpił w większości grup towarów i usług konsumpcyjnych, przy czym najwyższy wzrost odnotowano w zakresie napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, a spadek cen odnotowano w grupie odzież i obuwie, transport oraz edukacja.

Podstawę do opracowania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podkarpackim w 2013 r. w odniesieniu do roku poprzedniego wzrosły o 0,7% (w Polsce średni wzrost wyniósł 0,9%). W województwie najbardziej zdrożały napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (o 4,4%), towary i usługi związane z rekreacją i kulturą (o 2,6%), oraz żywność i napoje bezalkoholowe (o 2,1%).

Tabl. 13. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych

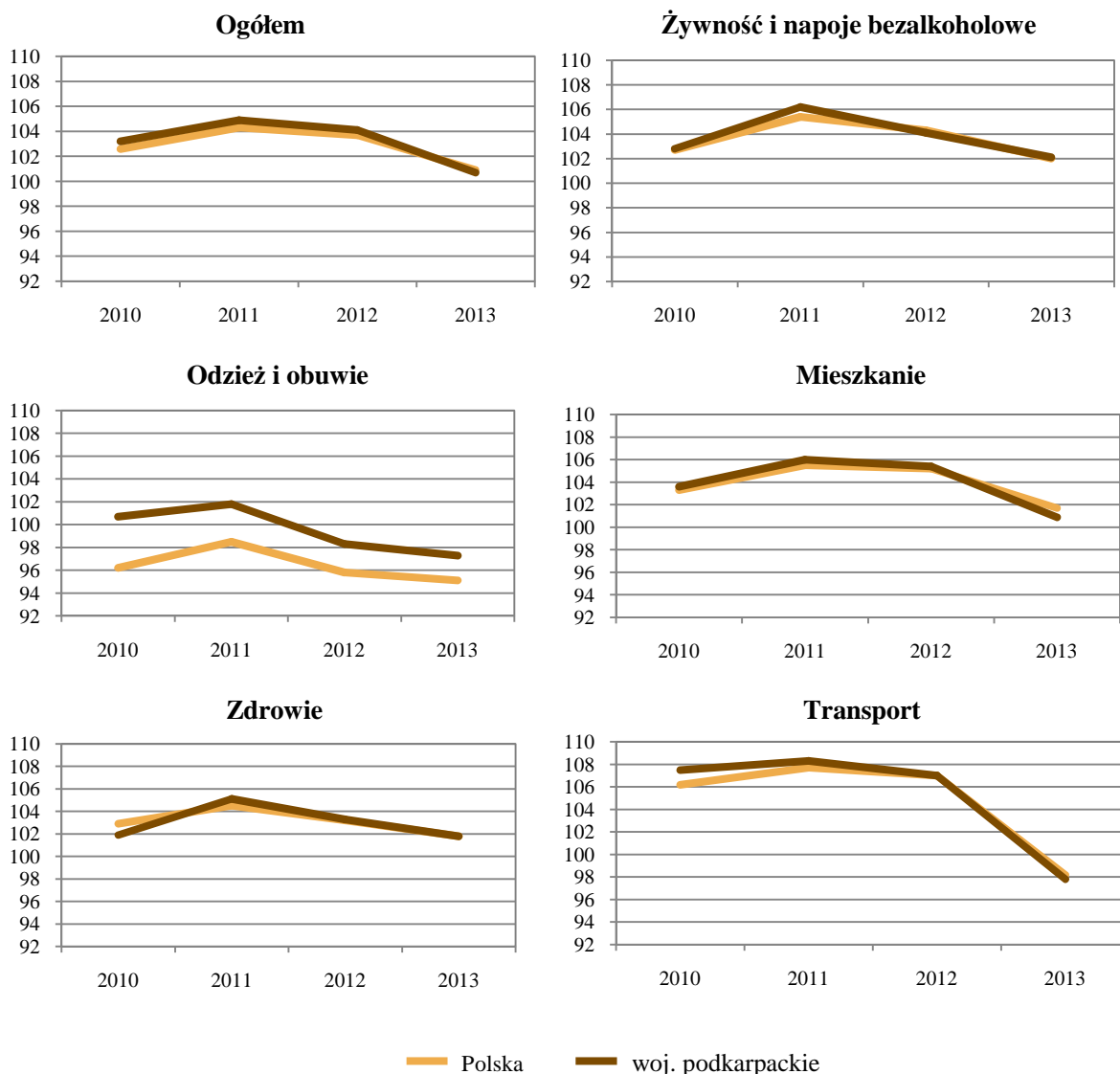
Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	102,6	103,7	100,9
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,7	104,3	102,0
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,3	104,1	103,5
Odzież i obuwie	96,2	95,8	95,1
Mieszkanie	103,3	105,2	101,7
Zdrowie	102,9	103,2	101,8
Transport	106,2	107,0	98,2
Rekreacja i kultura	99,7	101,1	102,8
Edukacja	102,7	104,2	99,7

Tabl. 13. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	rok poprzedni = 100		
WOJ. PODKARPACKIE			
O g ó ł e m	103,2	104,1	100,7
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,8	104,1	102,1
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,2	104,3	104,4
Odzież i obuwie	100,7	98,3	97,3
Mieszkanie	103,6	105,4	100,9
Zdrowie	101,9	103,3	101,8
Transport	107,5	107,0	97,8
Rekreacja i kultura	101,6	102,0	102,6
Edukacja	102,5	105,2	99,4

Wykres 20. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych

Rok poprzedni = 100

W 2013 r. największy wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego wystąpił w I i III kw. (odpowiednio o 1,3% i o 0,9%), a najmniejszy w II kw. (o 0,3%). We wszystkich kwartałach 2013 r. w największym stopniu wzrosły ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (w I i II kw. po 4,1%, w III kw. o 4,4% i w IV kw. o 4,7%). Spadki cen w odniesieniu do analogicznego okresu 2012 r. dotyczyły odzieży i obuwia oraz transportu i wystąpiły we wszystkich kwartałach. Natomiast w III i IV kw. spadły ceny w zakresie edukacji (odpowiednio: o 0,6% i 6,0%).

Tabl. 14. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podkarpackim

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	104,5	104,5	104,3	103,0	101,3	100,3	100,9	100,4
Żywność i napoje bezalkoholowe	104,1	103,7	105,0	103,7	102,6	101,3	102,7	101,7
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	103,8	104,7	104,3	104,4	104,1	104,1	104,4	104,7
Odzież i obuwie	99,8	98,3	97,2	98,0	97,0	97,0	97,7	97,4
Mieszkanie	105,4	106,3	105,6	104,5	102,1	100,4	100,6	100,5
Zdrowie	104,5	104,1	103,3	101,3	102,2	101,7	101,7	101,8
Transport	109,4	108,3	107,2	103,3	98,9	96,2	98,1	97,9
Rekreacja i kultura	102,7	102,3	102,0	101,1	100,2	103,4	103,4	103,4
Edukacja	106,9	106,9	105,8	101,6	102,1	102,1	99,4	94,0

W grudniu 2013 r. w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego największe zmiany cen wystąpiły w grupie artykułów żywnościowych. W województwie podkarpackim najbardziej podrożały: ziemniaki (o 65,2%), cebula (o 56,3%) oraz jabłka (o 20,7%). Zdecydowanie mniej niż przed rokiem płacono m.in. za cukier biały kryształ (o 16,3%), jaja kurze świeże

(o 14,5%). Wśród nieżywnościowych towarów konsumpcyjnych znacznie wzrosła cena garnituru męskiego 2-częściowego, z elanowełny (o 5,4%) natomiast wśród usług konsumpcyjnych wzrosła cena biletu normalnego na przejazd autobusem miejskim, jednorazowego (o 4,8%).

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów i usług są notowania cen dokonywane przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu (w 2005 roku 3 razy w miesiącu).

Tabl. 15. Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu

Wyszczególnienie	2010	2012	2013	
	w złotych			XII 2012 = 100
POLSKA				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,08	2,25	2,22	98,7
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,96	7,18	6,94	96,7
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,68	15,96	15,51	97,2
Szynka wieprzowa gotowana – za 1kg	21,65	23,88	24,51	102,6
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,67	2,73	2,93	107,3
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,27	4,29	4,74	110,5
Cebula – za 1 kg	2,25	1,48	2,16	145,9
Ziemniaki – za 1 kg	1,43	0,91	1,52	167,0
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,94	3,93	3,17	80,7
Sok jabłkowy – za 1 l	3,64	3,82	3,79	99,2
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowelny – za 1 kpl.	467,17	476,09	479,09	100,6
Półbuty skórzane męskie na podszwie nie- skórzanej – za 1 parę	164,09	180,58	185,13	102,5
Proszek do prania – za 400 g	4,43	4,60	4,55	98,9
Ciepła woda – za 1 m ³	17,89	19,83	20,90	105,4
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,23	2,64	2,73	103,4
Bilet do kina	15,23	16,68	17,30	103,7
Wizyta u lekarza specjalisty	69,63	79,90	83,97	105,1
WOJ. PODKARPACKIE				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,01	2,11	2,07	98,1
Kurczęta patroszone – za 1 kg	6,02	7,22	7,10	98,3
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	14,29	16,23	15,73	96,9
Szynka wieprzowa gotowana – za 1kg	19,01	20,81	23,74	114,1
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,56	2,73	2,96	108,4

Tabl. 15. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013	
	w złotych			XII 2012 = 100
WOJ. PODKARPACKIE (dok.)				
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5%				
– za 200 g	4,06	4,21	4,60	109,3
Cebula – za 1 kg	2,15	1,28	2,00	156,3
Ziemniaki – za 1 kg	1,52	0,89	1,47	165,2
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,84	3,86	3,23	83,7
Sok jabłkowy – za 1 l	3,54	3,99	3,99	100,0
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowełny				
– za 1 kpl.	543,30	532,73	561,64	105,4
Półbuty skórzane męskie na podszwie nie- skórzanej – za 1 parę	162,74	172,83	174,91	101,2
Proszek do prania – za 400 g	4,25	4,46	4,36	97,8
Ciepła woda – za 1 m ³	18,02	20,39	20,92	102,6
Bilet normalny na przejazd				
autobusem miejskim, jednorazowy	2,02	2,29	2,40	104,8
Bilet do kina	13,18	13,55	13,92	102,7
Wizyta u lekarza specjalisty	58,33	74,17	77,50	104,5

Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podkarpackim znajdują się w niżej wymienionych publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego” – publikacja dostępna co kwartał, **jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).**

ROLNICTWO

■ WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE

Siewy zbóż ozimych oraz rzepaku i rzepiku ozimego przeprowadzano na ogół w optymalnych terminach agrotechnicznych, chociaż rejonami warstwa orna była przesuszona. Wschody były dość szybkie i wyrównane. Sprzyjające warunki wegetacji jesienią 2012 r. przyczyniły się do bardzo dobrego wyrośnięcia i rozkrzewienia się ozimin. Spadki temperatury powietrza do -4°C w listopadzie 2012 r. spowodowały zimowe zahamowanie wegetacji roślin. Dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu ozimin. Rośliny w końcowej fazie jesiennego wzrostu były dobrze wyrośnięte i rozkrzewione, a przed wejściem w okres zimowego spoczynku odpowiednio zahartowane.

Grudzień 2012 r. charakteryzował się zróżnicowanymi warunkami atmosferycznymi. Początek miesiąca był ciepły z opadami śniegu i deszczu, w drugiej dekadzie wystąpiły spadki temperatury poniżej -10°C . Przebieg pogody w styczniu i lutym 2013 r. nie stwarzał większego zagrożenia dla zimujących roślin. Notowane w trzeciej dekadzie stycznia spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu dochodzące miejscami poniżej -20°C dzięki zalegającej dość grubej pokrywie śnieżnej, nie spowodowały nadmiernego wychłodzenia gleby na głębokości węzła krzewienia. W okresach przejściowych ociepleń, topniejący śnieg tworzył lokalnie na polach zastoiska wody. Podczas nocnych spadków temperatury zamarzająca woda pokrywała powierzchnię gleby skorupą lodową, co miejscami powodowało straty w zasiewach upraw ozimych.

W marcu i w pierwszej dekadzie kwietnia nadal trwała zimowa przerwa w wegetacji i utrzymywała się pokrywa śnieżna. Ruszenie wegetacji roślin ozimych i trwałych użytków zielonych nastąpiło dopiero na początku drugiej dekady kwietnia i było opóźnione o ponad 2 tygodnie.

Słoneczna i wietrzna pogoda w drugiej dekadzie kwietnia powodowała szybkie przeschnięcie wierzchniej warstwy gleby i można było przystąpić do wiosennych prac polowych i siewów zbóż jarych. Wzrost temperatury powietrza i dobre warunki wilgotnościowe gleby w trzeciej dekadzie kwietnia korzystnie wpłynęły na wschody zbóż jarych i rozwój roślin.

Pierwsza i druga dekada maja były bardzo ciepłe i słoneczne co przyczyniło się do znacznego przyspieszenia tempa wzrostu i rozwoju roślin. Obserwowane w trzeciej dekadzie maja ochłodzenie i opady deszczu o charakterze ciągłym, spowodowało przejściowe spowolnienie wzrostu roślin. Warunki agrometeorologiczne w czerwcu br. były niesprzyjające dla wegetacji roślin. W pierwszej dekadzie czerwca wystąpiły opady deszczu o charakterze ciągłym, druga dekada była upalna i lokalnie wystąpiły gwałtowne burze z gradem. Trzecia dekada miesiąca była chłodna i deszczowa. Nadmierna ilość opadów sprzyjała rozwojowi chorób grzybowych zbóż i rzepaku. Stan zbóż jarych był znacznie gorszy niż przed rokiem ze względu na nadmierne uwilgotnienie gleby, rośliny były słabo wyrośnięte.

Pierwsza połowa lipca była upalna i słoneczna. W połowie miesiąca ochłodziło się i wystąpiły opady deszczu. Druga połowa lipca była również upalna i bez opadów. Wysokie temperatury powodowały przysuszenie ziarna zbóż. Żniwa prowadzono w sprzyjających warunkach pogodowych.

Sierpień był upalny, zwłaszcza w pierwszej połowie miesiąca, gdzie temperatury przekraczały 30°C . Odnotowano tylko 4 dni z opadami deszczu. Niedobór wilgoci w glebie spowodował obniżenie plonów ziemniaków, buraków cukrowych i drugiego pokosu traw.

Pierwsza połowa września była ciepła, słoneczna i bez opadów deszczu. W drugiej połowie znacznie się ochłodziło i wystąpiły opady deszczu. Pogoda we wrześniu sprzyjała zbiorom ziemniaków, kukurydzy na ziarno oraz okopowych pastewnych. Siew pszenicy ozimej rozpoczęto po 20 IX. Opady deszczu korzystnie wpłynęły na wschody rzepaku ozimego.

Październik był słoneczny, bardzo ciepły z niewielkimi opadami deszczu. Niedobór wilgoci w wierzchniej warstwie gleby utrudniał wegetację zbóż ozimych. Ocena stanu zbóż ozimych i rzepaku była nieco niższa niż przed rokiem.

Pierwsza i druga dekada listopada była ciepła, słoneczna z przelotnymi opadami deszczu. W trzeciej dekadzie wystąpiły intensywne opady deszczu i stopniowo się ochładzało. Do końca listopada nie odnotowano spadków temperatury poniżej -5°C . Dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu ozimin.

Tabl. 16. Wybrane dane dotyczące rolnictwa

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami			
zbożowymi	34,9	34,6	35,9
rzepak i rzepik	23,6	25,9	28,1 ^a
ziemniaki	211	242	210 ^a
buraki cukrowe	483	582	547 ^a
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha			
użytków rolnych w szt. (stan w czerwcu):			
bydło	38,8 ^b	38,6	40,7
trzoda chlewna	102,8 ^b	77,4 ^c	77,5 ^c
owce	1,8 ^b	1,8	1,7
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	1043,3 ^b	757,7	857,0
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	59,84	89,34	79,67
ziarno żyta za 1 dt	42,12	74,23	55,36
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	50,86	44,97	64,45
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,56	6,40	6,20
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,89	5,40	5,39
mleko krowie za 1 l	1,07	1,20	1,36
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	64,91	94,65	97,50
ziarno żyta za 1 dt	48,58	80,85	72,89
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	98,51	60,59	100,22
prosię na chów za 1 szt.	130,20	173,57	169,56
WOJ. PODKARPACKIE			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami			
zbożowymi	30,8	32,4	29,9
rzepak i rzepik	21,8	21,6	20,9 ^a
ziemniaki	188	219	190 ^a
buraki cukrowe	381	575	549 ^a
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha			
użytków rolnych w szt. (stan w czerwcu):			
bydło	19,2 ^b	16,7	16,8
trzoda chlewna	49,3 ^b	30,5 ^c	30,5 ^c
owce	3,2 ^b	3,8	3,0
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	1039,5 ^b	595,1	822,6
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	54,07	84,25	75,75
ziarno żyta za 1 dt	35,23	68,45	54,19
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	43,48	32,64	46,70
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,55	6,10	6,04
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,86	5,31	5,24
mleko krowie za 1 l	0,90	1,10	1,23
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	71,27	90,22	99,52
ziarno żyta za 1 dt	52,12	79,86	75,64
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	108,76	65,72	99,18
prosię na chów za 1 szt.	129,65	196,07	173,32

^a Dane nieostateczne. ^b Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c Stan w końcu lipca.

▪ PRODUKCJA ROŚLINNA

W województwie podkarpackim w 2013 r. (dane nieostateczne) uzyskano niższą niż przed rokiem produkcję zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, ziemniaków oraz buraków cukrowych. Zbiory rzepaku i rzepiku w omawianym roku były natomiast wyższe niż rok wcześniej. O niższym poziomie produkcji zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, ziemniaków i buraków cukrowych zadecydowały niższe wydajności z jednostki powierzchni oraz mniejsza powierzchnia uprawy. Zwiększenie areалу uprawy rzepaku i rzepiku miało wpływ na wyższą produkcję, choć jego plonowanie było gorsze niż przed rokiem.

Powierzchnia zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2013 r. wyniosła 197,0 tys. ha i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 3,4%, natomiast w porównaniu z powierzchnią z 2010 r. zmniejszyła się o 6,0%. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2013 r. osiągnęły poziom 29,9 dt z 1 ha i były niższe o 7,7% w porównaniu z plonami uzyskanymi w 2012 r., i niższe o 2,9% w porównaniu z plonami uzyskanymi w 2010 r. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi uzyskane w województwie podkarpackim w odniesieniu do średnich w kraju były niższe o 16,7%. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi kształtowały się na poziomie 589,4 tys. ton i były niższe o 10,7% niż przed rokiem oraz niższe (o 8,8%) niż w 2010 r. Zmniejszenie produkcji zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w odniesieniu do roku poprzedniego było wynikiem niższego plonowania większości gatunków zbóż o czym zadecydowały gorsze niż przed rokiem warunki wilgotnościowo-termiczne w okresie wegetacji.

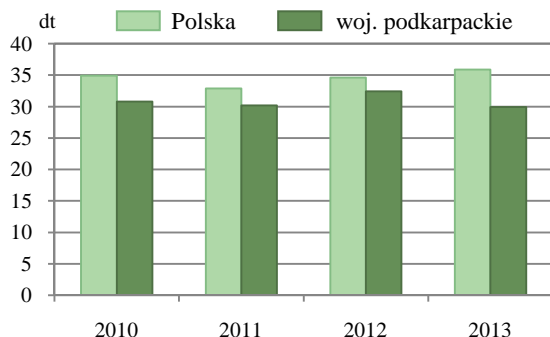
W 2013 r. powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w województwie wynosiła 23,1 tys. ha (dane nieostateczne) i zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 22,5%, a w stosunku do 2010 r. wzrosła o ponad 40%. Uzyskane z 1 ha powierzchni plony – 20,9 dt – były niższe (o 3,2%) od uzyskanych w roku poprzednim, jak i w odniesieniu do 2010 r. (o 4,1%). Zbiory rzepaku i rzepiku przy zwiększonym areale uprawy i mniejszej wydajności z 1 ha były wyższe od notowanych przed rokiem (o 18,1%) i wyniosły 48,1 tys. ton. W porównaniu z 2010 r. zbiory rzepaku i rzepiku były o ponad 36% wyższe.

W województwie podkarpackim powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2013 r. wyniosła 3,8 tys. ha i była nieznacznie (o 0,6%) mniejsza niż rok wcześniej natomiast w relacji do 2010 r. zmniejszyła się o 17,4%. Omawiany rok był mniej korzystny pod względem warunków agrometeorologicznych dla wzrostu korzeni w okresie wegetacji buraków cukrowych, plony tej uprawy osiągnęły poziom 549 dt/ha i były niższe (o 4,5%) od uzyskanych w 2012 r., a w odniesieniu do 2010 r. były o 44,1 wyższe. Ocenia się, że zbiory buraków cukrowych wyniosły 207,5 tys. ton i były niższe w porównaniu z rokiem poprzednim o 5,0%, a wyższe w relacji z 2010 r. o 19,0%.

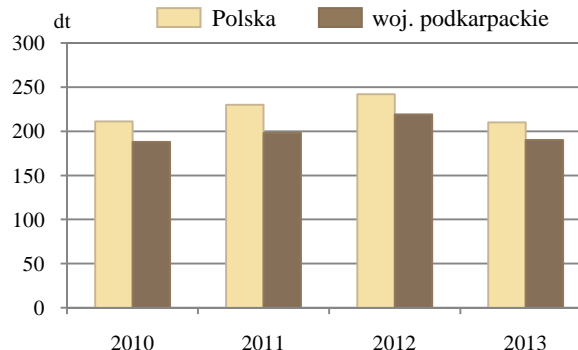
Szacuje się, że powierzchnia uprawy ziemniaków (łącznie z powierzchnią w ogrodach przydomowych) w 2013 r. wyniosła 27,3 tys. ha i była mniejsza o 0,6% niż przed rokiem i o 25,7% w porównaniu z 2010 r. W omawianym roku średni plon ziemniaków z 1 ha wyniósł 190 dt i był niższy od uzyskanego w roku ubiegłym o 13,2%, a wyższy od plonu z 2010 r. o 1,1%. Plony ziemniaków uzyskane w województwie podkarpackim w odniesieniu do średnich w kraju były niższe o 9,5%. Produkcja

ziemniaków w województwie w 2013 r. wyniosła 518,3 tys. ton i była o 13,8% niższa niż w 2012 r. i o 24,9% niższa w porównaniu z 2010 r.

Wykres 21. **Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha**

Wykres 22. **Plony ziemniaków z 1 ha**

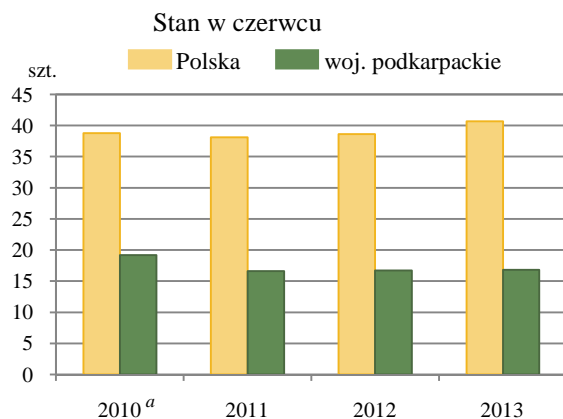
▪ POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

W odniesieniu do roku poprzedniego w województwie podkarpackim zmniejszyło się pogłowie bydła, trzody chlewnej i owiec, zwiększyło się natomiast pogłowie drobiu.

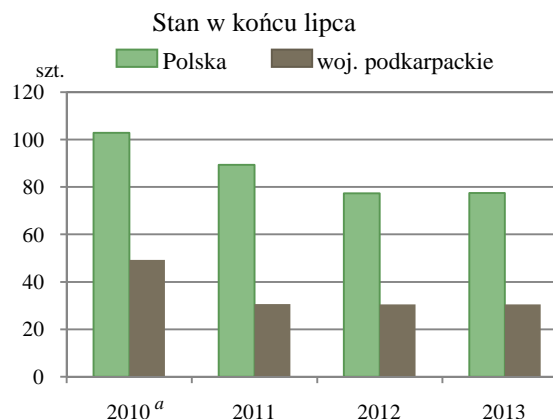
Pogłowie bydła w 2013 r. (stan w czerwcu) w województwie liczyło 96,7 tys. szt., co stanowiło 1,7% pogłowia bydła w kraju. W porównaniu z 2012 r. liczebność stada zmniejszyła się o 5,2% (w Polsce zarejestrowano wzrost o 1,4%), natomiast w odniesieniu do 2010 r. zmniejszyła się o 17,2% (w kraju odnotowano wzrost o 1,7%). W ogólnym pogłowie bydła 62,0% stanowiły krowy (dla Polski odsetek ten wyniósł 43,2%).

*Badania **pogłowia trzody chlewnej** i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w kwietniu według stanu w końcu marca, w sierpniu według stanu w końcu lipca i w grudniu według stanu w końcu listopada, a badania **pogłowia bydła** i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz **produkcji zwierzęcej** – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.*

Wykres 23. **Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych**

Wykres 24. **Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych**

^a Powszechny Spis Rolny 2010 według stanu w dniu 30 VI.

Pogłowie trzody chlewnej w 2013 r. według stanu w końcu lipca ukształtowało się na poziomie 175,1 tys. szt. (w tym 17,3 tys. szt. tj. 9,9% stanowiły lochy). W porównaniu z 2012 r. wielkość stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 6,0% (w Polsce odnotowano spadek o 3,6%), a w porównaniu z 2010 r. pogłowie trzody chlewnej zmniejszyło się o 41,7% (w kraju zmniejszyło się o 26,9%). Udział województwa podkarpackiego w ogólnokrajowym pogłowie trzody wyniósł 1,6%.

W 2013 r. stado owiec (według stanu w czerwcu) liczyło 16,3 tys. szt., co stanowiło 6,5% pogłowia krajowego. W porównaniu z 2012 r. pogłowie owiec zmniejszyło się o 29,7% (w Polsce odnotowano spadek o 6,5%). Tendencję spadkową odnotowano również porównując stan stada owiec z 2010 r., w województwie jego pogłowie zmniejszyło się o 15,0%, (w kraju zmniejszyło się o 6,8%).

Pogłowie drobiu ogółem w czerwcu 2013 r. liczyło 5086,0 tys. sztuk, a jego udział stanowił 3,6% pogłowia w Polsce. W porównaniu z 2012 r. jego liczebność w województwie zwiększyła się o 25,5% (w kraju wzrosło o 7,7%). W odniesieniu do stanu notowanego w 2010 r. pogłowie drobiu zarówno w województwie, jak i w kraju było mniejsze odpowiednio o 28,8% i o 20,3%.

W województwie podkarpackim drób kurzy stanowił 92,9% drobiu ogółem, a jego pogłowie w 2013 r. wyniosło 4725,6 tys. sztuk. Było ono większe w porównaniu z rokiem poprzednim (o 30,0%), a w odniesieniu do 2010 r. zmniejszyło się o 25,4%.

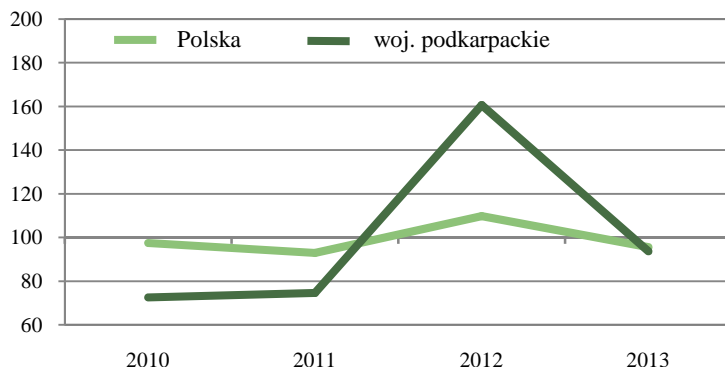
▪ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W 2013 r. w porównaniu z rokiem poprzednim w województwie podkarpackim odnotowano wzrost skupu żywca rzeźnego (w wadze żywej) i mleka. Mniej niż przed rokiem skupiono ziarna pszenicy, żyta oraz ziemniaków.

W 2013 r. skupiono 106,1 tys. ton ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego). Skup był mniejszy w odniesieniu do roku poprzedniego (o 6,3%) a wyższy w porównaniu z 2010 r. (o 12,1%). W kraju natomiast skup był mniejszy zarówno od uzyskanego w roku poprzednim (o 4,5%), jak i porównaniu z 2010 r. (o 2,6%). Skup zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) województwa podkarpackiego stanowił 1,3% skupu ogólnokrajowego. W 2013 r. w województwie skupiono 95,2 tys. ton pszenicy. Skup pszenicy był niższy w porównaniu z rokiem poprzednim (o 5,6%), a w odniesieniu do 2010 r. był o 22,3% wyższy i stanowił 1,9% skupu w kraju. Żyta skupiono 4,1 tys. ton, tj. mniej zarówno niż rok temu jak i w porównaniu z 2010 r. (odpowiednio o 1,5% i o 53,5%).

Wykres 25. **Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszkankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)**

Rok poprzedni = 100

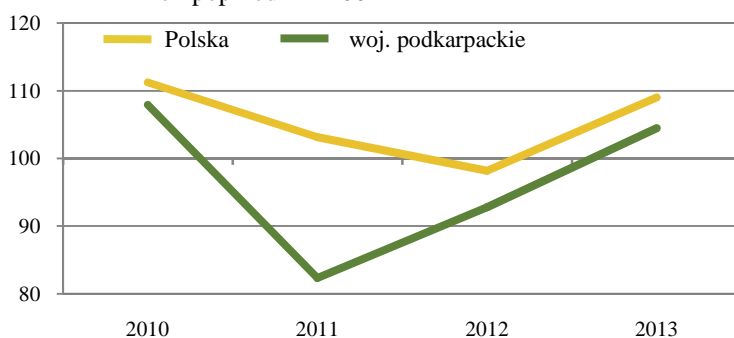

przednim rokiem, a wzrost o 20,7% w stosunku do 2010 r.

W 2013 r. skupiono 73,4 tys. ton żywca rzeźnego w wadze żywej (co stanowiło 1,5% skupu ogólnokrajowego), tj. o 4,5% więcej niż przed rokiem i o 20,1% mniej niż w 2010 r. W kraju odnotowano wzrost skupu o 9,0% w odniesieniu do roku poprzedniego, jak i w porównaniu z 2010 r. (o 10,5%).

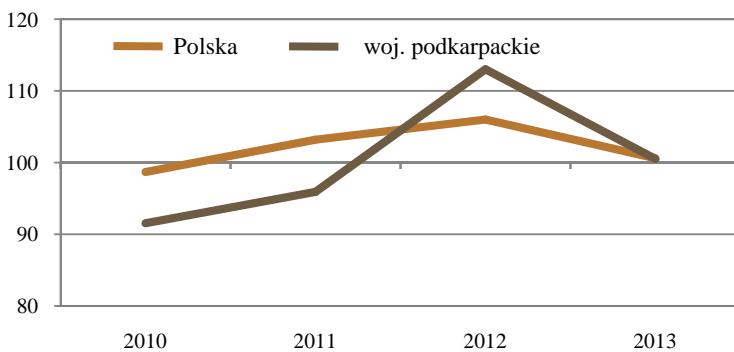
Wykres 26. **Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)**

Rok poprzedni = 100

Wykres 27. **Dynamika skupu mleka krowiego**

Rok poprzedni = 100

w porównaniu ze skupem z roku poprzedniego (o 0,5%), jak i trzy lata wcześniej (o 9,0). W kraju skupiono więcej mleka w porównaniu ze skupem sprzed roku, jak i z 2010 r. (odpowiednio o 0,6% i o 10,1%).

W omawianym roku odnotowano spadek skupu ziemniaków w porównaniu z 2012 r. (o 3,8%), a w odniesieniu do 2010 r. skup ziemniaków był ponad 2-krotnie większy i w 2013 r. kształtował się na poziomie 28,7 tys. ton. Skup ziemniaków w województwie podkarpackim stanowił 2,1% skupu ogólnokrajowego. W kraju odnotowano podobną tendencję czyli spadek skupu ziemniaków (o 8,6%) w porównaniu z po-

W ciągu ostatniego roku skupiono 32,9 tys. ton żywca wieprzowego w wadze żywej, tj. więcej o 6,4% niż rok wcześniej a o 14,9% mniej niż w 2010 r. Skup żywca wołowego w 2013 r. ukształtował się na poziomie 7,0 tys. ton i był większy w porównaniu z rokiem poprzednim (o 12,7%), a w stosunku do 2010 r. był o 44,1% mniejszy.

Mniejszy był skup żywca drobiowego. W 2013 r. skupiono 31,5 tys. ton tego surowca (zmniejszenie o 0,8% w porównaniu z 2012 r. i o 17,4% mniej niż w 2010 r.).

W województwie podkarpackim w 2013 r. skupiono 110,3 mln litrów mleka (co stanowiło 1,1% ogółu mleka skupionego w kraju). Skup mleka w województwie był większy zarówno

■ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

W 2013 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost cen skupu ziemniaków, żywca drobiowego i mleka, a niższe były ceny skupu zbóż, żywca wieprzowego i wołowego. Na targowiskach wzrosły ceny pszenicy, jęczmienia i ziemniaków.

Średnia cena skupu pszenicy w województwie w 2013 r. wyniosła 75,75 zł za 1 dt (w kraju – 79,67 zł) i była o 10,1% niższa niż przed rokiem, a o 40,1% wyższa w porównaniu z 2010 r. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 99,52 zł (w kraju – 97,50 zł) i cena ta była wyższa zarówno w porównaniu z ceną z 2012 r. (o 10,3%) jak i w porównaniu z ceną uzyskaną w 2010 r. (o 39,6%).

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Cena skupu żyta w omawianym roku ukształtowała się na poziomie 54,19 zł za 1 dt (w kraju – 55,36 zł) i była niższa (o 20,8%) w porównaniu z ceną uzyskaną

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

w 2012 r, a o 53,8% wyższa niż 2010 r. W obrocie targowiskowym cena żyta była niższa niż rok wcześniej (o 5,3%), a w odniesieniu do ceny uzyskanej sprzed trzech lat była wyższa o 45,1% osiągając poziom 75,64 zł (w Polsce – 72,89 zł).

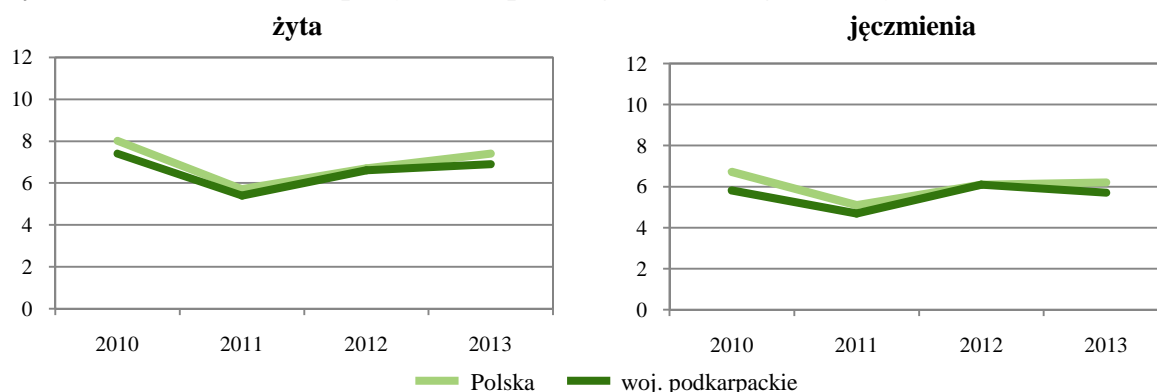
W 2013 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 46,70 zł za 1 dt (w kraju – 64,45 zł), tj. o 43,1% więcej niż przed rokiem i o 7,4% więcej niż w 2010 r. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków ukształtowała się na poziomie 99,18 zł za 1 dt, tj. o 50,9% wyższym w stosunku do zanotowanego w 2012 r. a o 8,8% niższym niż w 2010 r. W Polsce cena ziemniaków w 2013 r. wyniosła 100,22 zł za 1 dt.

Cena skupu żywca wołowego w 2013 r. wyniosła 6,04 zł za 1 kg (w kraju – 6,20 zł) i zmniejszyła się w stosunku do ceny uzyskanej w roku poprzednim (o 1,0%), a w odniesieniu do 2010 r. zwiększyła się o 32,7%.

W omawianym roku za 1 kg żywca wieprzowego w skupie płacono średnio 5,24 zł (w kraju 5,39 zł), tj. o 1,3% mniej niż w roku poprzednim, a o 35,8% więcej niż w 2010 r.

W 2013 r. w odniesieniu do roku poprzedniego polepszyła się relacja skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta, natomiast w odniesieniu do 2010 r. uległa pogorszeniu. W badanym roku w województwie podkarpackim relacja ta ukształtowała się na poziomie 6,9 (wobec 6,6 w 2012 r. i 7,4 w 2010 r.), a w kraju wyniosła 7,4 (wobec 6,7 w roku poprzednim i 8,0 w 2010 r.). Relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen jęczmienia w analizowanym okresie również uległa zmniejszeniu i wyniosła 5,7 w 2013 r. wobec 6,1 w 2012 r. i 5,8 w 2010 r. (w kraju relacja ta kształtowała się odpowiednio – 6,2; 6,1; 6,7).

Wykres 28. Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych:

Cena skupu żywca drobiowego w województwie w 2013 r. osiągnęła poziom 4,11 zł za 1 kg (w kraju – 4,22 zł) i była o 2,2% wyższa w porównaniu z notowaną w roku poprzednim i o 26,1% niż w 2010 r.

W 2013 r. za 1 litr mleka płacono w skupie 1,23 zł (w kraju – 1,36 zł), tj. o 11,8% więcej niż przed rokiem i o 36,7% więcej w odniesieniu do 2010 r.

▪ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

W 2012 r. w województwie podkarpackim odnotowano zmniejszenie globalnej produkcji rolniczej w odniesieniu do 2011 r. (w cenach stałych) o czym zadecydowała niższa wartość zarówno produkcji roślinnej jak i zwierzęcej. Podobne kierunki zmian w skali roku notowano również w produkcji końcowej. Odnotowano natomiast zwiększenie wartości w produkcji towarowej (przy wzroście produkcji roślinnej i spadku produkcji zwierzęcej).

Globalna produkcja rolnicza w 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zmniejszyła się o 3,8%, o czym zadecydowała o 7,3% niższa niż rok wcześniej produkcja zwierzęca. W produkcji roślinnej odnotowano również spadek o 1,4%. Udział województwa podkarpackiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji w 2012 r. wyniósł 2,5% i w przypadku produkcji roślinnej ukształtował się na poziomie 2,8%, a zwierzęcej – 2,2%. W 2012 r. produkcja globalna w kraju była wyższa (o 1,1%) w porównaniu z rokiem poprzednim, przy czym odnotowano wzrost w produkcji roślinnej o 3,5%, a spadek w produkcji zwierzęcej 1,6%.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Z wartości końcowej produkcji rolniczej w 2012 r., w województwie podkarpackim 55,5% stanowiła produkcja zwierzęca, natomiast na produkcję roślinną przypadało 44,5%. Wartość produkcji końcowej w 2012 roku w porównaniu z rokiem poprzednim była o 5,0% niższa, wsku-

tek spadku zarówno produkcji zwierzęcej (o 7,0%), jak i roślinnej (o 2,4%).

W towarowej produkcji rolniczej w 2012 r. odnotowano wzrost wartości produkcji ogółem (o 1,6%) przy wzroście wartości produkcji roślinnej (o 11,7%) i spadku produkcji zwierzęcej (o 4,6%).

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

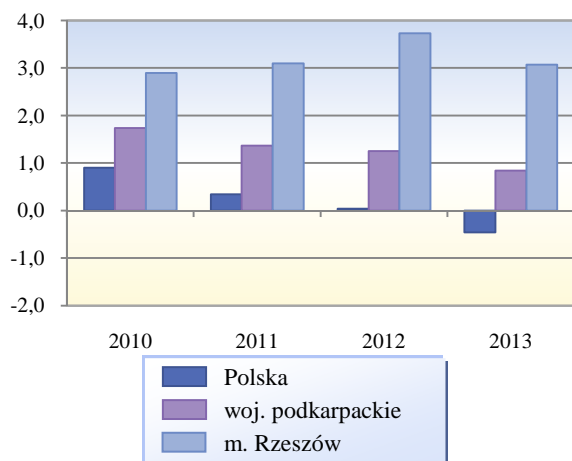
Udział województwa podkarpackiego w ogólnokrajowej produkcji końcowej oraz towarowej wyniósł odpowiednio 2,2% i 2,0%.

Dane prezentujące rolnictwo w województwie podkarpackim znajdują się w niżej wymienionych publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

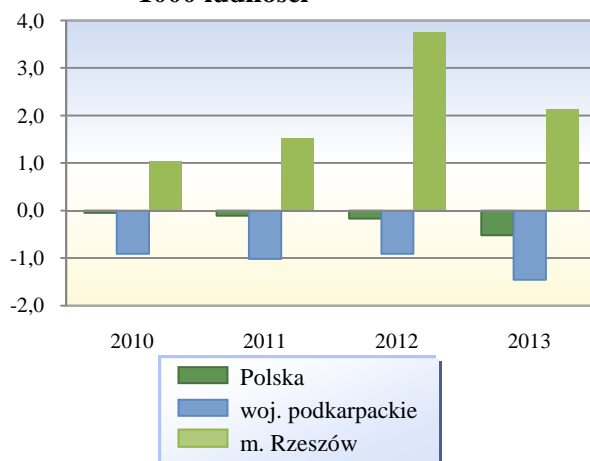
- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego” – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Rolnictwo w województwie podkarpackim” – publikacja dostępna co roku w wersji książkowej oraz elektronicznej,

jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

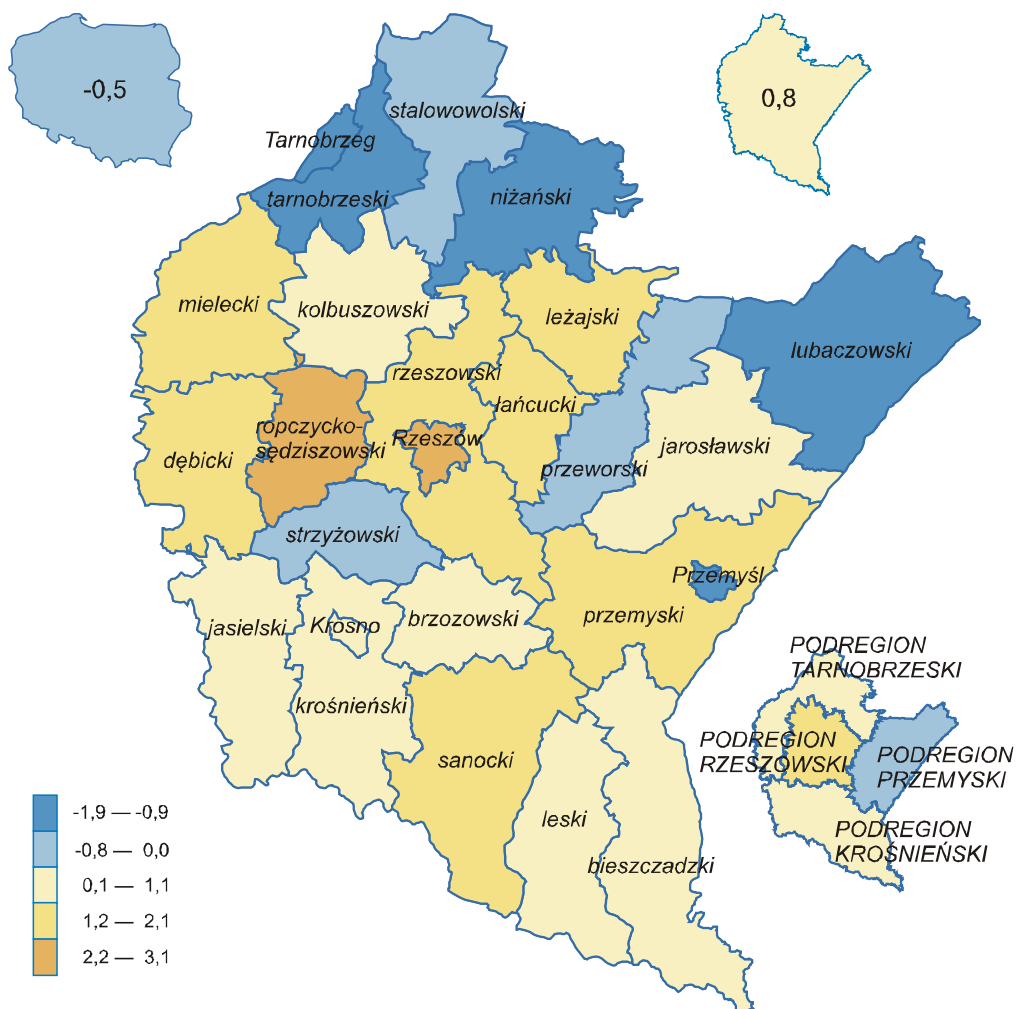
Wykres 29. Przyrost naturalny na 1000 ludności

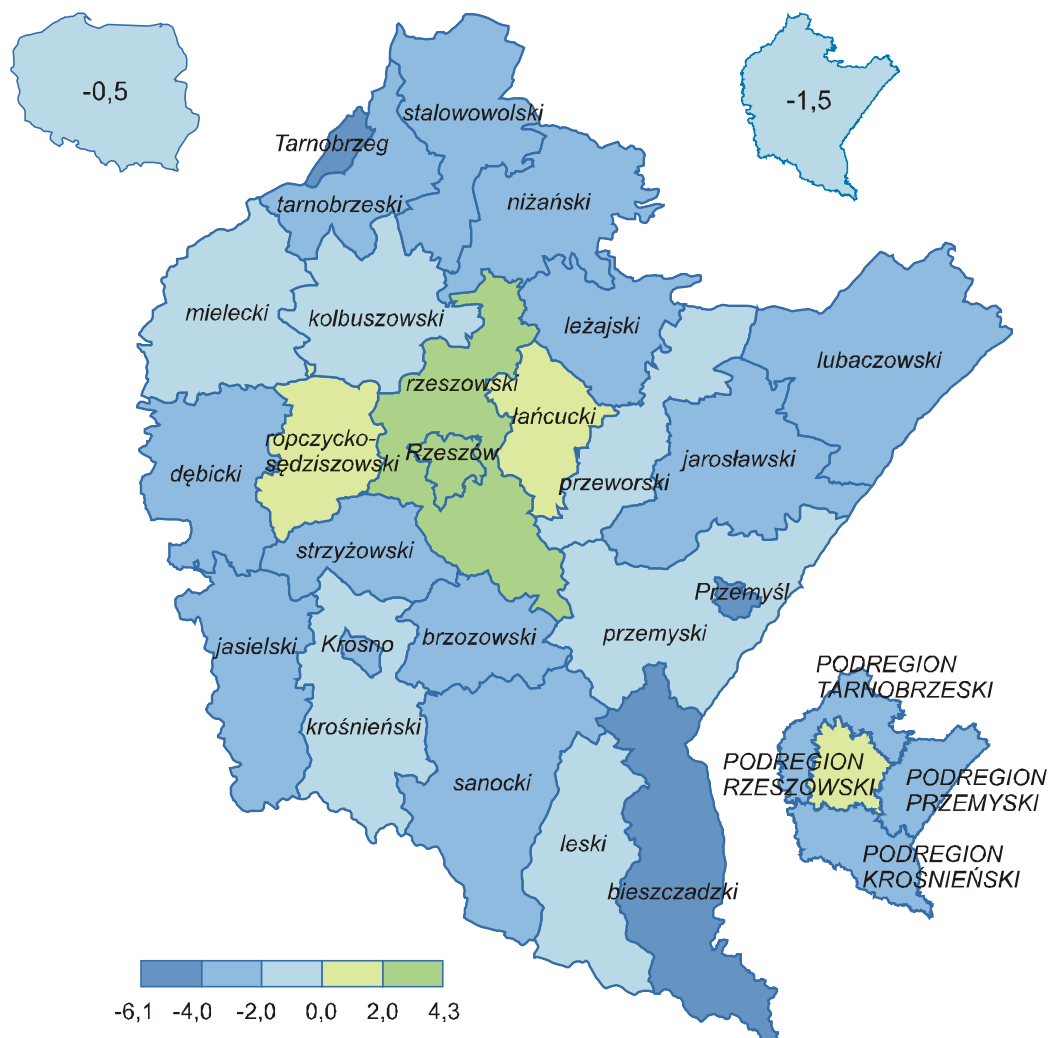
Wykres 30. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności

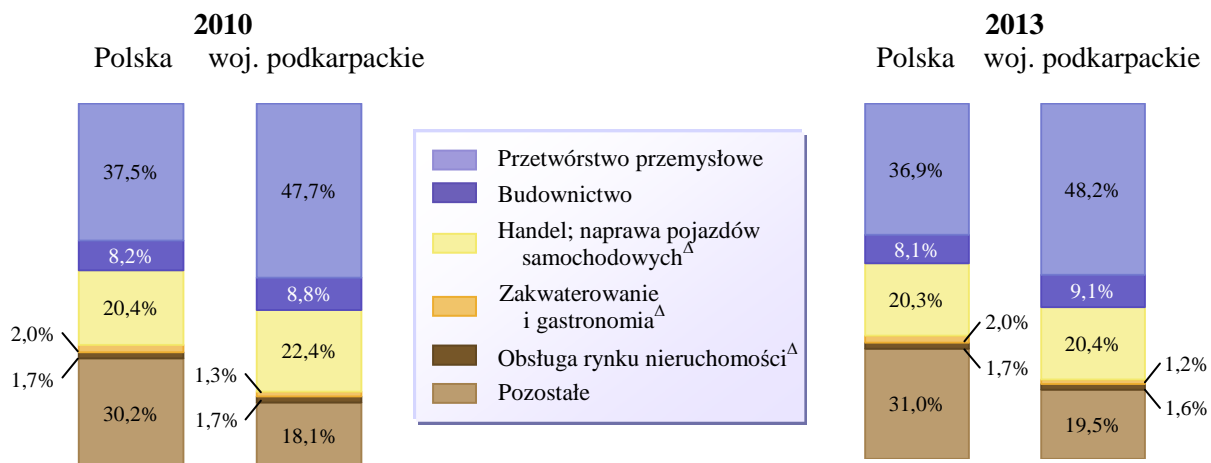
Wykres 31. Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie podkarpackim według podregionów i powiatów w 2013 r.

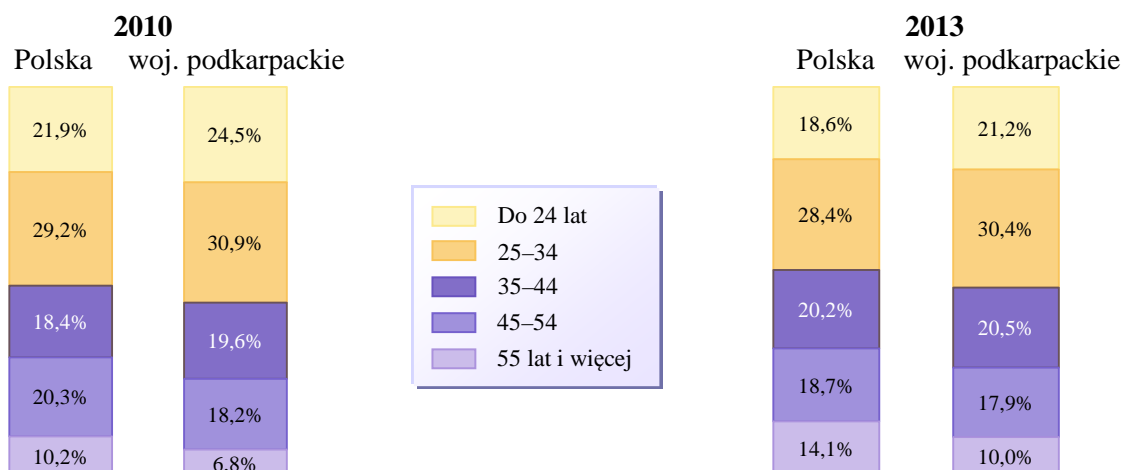
Wykres 32. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie podkarpackim według podregionów i powiatów w 2013 r.

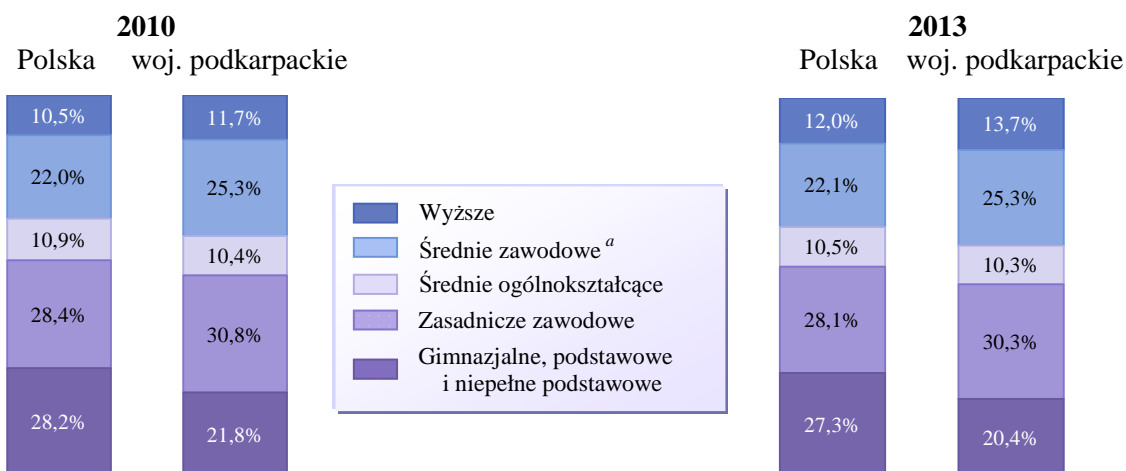
Wykres 33. Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007

Wykres 34. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku**
Stan w dniu 31 XII

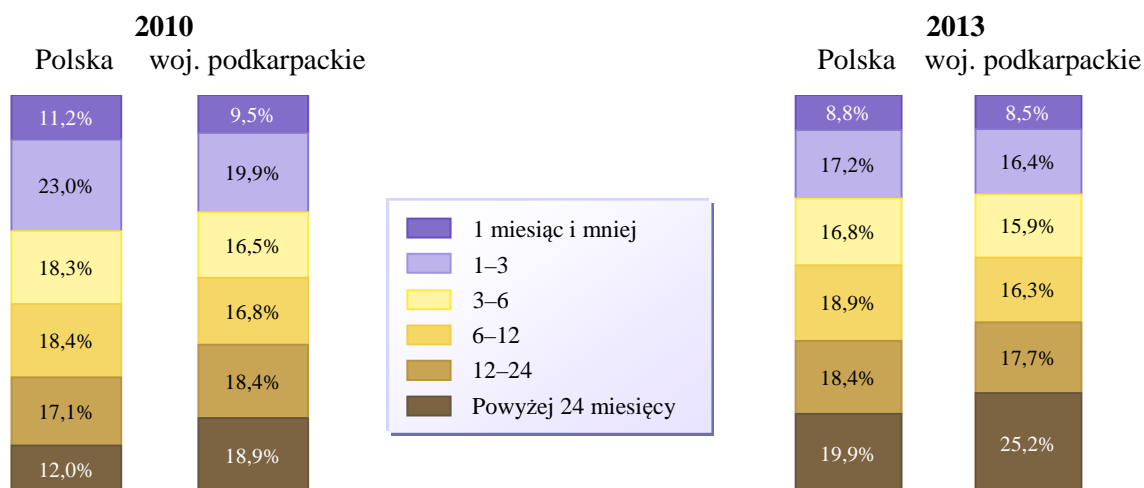

Wykres 35. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia**
Stan w dniu 31 XII

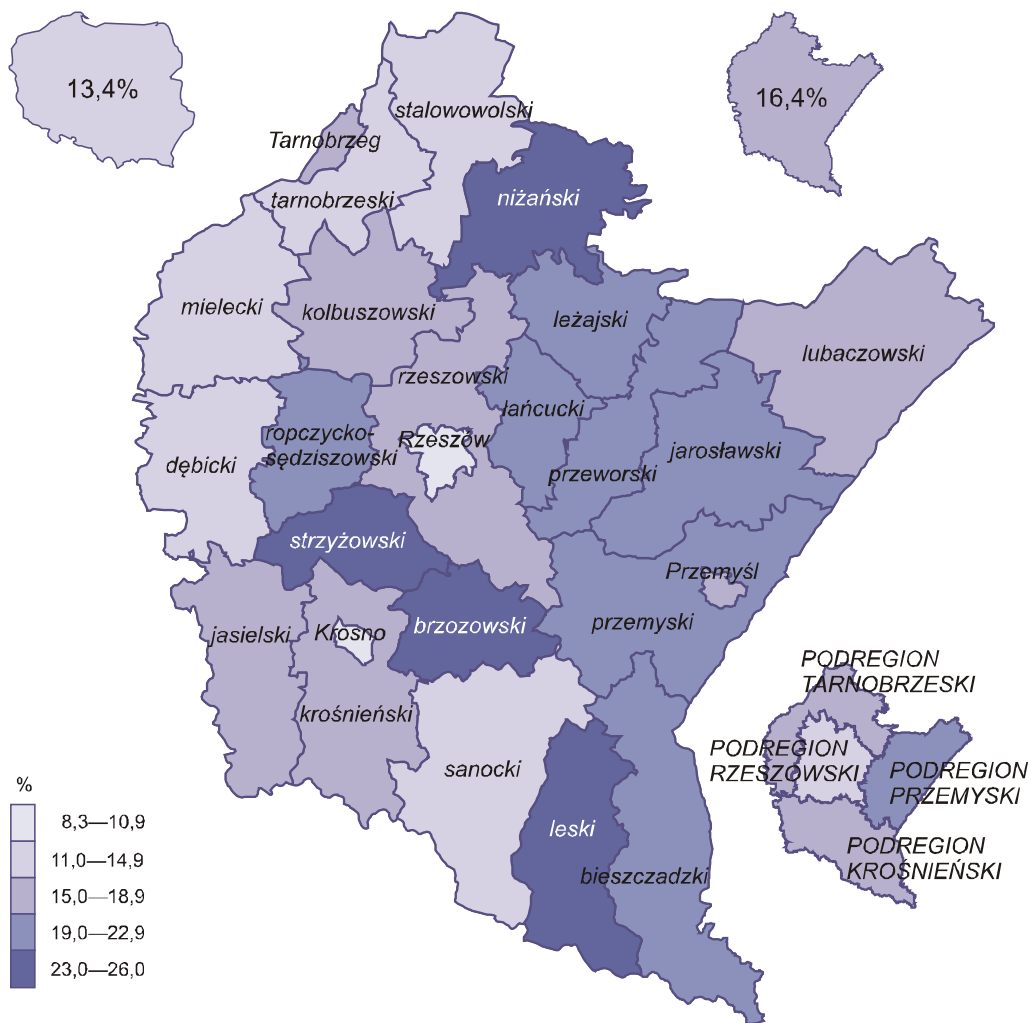
^a Łącznie z wykształceniem policealnym.

Wykres 36. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawiania bez pracy^a**
Stan w dniu 31 XII

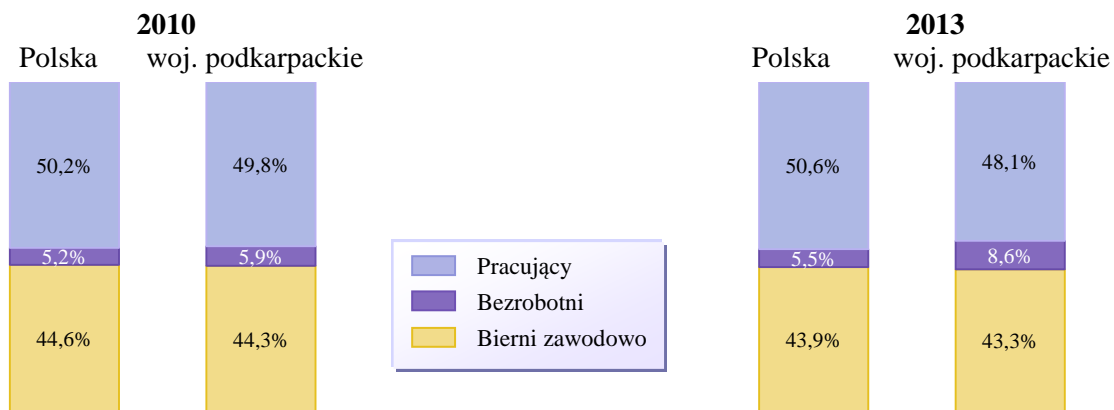

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Wykres 37. Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie podkarpackim według podregionów i powiatów w 2013 r.
Stan w dniu 31 XII

Wykres 38. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej wg statusu na rynku pracy w IV kwartale według BAEL

Wykres 39. **Struktura pracujących według wieku w województwie podkarpackim w IV kwartale według BAEL**

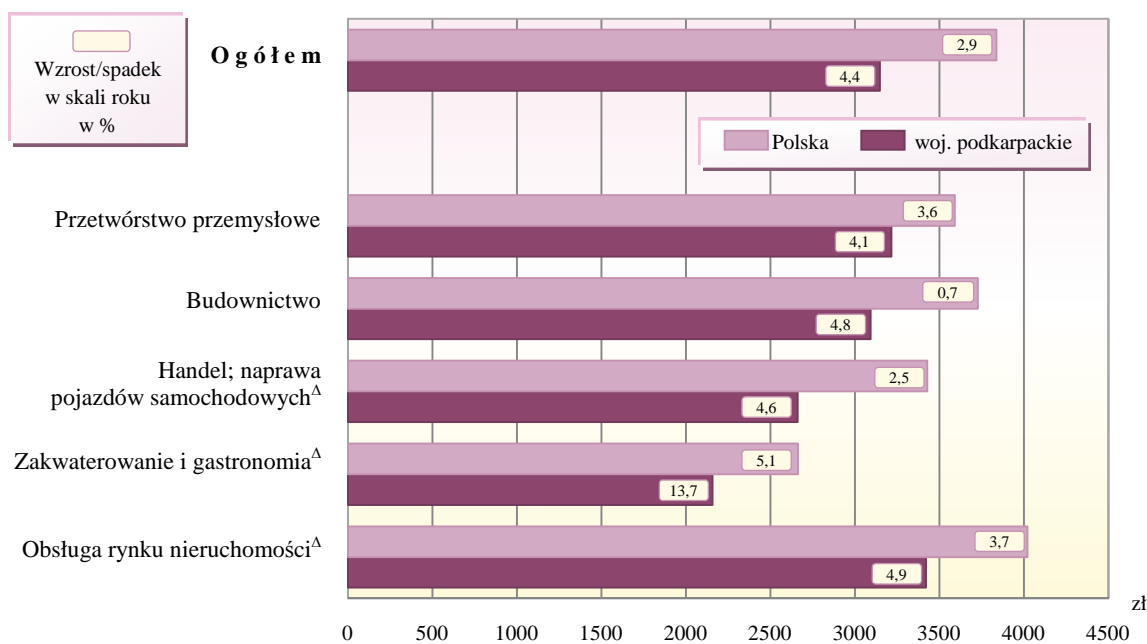
Wykres 40. **Struktura bezrobotnych według wieku w województwie podkarpackim w IV kwartale według BAEL**

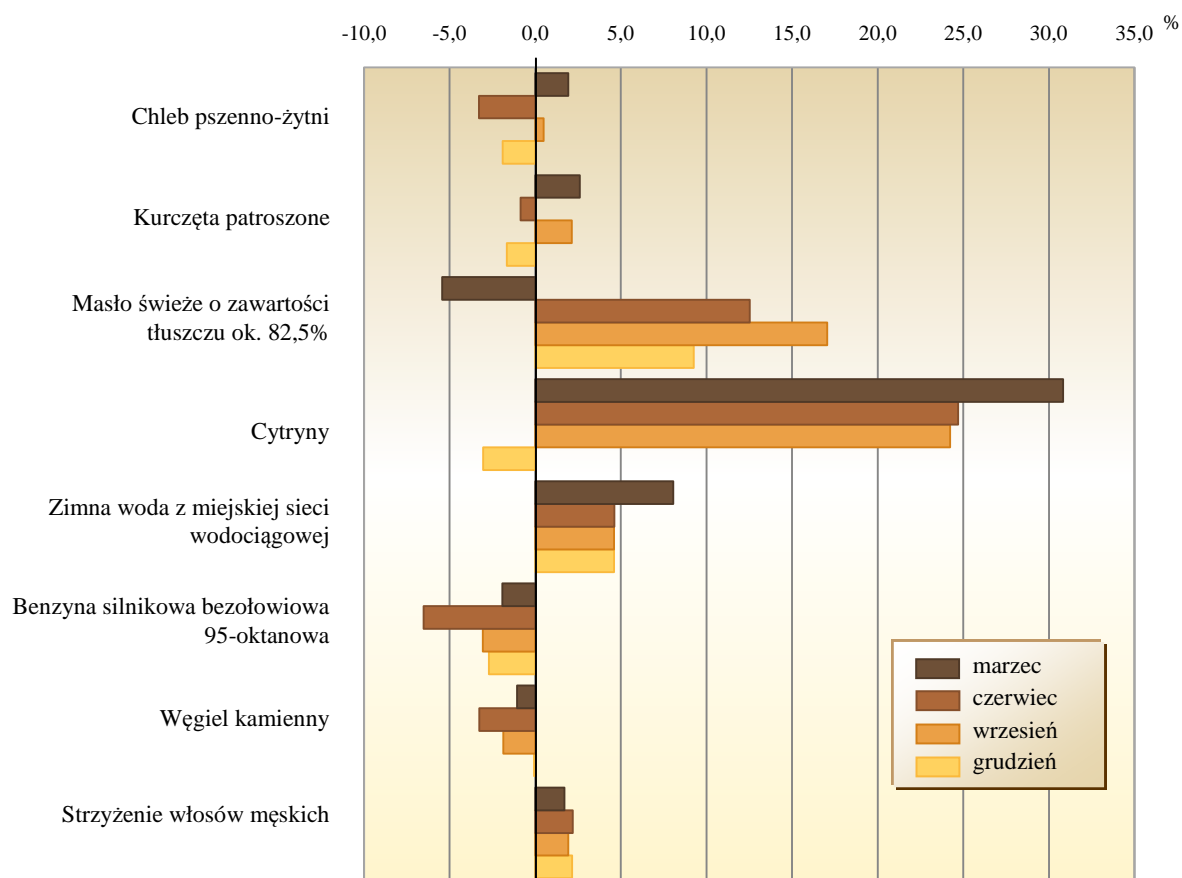
Wykres 41. **Struktura bezrobotnych według czasu poszukiwania pracy w IV kwartale 2013 r. według BAEL**

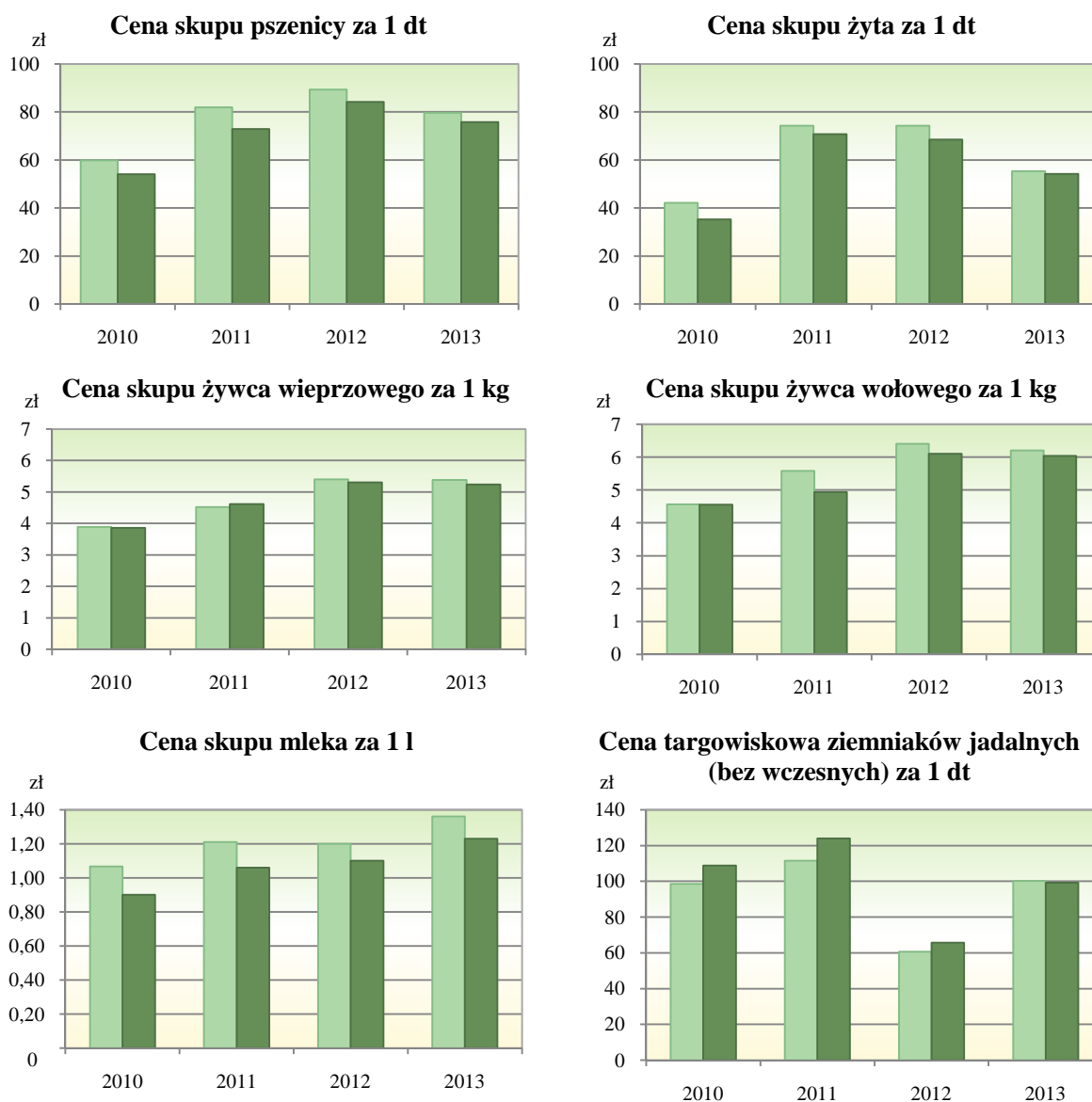
Wykres 42. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w wybranych sekcjach w 2013 r.**

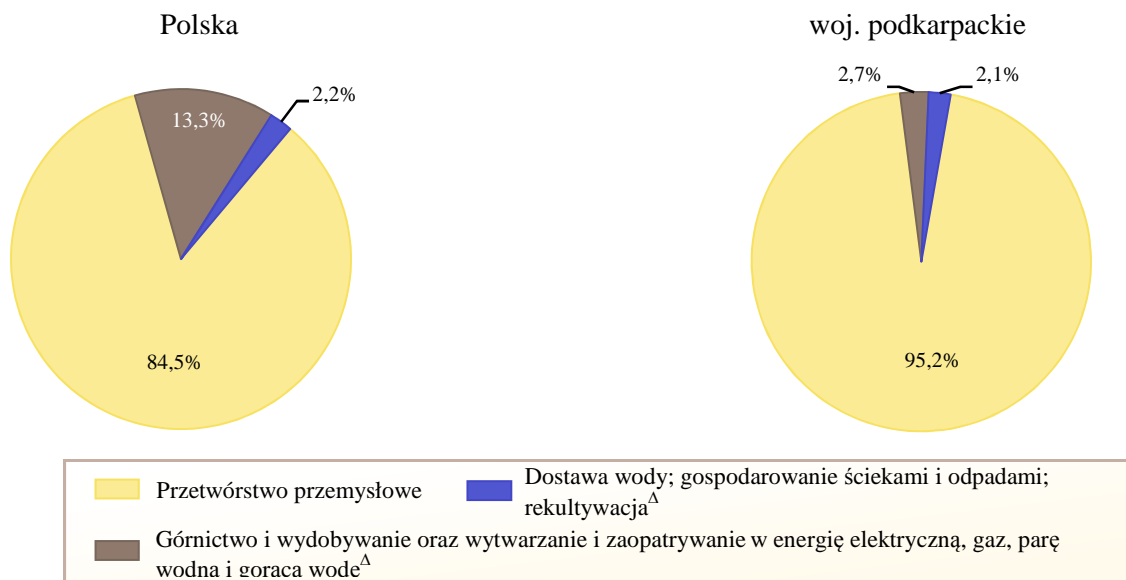
Wykres 43. **Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie podkarpackim w 2013 r.**

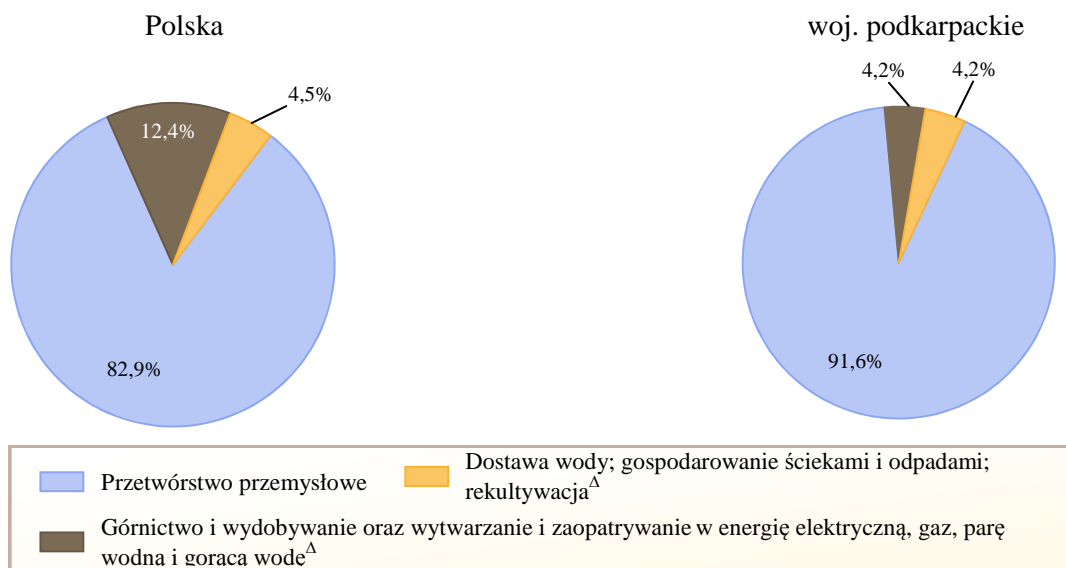
Wykres 44. Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach

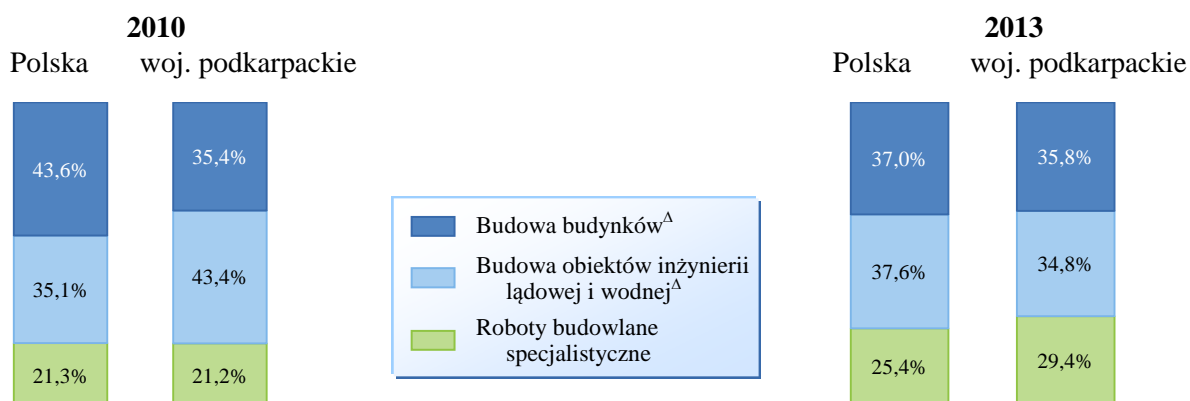
Wykres 45. Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2013 r. (ceny bieżące)

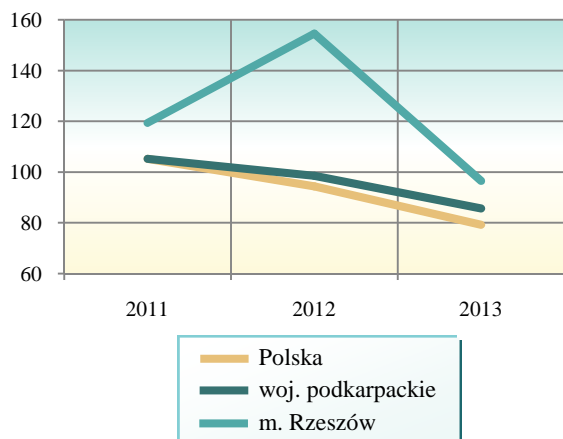
Wykres 46. **Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2013 r.**

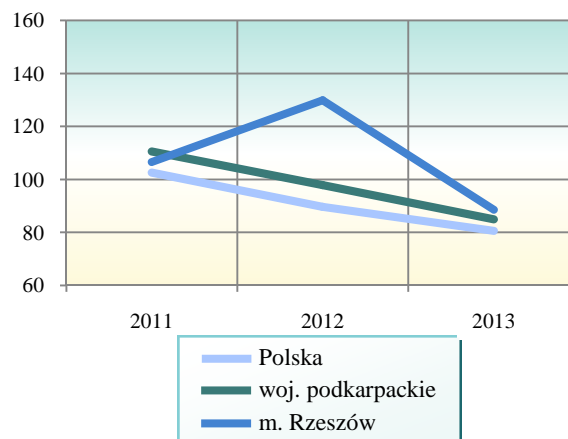
Wykres 47. **Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)**

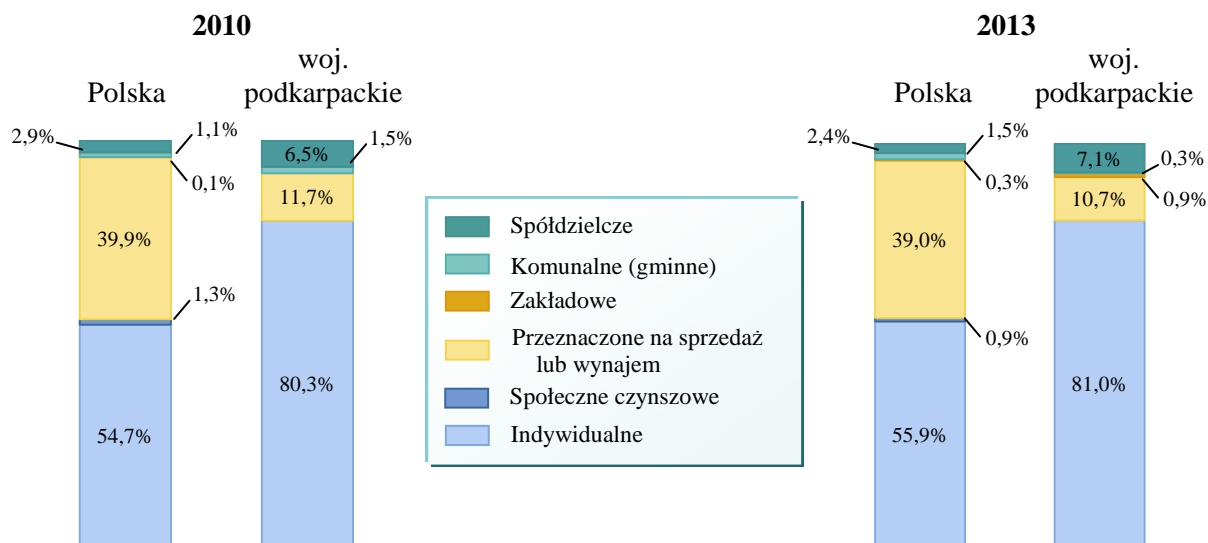
Wykres 48. **Dynamika liczby mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia 2010 = 100**

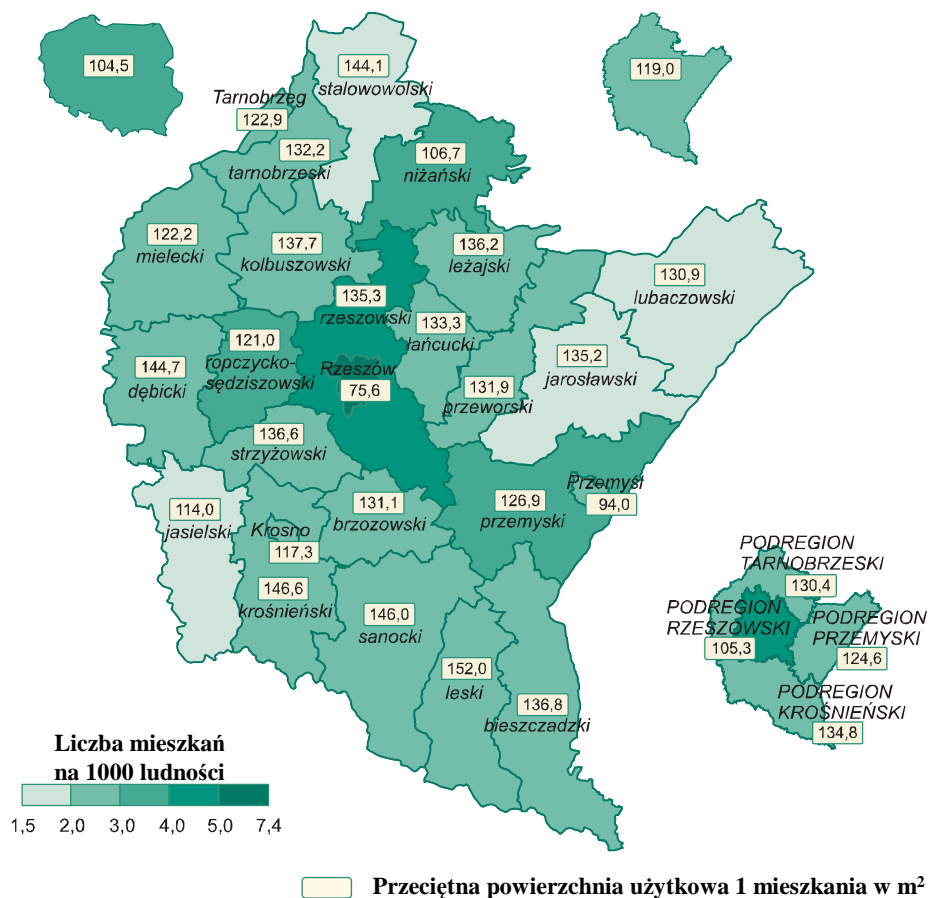
Wykres 49. **Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto 2010 = 100**

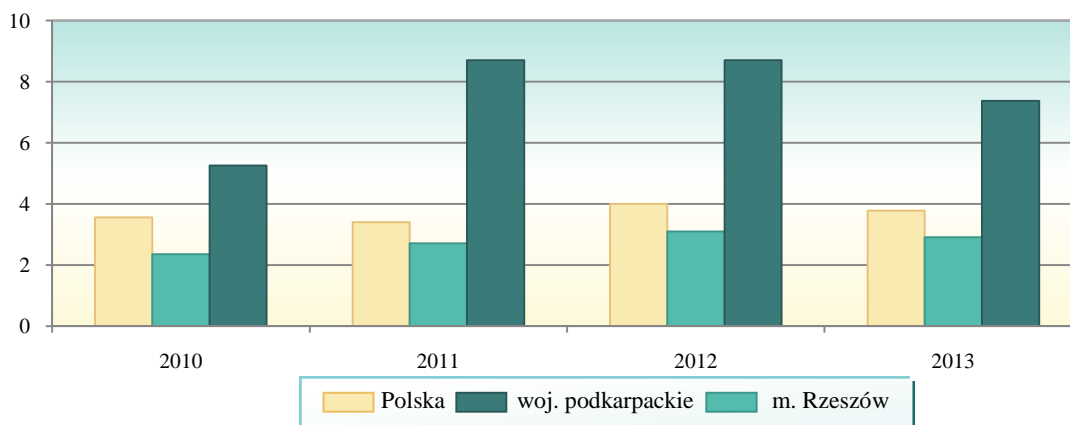
Wykres 50. Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa

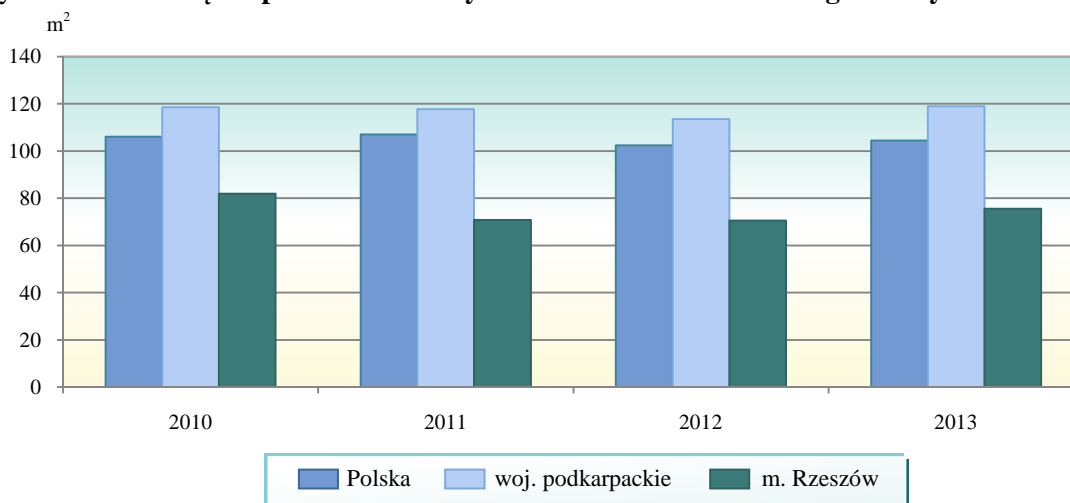
Wykres 51. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie podkarpackim według podregionów i powiatów w 2013 r.

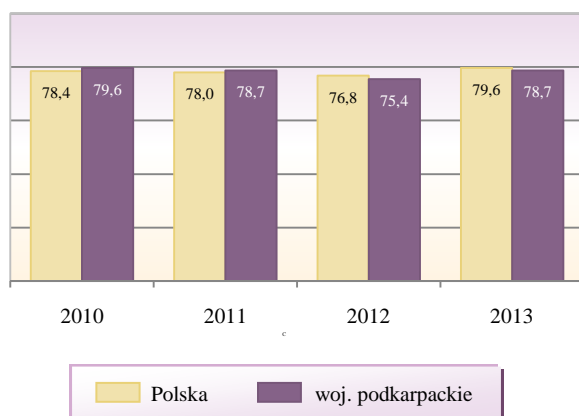
Wykres 52. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności

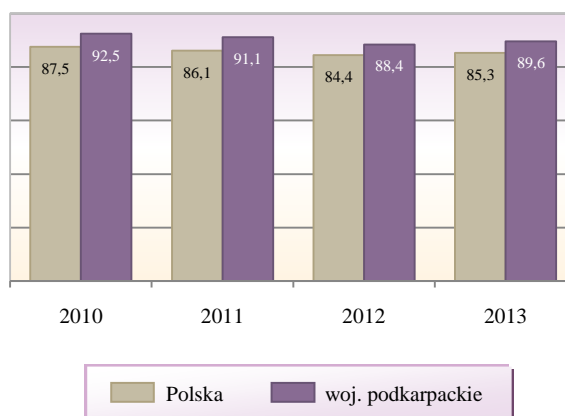
Wykres 53. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania

Wykres 54. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów

Wykres 55. Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności

PRZEMYSŁ

W 2013 r. produkcja sprzedana przemysłu w województwie podkarpackim wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim i jej tempo systematycznie wzrastało w kolejnych kwartalnych okresach narastających. Wzrosła również wydajność pracy, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia.

Począwszy od I kwartału 2011 r. aż do IV kwartału 2013 r. obserwowano wzrosty produkcji w stosunku do analogicznych okresów roku poprzedniego. Najwyższy wzrost wystąpił w I i II kwartale 2011 r., odpowiednio o 15,9% i o 12,2%. W 2013 roku najniższy wzrost produkcji wystąpił w I kwartale (o 2,4%), natomiast najwyższy w III kwartale (o 11,8%).

Produkcja sprzedana przemysłu liczona w cenach bieżących w 2013 r. wyniosła 37244,6 mln zł i w stosunku do roku poprzednie-

go wzrosła w cenach stałych o 8,3% (w 2012 roku była wyższa o 5,4%). Po notowanym w I kwartale 2013 r. niewielkim wzroście produkcji sprzedanej w skali roku (o 2,4%), w kolejnych okresach narastających wystąpiło ożywienie tempa tego wzrostu (w I półroczu wzrosło o 6,1%, a w okresie trzech kwartałów o 8,1%). W kraju produkcja sprzedana była o 2,2% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 0,9% w 2012 r.).

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

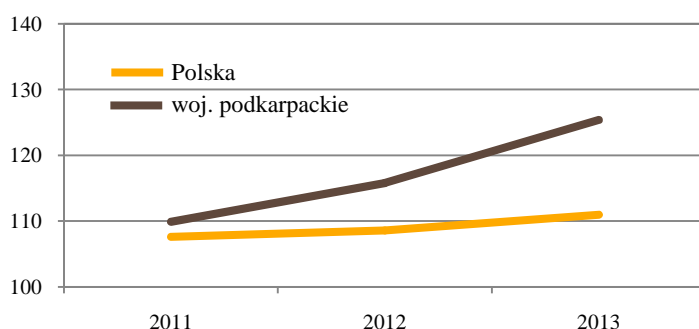
- wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Tabl. 17. **Przemysł**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	945306,9	1138861,2	1148985,4
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	84,1	84,5
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2442,2	2470,5	2446,1
WOJ. PODKARPACKIE			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	29656,2	35629,0	37244,6
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	91,7	94,7	95,2
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	118,2	119,3	117,5

Tabl. 17. **Przemysł** (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
M. RZESZÓW			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	3624,9	3927,3	4131,3
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	76,2	91,5	91,5
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	16,7	15,6	15,5

Wykres 56. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu**
(ceny stałe)
2010 = 100

również w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 5,1%), natomiast w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę produkcja zmniejszyła się o 4,3%. Pośród działów przetwórstwa przemysłowego największy udział w strukturze produkcji sprzedanej przemysłu miała produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (14,0% wobec 14,7% w 2012 r.), produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (11,6% wobec 10,4% w 2012 r.) oraz produkcja pozostałego sprzętu transportowego (10,9% wobec 9,2% w poprzednim roku). Udział produkcji sprzedanej przemysłu w województwie podkarpackim stanowił 3,2% przychodów krajowych.

W 2013 r. wzrost produkcji sprzedanej wystąpił w 20, spośród 29 badanych działach przemysłu. Spośród działów przemysłu o znaczącym udziale w produkcji sprzedanej zwiększyła się m.in. produkcja: pozostałego sprzętu transportowego (o 26,3%), wyrobów z metali oraz pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (po 18,6%), artykułów spożywczych (o 15,4%), a także metali (o 10,7%). Obniżyła się natomiast produkcja m.in.: maszyn i urządzeń (o 13,3%), urządzeń elektrycznych (o 5,7%) oraz mebli (o 4,8%).

Decydujący wpływ na ogólną dynamikę przemysłu miała sekcja przetwórstwo przemysłowe, której udział w produkcji całkowitej wyniósł 95,2% (w kraju 84,5%). W sekcji tej produkcja sprzedana przemysłu wyniosła 35451,9 mln zł i w stosunku do 2012 r. wzrosła o 9,2%. Wzrost produkcji wystąpił

*Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.*

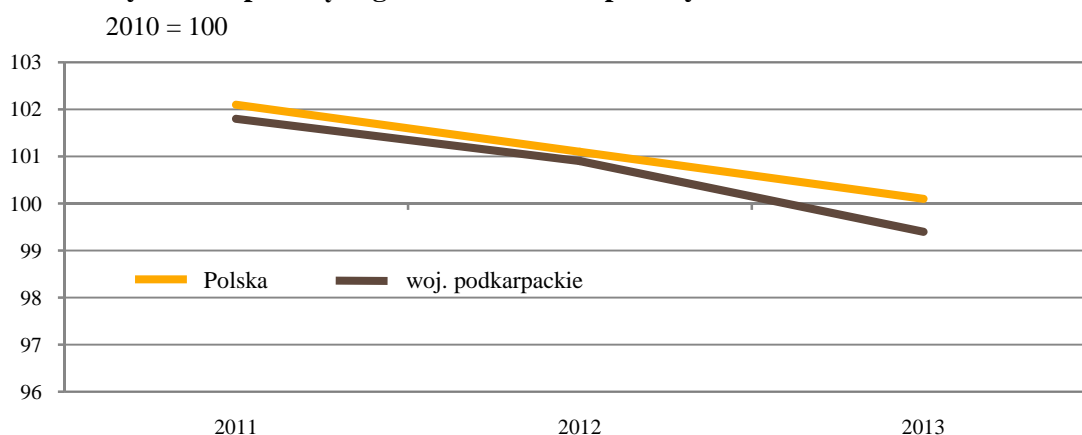
Tabl. 18. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie podkarpackim**
(ceny stałe)

Sektory i działy	2012				2013			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	106,9	106,0	104,9	105,4	102,4	106,1	108,1	108,3
w tym:								
Przetwórstwo przemysłowe	107,9	107,1	104,9	105,3	103,1	106,9	108,9	109,2
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	105,8	105,9	106,4	101,7	124,5	118,5	117,1	115,4
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	103,8	106,5	105,0	104,8	94,5	98,0	97,2	98,5
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	103,9	101,2	103,1	103,1	91,1	102,0	104,9	107,5
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji ...	111,6	109,0	105,5	104,3	100,3	108,3	106,2	106,5
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ	85,6	93,1	93,0	90,6	105,7	103,2	109,5	115,3
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	98,7	99,6	102,0	101,6	101,5	108,5	106,7	107,1
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	108,5	106,8	102,1	102,1	93,2	104,3	107,7	108,8
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	111,2	103,8	102,5	104,5	103,6	110,1	109,9	107,9
Produkcja metali	102,0	99,2	98,6	97,9	103,7	103,5	108,9	110,7
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	115,8	119,8	113,4	111,2	107,6	108,3	113,3	118,6
Produkcja urządzeń elektrycznych	82,2	89,5	90,8	101,9	104,3	101,6	102,6	94,3
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	124,3	109,4	100,8	94,5	75,5	80,0	86,8	86,7
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	107,8	107,1	108,2	107,6	114,4	116,7	119,6	118,6
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	136,3	135,5	134,5	135,2	115,9	117,5	123,9	126,3
Produkcja mebli	108,8	98,3	89,8	87,0	82,4	92,1	95,7	95,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	75,2	74,5	112,7	110,3	99,8	96,5	96,1	95,7
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	127,3	117,9	116,0	116,5	93,5	101,5	103,8	105,1
w tym:								
Pobór, uzdatnianie i dostarczenie wody	89,4	90,9	90,1	88,8	107,6	109,4	110,7	110,9
Gospodarka odpadami, odzysk surowców ^Δ	201,0	168,5	159,3	165,4	82,9	95,2	98,2	96,8

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2013 r. wyniosło 117,5 tys. osób i zmniejszyło się w odniesieniu do 2012 r. o 1,5% (wobec spadku o 0,9 % w roku poprzednim). W kraju, w skali roku, obniżyło się o 1,0% podobnie jak rok wcześniej. W województwie spadek zatrudnienia wystąpił w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,9%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (o 1,4%), natomiast w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji przeciętne zatrudnienie wzrosło o 5,6%.

W 2013 r. wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej na jednego zatrudnionego, zwiększyła się w cenach stałych, w stosunku do roku poprzedniego, o 9,9% (w kraju o 3,2%) przy jednoczesnym wzroście wynagrodzeń o 3,9%. Wzrost wydajności pracy odnotowano jedynie w przetwórstwie przemysłowym (o 10,8%), natomiast jej spadek w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 2,4%) oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 0,4%).

Wykres 57. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle**

Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemysłu w województwie podkarpackim znajdują się w niżej wymienionych publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).**

BUDOWNICTWO

W 2013 r. produkcja sprzedana budownictwa w województwie podkarpackim była niższa niż przed rokiem i we wszystkich kwartalnych okresach narastających nie osiągnęła poziomu sprzed roku. W odniesieniu do 2012 r. obniżyła się również produkcja budowlano-montażowa, natomiast wzrosła wydajność pracy w budownictwie, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia.

Produkcja sprzedana budownictwa w 2013 r. w cenach bieżących osiągnęła wartość 5931,5 mln zł i była o 3,2% niższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 2,3% w analogicznym okresie ub. roku). W kraju w stosunku rocznym zmniejszyła się o 11,3% (wobec wzrostu o 0,5% w 2012 r.). Udział produkcji sprzedanej budownictwa w województwie podkarpackim wyniósł 3,5% produkcji krajowej.

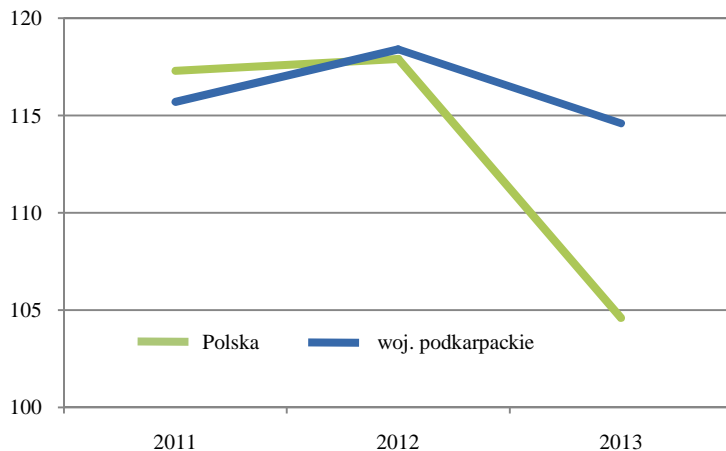
Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Tabl. 19. **Budownictwo**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	160403,9	189076,7	167771,8
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	51,5	50,8	49,4
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	442,8	486,3	444,2
WOJ. PODKARPACKIE			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	5175,7	6126,0	5931,5
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	64,3	62,3	60,1
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	19,8	21,2	20,3
M. RZESZÓW			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	1655,7	2160,7	2039,4
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	62,2	59,8	60,9
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	5,6	5,5	5,1

Wykres 58. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa**
(ceny bieżące)
2010 = 100

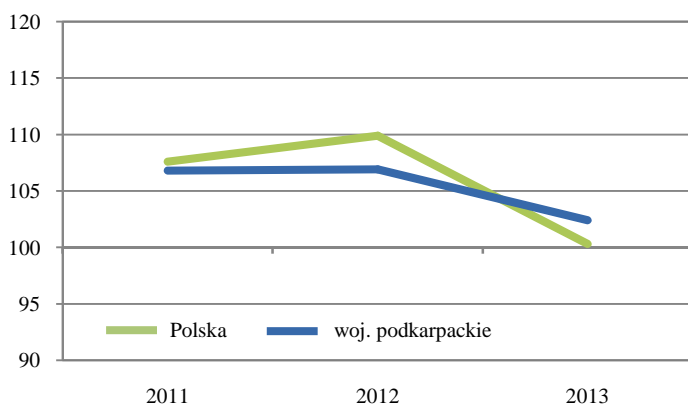

ogółem budownictwa. Spadek produkcji budowlano-montażowej był wynikiem zmniejszenia sprzedaży w podmiotach, których podstawowym rodzajem działalności jest wznoszenie budynków (o 18,1%) oraz w jednostkach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (o 15,9%), przy wzroście w przedsiębiorstwach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 22,0%).

*Dane o sprzedaży **produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zleceniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów.*

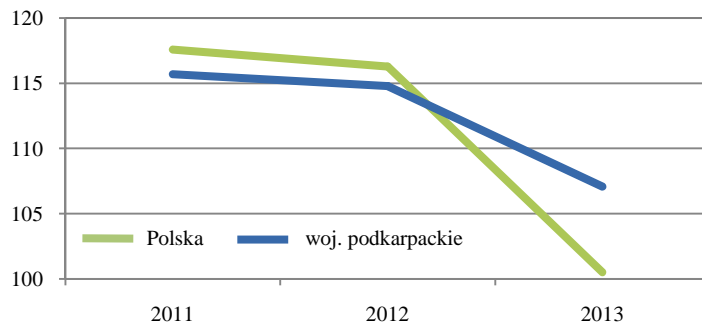
Spadkowi produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia. Zatrudnienie zmniejszyło się o 4,2% w stosunku do 2012 r. (w kraju o 8,7%).

Wykres 59. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie**
2010 = 100

W 2013 r. wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, w cenach bieżących ukształtowała się na poziomie 292,7 tys. zł i była o 1,1% wyższa w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku (wobec wzrostu o 2,2% w 2012 r.).

Wykres 60. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej**
(ceny bieżące)
2010 = 100

ków (o 5,0 p. proc.) oraz wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (spadek o 3,2 p. proc.).

W działalności budowlano-montażowej, w porównaniu z 2012 r. zwiększył się udział jednostek, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 8,2 p. proc.), natomiast zmniejszył się udział przedsiębiorstw specjalizujących się w budowie budyn-

Tabl. 20. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie podkarpackim**
(ceny bieżące)

Działy	2012				2013			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	100,0	107,0	97,2	99,2	91,9	87,8	88,8	93,3
Budowa budynków ^Δ	100,2	107,5	104,4	101,5	84,8	77,4	78,3	81,9
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	83,9	78,6	70,4	79,8	123,2	109,1	113,1	122,0
Roboty budowlane specjalistyczne	111,3	133,9	119,1	119,7	85,1	88,6	85,6	84,1

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie podkarpackim znajdują się w niżej wymienionych publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego” – opracowanie sygnałnie dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).**

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

Uzyskane w 2013 r. w województwie podkarpackim efekty budownictwa mieszkaniowego były gorsze niż rok wcześniej. Zmniejszyła się liczba i powierzchnia ogółem mieszkań oddanych do użytkowania, jak też liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia oraz ilość rozpoczętych budów. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania była większa niż przed rokiem.

W 2013 r. w województwie podkarpackim oddano do użytkowania 6197 mieszkań, tj. o 5,0% mniej niż rok wcześniej, a w porównaniu z liczbą mieszkań oddanych w 2010 r. odnotowano wzrost o 24,8%. W kraju oddano o 4,9% mniej mieszkań w porównaniu z rokiem poprzednim oraz o 7,0% więcej niż w 2010 r.

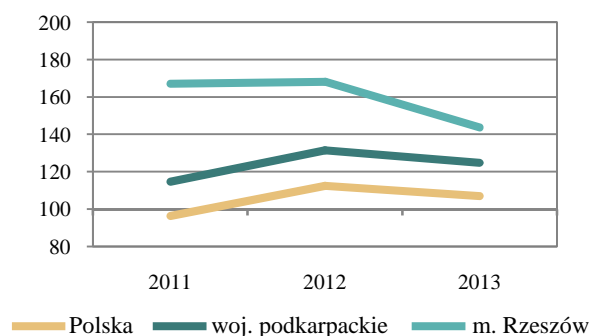
Informacje o mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

Tabl. 21. Budownictwo mieszkaniowe

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,5	4,0	3,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	106,1	102,4	104,5
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia na 1000 ludności	4,5	4,3	3,6
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,1	3,7	3,3
WOJ. PODKARPACIE			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	2,3	3,1	2,9
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	118,5	113,5	119,0
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia na 1000 ludności	3,9	3,8	3,3
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	3,6	3,5	3,0
M. RZESZÓW			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	5,2	8,7	7,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	82,0	70,5	75,6
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia na 1000 ludności	7,0	10,6	6,6
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	8,4	10,8	7,3

Wykres 61. **Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania**

2010 = 100

spadek (o 52,3%) liczby oddanych mieszkań.

W 2013 r. w województwie podkarpackim największy udział w strukturze mieszkań oddanych do użytkowania miało budownictwo indywidualne (81,0%), w którym odnotowano wzrost (o 9,3%) liczby oddanych mieszkań w porównaniu z 2012 r. Z kolei w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem, którego udział w liczbie ogółem mieszkań oddanych do użytkowania stanowi 10,7% zanotowano znaczny

Tabl. 22. **Mieszkania oddane do użytkowania w województwie podkarpackim**

Formy budownictwa	2012				2013			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2011 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2012 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
Ogółem	6526	100,0	114,6	113,5	6197	100,0	95,0	119,0
w tym:								
spółdzielcze	539	8,3	162,8	55,6	441	7,1	81,8	55,2
komunalne (gminne) ...	8	0,1	11,8	34,6	21	0,3	262,5	31,6
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1383	21,2	131,1	61,1	660	10,7	47,7	60,1
indywidualne	4596	70,4	109,8	136,1	5022	81,0	109,3	133,3

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie podkarpackim w 2013 r. wyniosła 119,0 m² (w kraju – 104,5 m²) i zwiększyła się o 5,5 m² w porównaniu z powierzchnią z roku poprzedniego (w kraju o 2,1 m²). W porównaniu z 2010 r. przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w województwie podkarpackim wzrosła o 0,5 m², natomiast w Polsce uległa zmniejszeniu o 1,6 m².

Najwyższa średnia powierzchnia użytkowa mieszkania wystąpiła w budownictwie indywidualnym – 133,3 m², a najmniejszą charakteryzowały się mieszkania komunalne – 31,6 m².

W 2013 r. największe mieszkania budowano w powiecie leskim (przeciętna powierzchnia użytkowa wyniosła 152,0 m²) i krośnieńskim (146,6 m²), a najmniejsze w Rzeszowie (75,6 m²) i Przemyślu (94,0 m²).

Według danych meldunkowych w ciągu 2013 r. w województwie wydano pozwolenia na budowę 7064 mieszkań, tj. o 13,1% mniej niż rok wcześniej i o 14,3% mniej niż w 2010 r. (podobnie w kraju wydano mniej pozwoleń niż przed rokiem o 16,0% i w odniesieniu do 2010 r. o 20,7%).

Najwięcej pozwoleń na budowę mieszkań w 2013 r. wydano inwestorom indywidualnym (82,7% ogółu) oraz budującym z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (15,1%). Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia zmniejszyła się w skali roku zarówno w budownictwie indywidualnym – o 6,9%, jak i w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – o 33,3%.

Tabl. 23. **Mieszkania^a, na realizację których wydano pozwolenia w województwie podkarpackim**

Formy budownictwa	2012			2013		
	w liczbach biewzględn- nych	w odset- kach	2011 = = 100	w liczbach biewzględn- nych	w odset- kach	2012 = = 100
O g ó ł e m	8125	100	93,7	7064	100,0	86,9
w tym:						
spółdzielcze	1	0,0	0,8	28	0,4	28-krotnie
komunalne (gminne)	125	1,5	568,2	121	1,7	96,8
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1603	19,7	117,3	1069	15,1	66,7
indywidualne	6277	77,3	87,7	5845	82,7	93,1

^a Dane meldunkowe.

Mniejszą niż przed rokiem liczbę pozwoleń na budowę lokali mieszkalnych wydano w 19 powiatach województwa, przy czym najwyższy spadek odnotowano w powiatach niżańskim (o 51,5%) i bieszczadzkim (o 39,6%) oraz w Rzeszowie (o 37,6%), natomiast największy wzrost zaobserwowano w Krośnie (o 69,7%), oraz powiatach: rzeszowskim (o 21,5%), jarosławskim (o 15,4%) i dębickim (o 11,4%).

W 2013 r. rozpoczęto budowę 6468 mieszkań, tj. o 13,2% mniej niż w 2012 r. (w skali kraju zanotowano spadek o 10,2%). W porównaniu z 2010 r. liczba rozpoczętych budów mieszkań zmniejszyła się w województwie o 15,1% (w kraju o 19,4%).

Największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto w 2013 r. w województwie podkarpackim, zanotowano w budownictwie indywidualnym – 5313, oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 796. Jednak w porównaniu z rokiem poprzednim w obu formach budownictwa odnotowano spadki liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto (odpowiednio o 6,5% i o 45,7%).

W porównaniu z 2012 r. spadek liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto, wystąpił w 18 powiatach, z czego największy w powiecie niżańskim (o 41,2%) oraz Rzeszowie (o 31,8%), natomiast wyraźny wzrost odnotowano w Krośnie (o 62,8%).

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie podkarpackim znajdują się w niżej wymienionych publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Budownictwo mieszkaniowe w województwie podkarpackim” – opracowanie sygnałne dostępne co roku, jak również w **Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe)**.

RYNEK WEWNĘTRZNY

W 2013 r. w województwie podkarpackim, w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano spadek sprzedaży detalicznej. Obniżyła się również sprzedaż hurtowa, zarówno w jednostkach handlowych, jak i hurtowych.

Sprzedaż detaliczna (w cenach bieżących) zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe w 2013 r. była o 1,8% niższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 5,6% w 2012 r.). W kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 2,3% wyższym od notowanego w 2012 r.

Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

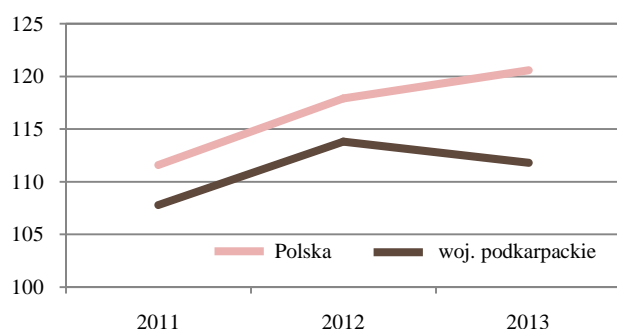
W województwie, w kolejnych kwartalnych okresach narastających, dynamika sprzedaży detalicznej była niższa niż w analogicznych okresach roku ubiegłego.

Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	111,6	105,6	102,3
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	101,9	103,3	110,8
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	120,1	109,1	93,9
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	102,8	104,4	102,6
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	130,3	113,2	109,9
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	117,8	106,9	109,7
Włókno, odzież, obuwie	112,5	104,4	107,9
Meble, RTV, AGD	106,7	117,5	105,6
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	107,0	87,6	100,7
Pozostałe	116,7	101,3	96,8
WOJ. PODKARPACIE			
O g ó ł e m	107,8	105,6	98,2
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	98,6	110,5	107,5
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	94,2	129,6	79,3
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	110,4	103,7	92,1
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	118,3	92,5	108,4
Włókno, odzież, obuwie	138,2	88,8	95,3
Meble, RTV, AGD	112,6	97,2	98,8
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	168,8	98,6	107,4
Pozostałe	113,3	110,5	106,0

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Wykres 62. **Dynamika sprzedaży detalicznej**
(ceny bieżące)
2010 = 100

w roku ubiegłym, utrzymał się spadek sprzedaży w grupie włókno, odzież, obuwie (o 4,7%) oraz meble, RTV, AGD (o 1,2%). Najwyższy wzrost odnotowano w sprzedaży farmaceutyków, kosmetyków, sprzętu ortopedycznego (o 8,4%), pojazdów samochodowych, motocykli, części (o 7,5%) oraz w jednostkach zajmujących się sprzedażą prasy, książek, pozostałą sprzedażą w wyspecjalizowanych sklepach (o 7,4%).

W 2013 r. spadek sprzedaży w skali roku odnotowano w pięciu grupach jednostek, których łączny udział w ogólnej sprzedaży detalicznej wyniósł 51,4%. Największy spadek wystąpił w jednostkach zajmujących się sprzedażą paliw stałych, ciekłych i gazowych (o 20,7% wobec wzrostu o 29,6% w 2012 r.) oraz żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (o 7,9% wobec wzrostu o 3,7% w poprzednim roku.). Podobnie jak

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie podkarpackim** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	111,2	107,8	107,3	105,6	96,0	97,6	96,6	98,2
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	119,9	115,7	119,6	110,5	118,0	113,2	102,6	107,5
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe ...	122,4	121,5	130,1	129,6	89,5	88,4	83,0	79,3
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	109,1	105,7	104,0	103,7	94,4	94,4	91,7	92,1
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	99,1	96,2	95,7	92,5	107,7	103,4	107,3	108,4
Włókno, odzież, obuwie	96,3	90,7	94,5	88,8	86,1	88,4	89,4	95,3
Meble, RTV, AGD	96,2	97,6	102,1	97,2	85,2	90,9	93,2	98,8
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	105,2	97,9	97,1	98,6	94,1	99,1	104,0	107,4
Pozostałe	122,1	117,0	110,8	110,5	92,6	100,1	103,8	106,0

^a Patrz notka a do tabl. 24 na str. 71.

W strukturze sprzedaży detalicznej w 2013 r. największy udział miały przedsiębiorstwa: zajmujące się sprzedażą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (30,0% wobec 32,0% w 2012 r.), należące do grupy „pozostałe” (25,6% wobec 23,7% w 2012 r.), zajmujące się sprzedażą pojazdów samochodowych, motocykli, części (12,2% wobec 11,2% w 2012 r.) oraz sprzedające paliwa stałe, ciekłe i gazowe (7,6% wobec 9,5% w roku poprzednim).

W 2013 r. sprzedaż hurtowa w cenach bieżących w przedsiębiorstwach handlowych była o 3,9% niższa (w kraju wyższa o 3,5%) niż przed rokiem, w tym w jednostkach hurtowych zmniejszyła się 3,7% (w Polsce wzrosła o 1,3%). W województwie podkarpackim w ujęciu rocznym znaczący spadek (o 10,3%) wystąpił w grupie „półprodukty i odpady pochodzenia nierolniczego oraz złom”, która ma najwyższy udział w sprzedaży hurtowej ogółem wynoszącej 48,0%. Wysoki spadek sprzedaży hurtowej wystąpił w m.in. w grupie „napoje alkoholowe i bezalkoholowe” (o 45,2%), natomiast dwukrotny wzrost w stosunku do roku poprzedniego odnotowano w grupie „kosmetyki i wyroby farmaceutyczne”.

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie podkarpackim znajdują się w niżej wymienionych publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego” – publikacja dostępna co kwartał.
-

WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH

W 2013 r. w województwie podkarpackim wyniki finansowe osiągnięte przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe były korzystniejsze niż w poprzednim roku. Wzrost przychodów z całokształtu działalności, przy spadku kosztów ich uzyskania wpłynął na poprawę wskaźnika poziomu kosztów. Niewielki wzrost zanotowały wskaźniki rentowności, natomiast niższe były wskaźniki płynności finansowej.

Podstawowe wyniki finansowe uzyskane w 2013 r. przez badane przedsiębiorstwa w województwie podkarpackim były korzystniejsze w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w stosunku do 2010 r. Podobnie w kraju, gdzie wyniki finansowe uzyskane w badanym roku były korzystniejsze niż w 2012 r., jak i w porównaniu z 2010 r. (z wyjątkiem wyniku na działalności finansowej).

Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz.U. 2013, poz. 330).

Przychody z całokształtu działalności osiągnęły wartość 73048,0 mln zł i były o 1,5% wyższe niż w roku ubiegłym, natomiast koszty ich uzyskania wyniosły 68373,6 mln zł i zmniejszyły się o 0,8%.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- pozostałe koszty operacyjne;
- koszty finansowe.

Wzrost przychodów z całokształtu działalności przy spadku kosztów ich uzyskania wpłynął na poprawę wskaźnika poziomu kosztów w skali roku o 2,2 p. proc. do poziomu 93,6% (w kraju z 95,8% do 95,5%).

Zanotowano wzrost wyniku na sprzedaży produktów, towarów i materiałów zarówno w stosunku do roku poprzedniego, jak i do 2010 r. (analogicznie w kraju zaobserwowano zbliżone tendencje wzrostowe). W 2013 r. w województwie podkarpackim przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów osiągnęły wartość 70220,0 mln zł, a koszty ich uzyskania wyniosły 66736,1 mln zł. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wzrosły w stosunku do ub. roku (o 0,5%), a koszty tej działalności były niższe (o 0,4%).

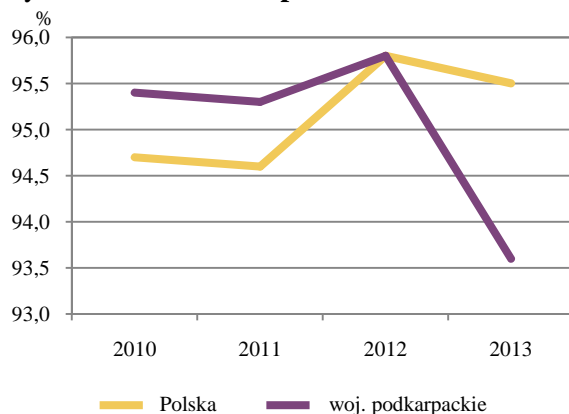
Wyniki finansowe:

- wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;
- obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, w 2013 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

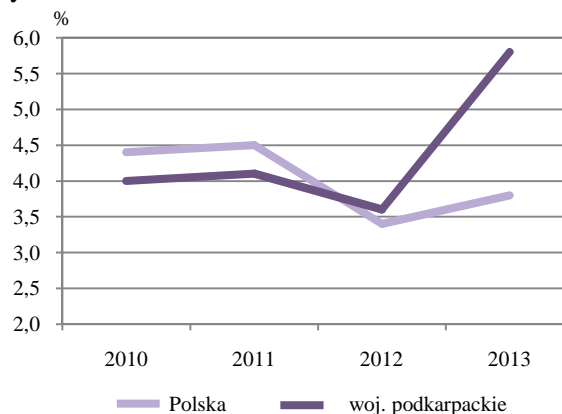
Wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (na poziomie 3484,0 mln zł) był o 22,0% wyższy niż w poprzednim roku. W ostatnich czterech latach spadek zanotowano jedynie w 2010 r., natomiast w 2013 r. tempo wzrostu było szybsze niż rok wcześniej (w 2012 r. wzrost o 1,8%). Wzrost wyniku na pozostałej działalności operacyjnej (z 280,4 mln zł w 2012 r. do 453,0 mln zł w 2013 r.) oraz poprawa wyniku na operacjach finansowych (z minus 109,5 mln zł do 737,5 mln zł) ukształtowało wynik na działalności gospodarczej na poziomie 4674,4 mln zł. Po spadku w 2012 r. (o 6,7%) w 2013 r. zanotowano znaczny wzrost wyniku (o 54,4%). Po uwzględnieniu wyniku zdarzeń nadzwyczajnych w kwocie minus 4,9 mln zł wynik finansowy brutto osiągnął wartość 4669,5 mln zł, tj. o 55,9% wyższą niż w 2012 r. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego podatkiem dochodowym wzrosły w skali roku o 8,1%, do 436,7 mln zł, co skutkowało zamknięciem roku wynikiem finansowym netto na poziomie 4232,9 mln zł (o 63,3% wyższym niż w 2012 r.).

W 2013 r. zysk netto wykazało 78,7% badanych przedsiębiorstw, wobec 75,4% przed rokiem, a ich udział w przychodach ogółem wzrósł z 88,4% do 89,6%.

Wykres 63. Wskaźnik poziomu kosztów

Wykres 64. Wskaźnik rentowności obrotu netto

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.

W skali roku odnotowano niewielkie zmiany w podstawowych wskaźnikach ekonomiczno-finansowych. Wyższe były wskaźniki rentowności obrotu brutto i obrotu netto (po 2,2 p. proc.) oraz wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (o 0,9 p. proc.). W stosunku do poprzedniego roku obniżyły się wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia (odpowiednio z 27,5% do 25,8% i z 104,3% do 97,7%). W kraju odnotowano wzrost wskaźników rentowności i wskaźnika płynności I stopnia w stosunku do 2012 r., przy niższym wskaźniku płynności II stopnia.

Tabl. 26. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	w %		
POLSKA			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,7	95,8	95,5
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,2	4,3	4,3
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,3	4,2	4,5
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,4	3,4	3,8
Wskaźnik płynności I stopnia	39,7	34,1	35,0
Wskaźnik płynności II stopnia	105,5	97,4	96,8
WOJ. PODKARPACKIE			
Wskaźnik poziomu kosztów	95,4	95,8	93,6
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	4,2	4,1	5,0
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	4,6	4,2	6,4
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,0	3,6	5,8
Wskaźnik płynności I stopnia	29,1	27,5	25,8
Wskaźnik płynności II stopnia	105,9	104,3	97,7

Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw w województwie podkarpackim znajdują się w niżej wymienionych publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

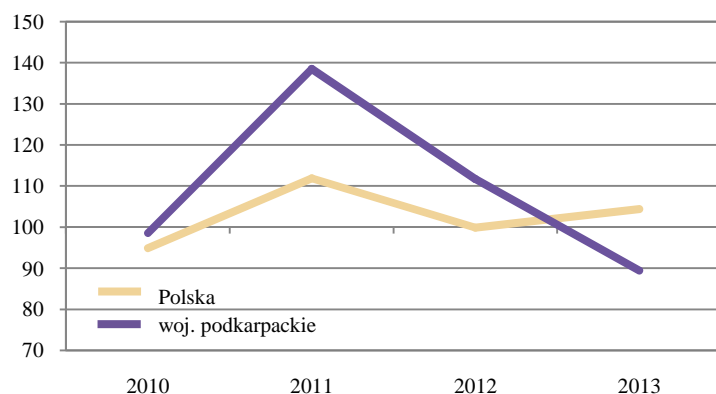
- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w *Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe)*.

NAKLADY INWESTYCYJNE

W 2013 r. nakłady inwestycyjne poniesione przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa podkarpackiego były niższe niż w poprzednim roku. W porównaniu z 2012 r. niższa była wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych, przy większej liczbie nowych inwestycji.

Wykres 65. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem**
(ceny bieżące)

Rok poprzedni = 100

Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2013 r. przez badane przedsiębiorstwa województwa podkarpackiego osiągnęły wartość 2653,4 mln zł i były (w cenach bieżących) niższe od zrealizowanych rok wcześniej o 10,6% (w kraju wzrosły o 4,3%).

*Prezentowany podział **nakładów inwestycyjnych**, obejmujących nakłady na nowe środki trwałe i (lub) ulepszenie (rozbudowę, przebudowę, rekonstrukcję, modernizację) istniejących obiektów majątku trwałego, opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.*

Tabl. 27. **Nakłady inwestycyjne**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
O g ó ł e m w mln zł	89236,8	99719,0	104061,4
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	42,1	40,6	41,3
Zakupy	56,8	58,5	57,9
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	45,5	47,4	46,6
środków transportu	11,3	11,1	11,3

Tabl. 27. Nakłady inwestycyjne (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
WOJ. PODKARPACKIE			
O g ó ł e m w mln zł	1916,7	2967,0	2653,4
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	30,9	36,2	38,1
Zakupy	68,4	63,4	61,7
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	58,6	57,5	55,1
środków transportu	9,8	5,9	6,6

Największy spadek w stosunku do ub. roku odnotowano w nakładach na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (o 14,3% mniej) oraz na budynki i budowle (o 5,8% więcej), a niewielki spadek wystąpił w nakładach na środki transportu

(o 0,5%). Wartość zakupów inwestycyjnych wyniosła 1637,3 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim obniżyła się o 13,0%, a udział tych zakupów w nakładach ogółem obniżył się w skali roku o 1,7 p. proc.

Spadek nakładów inwestycyjnych, w porównaniu z 2012 r., odnotowano m.in. w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (o 9,6%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 2,8%). Wyższe nakłady, w stosunku do poprzedniego roku poniosły przedsiębiorstwa zajmujące się m.in. handlem; naprawą pojazdów samochodowych (o 13,4%).

Nakłady na środki trwałe to nakłady na:

- *budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;*
- *maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);*
- *środki transportu;*
- *inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.*

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (na które przypadało 63,8% ogółu poniesionych nakładów), handlu; naprawy pojazdów samochodowych (10,1%) oraz dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami; rekultywacji (4,7%). W strukturze nakładów według sekcji, w porównaniu z poprzednim rokiem, najbardziej zwiększył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakre-

sie handlu; naprawy pojazdów samochodowych (o 2,1 p. proc.), a najbardziej zmniejszył się udział nakładów przedsiębiorstw prowadzących działalność profesjonalną, naukową i techniczną (o 2,0 p. proc.).

W ciągu 2013 roku rozpoczęto 1699 inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej 878,7 mln zł (w roku poprzednim rozpoczęto 1641 nowych inwestycji o wartości 1206,4 mln zł). W kraju w omawianym okresie liczba rozpoczętych inwestycji wzrosła o 15,2%, a ich wartość kosztorysowa zwiększyła się o 13,0%. Na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 15,9% wartości kosztorysowej wszystkich rozpoczętych inwestycji (przed rokiem 16,6%). Zmniejszyła się w skali roku wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych przez przedsiębiorstwa działające m.in. w przetwórstwie przemysłowym (o 35,2%) oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 9,9%).

Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie podkarpackim znajdują się w niżej wymienionych publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego” – publikacja dostępna co kwartał,
jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).
-
-

OBRÓT TOWARÓW I USŁUG W RUCHU GRANICZNYM NA GRANICY POLSKO-UKRAIŃSKIEJ

Granica Polski z Ukrainą przebiegająca w województwie podkarpackim wynosi 239 km. Na Podkarpaciu w strefie przygranicznej z Ukrainą znajdują się 43 gminy położone w 7 powiatach (bieszczadzkim, brzozowskim, jarosławskim, leskim, lubaczowskim, przemyskim i sanockim) oraz miasto na prawach powiatu – Przemyśl.

Strefa przygraniczna – strefa, która nie sięga dalej niż 30 kilometrów od granicy. Jednostki podziału administracyjnego, które mają być uznane za strefę przygraniczną, są określane przez zainteresowane państwa w umowach dwustronnych. Jeżeli część którejkolwiek takiej jednostki jest położona między 30 a 50 kilometrem od linii granicy, uznaje się ją mimo to za część strefy przygranicznej¹.

Szacunkowa wartość zakupionych w Polsce towarów i usług przez obcokrajowców przekraczających granicę polsko-ukraińską na terenie województwa podkarpackiego w 2013 r. wyniosła ponad 2,4 mld zł, a w poprzednim roku ponad 1,9 mld zł.

Biorąc pod uwagę sposób przekraczania granicy najwyższe wydatki na towary i usługi ponieśli cudzoziemcy zmotoryzowani. W 2013 roku stanowiły one 93,6% wydatków ogółem, a rok wcześniej 93,9%.

Z analizy wydatków poniesionych przez cudzoziemców według odległości od granicy miejsca dokonania zakupów wynika, że najczęściej wydano na zakup towarów i usług w odległości do 50 km od granicy. Wydatki w tym pasie wyniosły w 2013 r. – 2,2 mld zł, a w 2012 r. – 1,8 mld zł, co stanowiło odpowiednio 88,9% i 92,2% ogółu wydatków. Zdecydowana większość tych kwot wydatkowana była w odległości do 30 km od granicy.

Przedmiotem badania są m.in. wydatki cudzoziemców w Polsce oraz Polaków za granicą poniesione na zakup towarów oraz pozostałe wydatki, w tym m.in. na opłacenie usług noclegowych i gastronomicznych. Badanie dotyczy obrotu nierejestrowanego na zgłoszeniach celnych.

Wydatki poniesione w tym pasie wyniosły ponad 1,7 mld zł w 2013 r. oraz 1,4 mld zł rok wcześniej i stanowiły odpowiednio 70,8% i 71,6% ogółu wydatków.

W analizowanych latach najczęściej środków przeznaczono na zakup towarów nieżywnościowych (w strukturze wydatków stanowiły one 86,3% w 2013 r. i 87,4% w 2012 r.). Spośród towarów nieżywnościowych największym zainteresowaniem cieszyły się materiały budowlane (47,3% wydatków na towary nieżywnościowe w 2013 r. i 56,5% w 2012 r.) oraz sprzęt gospodarstwa domowego i RTV (20,2% w 2013 r. i 18,9% w 2012 r.). Na towary żywnościowe przeznaczono 11,9% wydatków ogółem w 2013 r., a 11,4% rok wcześniej. Spośród towarów żywnościowych największym zaintere-

¹ Rozporządzenie (WE) nr 1931/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. ustanawiające przepisy dotyczące małego ruchu granicznego na zewnętrznych granicach lądowych państw członkowskich i zmieniające postanowienia Konwencji z Schengen (Dz.Urz. UE nr L 405 z dnia 30 grudnia 2006 r., z późn. zm.).

sowaniem cieszyło się mięso i wyroby mięsne (odpowiednio 49,3% i 53,2% wydatków na towary żywnościowe).

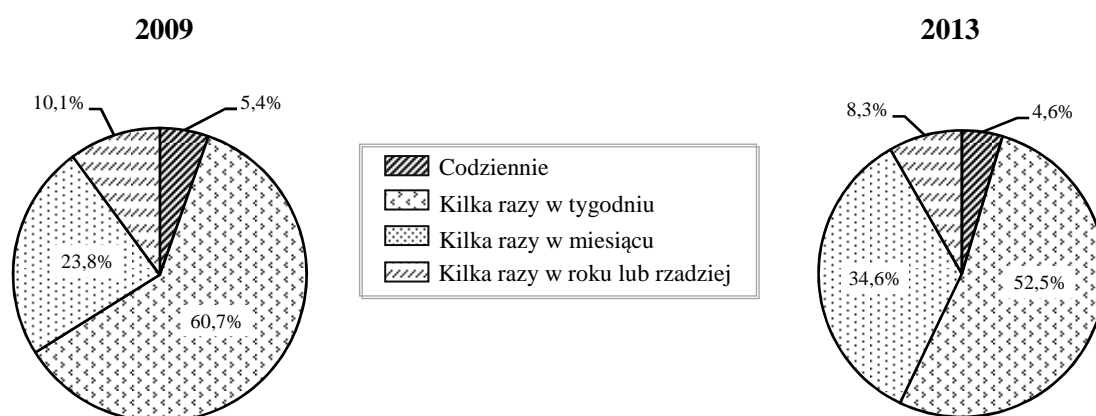
Najmniej środków obcokrajowcy przeznaczali w Polsce na pozostałe wydatki obejmujące usługi. W ogólnej strukturze wydatków stanowiły one 1,7% w 2013 r. i 1,2% w 2012 r. Spośród tych wydatków najwięcej przeznaczali na usługi gastronomiczne oraz na opłaty za noclegi.

Tabl. 28. Średnie wydatki poniesione przez 1 cudzoziemca w Polsce przekraczającego zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie województwa podkarpackiego w zł

Wyszczególnienie	2009	2012	2013
Wydatki ogółem	606,98	561,54	620,17
z tego:			
zakup towarów żywnościowych	59,49	63,96	74,07
zakup towarów nieżywnościowych	534,94	490,71	535,34
pozostałe wydatki	12,54	6,87	10,76

Cudzoziemcy przekraczający granicę polsko-ukraińską w województwie podkarpackim, jako główny cel wizyty w latach 2012-2013 podawali „dokonanie zakupów”. Cel ten zadeklarowało w 2013 r. 90,4% obcokrajowców opuszczających Polskę (w 2012 r. – 89,7%). Udział obcokrajowców przekraczających granicę w województwie podkarpackim, przybywających do Polski w związku z pracą, wyniósł w 2013 r. 2,4% (w 2012 r. – 1,9%). Przeważały osoby pracujące na własny rachunek i prowadzące interesy. W 2013 roku było ich 2,3 razy więcej niż osób przyjeżdżających w związku z pracą najemną (rok wcześniej dwukrotnie więcej). Cudzoziemcy podróżujący przez Polskę tranzytem, którzy przekraczali badany odcinek granicy w 2013 r. stanowili 2,2% (w 2012 r. – 2,6%), przybywający w odwiedziny 1,3% (w 2012 r. – 1,6%), a w celach turystycznych 1,2% (w 2012 r. – 1,4%).

Wykres 66. Struktura cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie województwa podkarpackiego według częstotliwości przekraczania granicy

Wartość wydatków poniesionych za granicą w 2013 r. przez Polaków przekraczających granicę polsko-ukraińską w województwie podkarpackim wyniosła 120,1 mln zł (przed rokiem 129,6 mln zł).

Najwięcej środków przeznaczyci na zakup paliwa – 80,6 mln zł (przed rokiem 84,0 mln zł), a ich udział w wydatkach ogółem stanowił 67,1%. Na wszystkie towary nieżywnościowe w 2013 r. Polacy wydali za granicą 86,3 mln zł (71,8% ogółu wydatków), a w 2012 r. 87,2 mln zł. Niższe niż w roku poprzednim, były kwoty wydatkowane na napoje alkoholowe (9,8 mln zł wobec 11,1 mln zł w 2012 r.), które w ogólnej strukturze wydatków stanowiły 8,2%. Spośród towarów żywnościowych, na które w 2013 r. Polacy przeznaczyci 9,3 mln zł (tj. 7,7% wydatków ogółem) najchętniej kupowano wyroby cukiernicze. W strukturze wydatków ogółem stanowiły one 5,2%, a ich wartość wyniosła 6,2 mln zł. W ciągu roku nieznacznie spadły wydatki Polaków na wyroby tytoniowe i wyniosły 3,6 mln zł, tj. 3,0% ogółu wydatków (przed rokiem 4,0 mln zł). Na pozostałe wydatki obejmujące usługi Polacy wydali 11,1 mln zł, co stanowiło 9,2% ogółu ich wydatków (przed rokiem 18,1 mln zł).

Tabl. 29. Średnie wydatki poniesione przez 1 Polaka za granicą przekraczającego zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie województwa podkarpackiego w zł

Wyszczególnienie	2009	2012	2013
Wydatki ogółem	120,76	185,59	181,35
w tym:			
zakup towarów żywnościowych	14,52	13,30	14,01
zakup towarów nieżywnościowych	66,61	124,80	130,27
pozostałe wydatki	24,09	25,96	16,75

Przystąpienie Polski do strefy Schengen zapewniło swobodę przepływu osób na granicy RP z państwami Unii Europejskiej, ale spowodowało także pewne utrudnienia w przekraczaniu granicy przez cudzoziemców zza wschodniej granicy (konieczność posiadania wiz). W celu ułatwienia przekraczania granicy polsko-ukraińskiej 28 marca 2008 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy została podpisana Umowa o zasadach małego ruchu granicznego², która weszła w życie z dniem 1 lipca 2009 r.

Funkcjonowanie małego ruchu granicznego wywarło korzystny wpływ na zwiększenie ruchu oraz wielkość wydatków ponoszonych przez cudzoziemców w polskiej strefie przygranicznej. W 2013 r., według danych Komendy Głównej Straży Granicznej, w ramach małego ruchu granicznego odnotowano 4,3 mln przekroczeń granicy polsko-ukraińskiej na terenie województwa podkarpackiego (o 17,8% więcej niż w 2012 r.). Stanowiło to 52,9% przekroczeń cudzoziemców tego odcinka granicy.

Dane prezentujące badanie obrotu towarów i usług w ruchu granicznym dostępne są w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

² Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisana w Kijowie dnia 28 marca 2008 roku, oraz Protokół, podpisany w Warszawie dnia 22 grudnia 2008 roku, między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zmianie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Kijowie dnia 28 marca 2008 roku (DzU nr 103 poz. 858, z dnia 1 lipca 2009 r.).

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM
SELECTED DATA ON PODKARPACKIE VOIVODSHIP

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	Specification
Ludność ^a (w tys.)	2127,9	2128,7	2130,0	2129,3	Population ^a (in thous.)
Na 1000 ludności:					Per 1000 population:
małżeństwa zawarte	6,21	5,79	5,57	5,01	marriages contracted
urodzenia żywe	10,34	9,93	9,89	9,57	live births
zgony	8,60	8,56	8,64	8,73	deaths
przyrost naturalny	1,74	1,37	1,25	0,84	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-0,91	-1,02	-0,91	-1,46	internal and international net migra- tion for permanent residence
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^b (w tys.)	225,2	232,6	230,5	223,3	Average paid employment in the enterprise sector ^b (in thous.)
rok poprzedni = 100	102,6	103,3	99,1	96,9	previous year = 100
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	142,3	146,2	153,8	154,2	Registered unemployed persons ^a (in thous.)
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %)	15,4	15,5	16,4*	16,4	Registered unemployment rate ^a (in %)
Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed					
w ogólnej liczbie bezrobotnych ^a (w %)	85,5	85,9	84,9	88,3	persons ^a (in %)
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	148	152	131	115	Unemployed persons per job offer ^a
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL (w %)	56,6	56,3	56,3	56,2	Activity rate by LFS ^d (in %)
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL (w %)	50,0	49,3	48,8	48,1	Employment rate by LFS ^d (in %)
Stopa bezrobocia według BAEL (w %)	11,6	12,4	13,2	14,3	Unemployment rate by LFS ^d (in %)

a Stan w końcu roku. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of the end of the year. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM (cd.)
SELECTED DATA ON PODKARPACKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a (w zł)	2777,74	2914,02	3016,17	3148,16	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a (in zł)
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów (w tys.)	472,2	466,5	463,0	458,4	Average monthly number of retirees and pensioners (in thous.)
rok poprzedni = 100	98,1	98,8	99,2	99,0	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS (w zł)	1351,01	1423,74	1514,64	1600,77	Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS (in zł)
rok poprzedni = 100	106,7	105,4	106,4	105,7	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych (w zł)	925,13	958,23	1028,24	1091,30	Average monthly gross retirement pay and pension for farmers (in zł)
rok poprzedni = 100	105,0	103,6	107,3	106,1	previous year = 100
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):					Price indices of consumer goods and services (previous year = 100)
ogółem	103,2	104,9	104,1	100,7	total
żywność i napoje bezalkoholowe	102,8	106,2	104,1	102,1	food and non-alcoholic beverages
odzież i obuwie	100,7	101,8	98,3	97,3	clothing and footwear
mieszkanie	103,6	106,0	105,4	100,9	dwelling
Plony zbóż podstawowych (z mieszkami zbożowymi) z 1 ha w dt	30,8	30,2	32,4	29,9	Basic cereals (including mixed cereals) yields per 1 ha per dt
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych:					Farm animals stock per 100 ha agricultural land:
bydło ^b	19,2*	16,6*	16,7*	16,8	cattle ^b
trzoda chlewna ^d	49,3*	30,6*	30,5*	30,5	pigs ^d

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Stan w czerwcu. ^c Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. ^d Stan w końcu lipca.
^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b As of June. ^c Data of Agricultural Census as of 30 June. ^d As of the end of July.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM (cd.)
SELECTED DATA ON PODKARPACKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	Specification
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):					<i>Price indices of procurement (previous year = 100):</i>
ziarna zbóż (bez siewnego)	125,2	127,5	116,3	87,3	<i>cereal grain (excluding sowing seed)</i>
żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt)	103,9	108,6	123,5	99,0	<i>cattle for slaughter (excluding calves)</i>
żywca rzeźnego wieprzowego	84,5	119,7	114,9	98,7	<i>pigs for slaughter</i>
Relacje cen skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:					<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:</i>
1 kg żyta	7,4	5,4	6,6	6,9	<i>per kg of rye</i>
1 kg jęczmienia	5,8	4,7	6,1	5,7	<i>per kg of barley</i>
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (rok poprzedni = 100; ceny stałe)	118,8	109,9	105,4	108,3	<i>Sold production of industry^b (previous year = 100; constant prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^b (w tys.)	118,2	120,4	119,3	117,5	<i>Average paid employment in industry^b (in thous.)</i>
rok poprzedni = 100	99,7	101,8	99,1	98,5	<i>previous year = 100</i>
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	107,5	115,7	102,3	96,8	<i>Sold production of construction^b (previous year = 100; current prices)</i>
Produkcja budowlano-montażowa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	114,2	115,7	99,2	93,3	<i>Construction and assembly production^b (previous year = 100; current prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^b (w tys.)	19,8	21,1	21,2	20,3	<i>Average paid employment in construction^b (in thous.)</i>
rok poprzedni = 100	109,0	106,8	100,1	95,8	<i>previous year = 100</i>

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM (dok.)
SELECTED DATA ON PODKARPACKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	Specification
Mieszkania oddane do użytkowania	4965	5697	6526	6197	<i>Dwellings completed</i>
rok poprzedni = 100	90,8	114,9	114,6	95,0	<i>previous year = 100</i>
na 1000 ludności	2,3	2,7	3,1	2,9	<i>per 1000 population</i>
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	118,5	117,8	113,5	119,0	<i>average usable floor space per dwelling (in m²)</i>
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	102,6	107,8	105,6	98,2	<i>Retail sale of goods^a (previous year = 100; current prices)</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^b	152618	151091	155034	159627	<i>Entities of the national economy^b</i>
rok poprzedni = 100	105,3	99,0	102,6	103,0	<i>previous year = 100</i>
w tym spółki handlowe	7452	7996	8660	9513	<i>of which commercial companies</i>
rok poprzedni = 100	106,4	107,3	108,3	109,9	<i>previous year = 100</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	973	1042	1157	1308	<i>of which with foreign capital participation</i>
rok poprzedni = 100	106,6	107,1	111,0	113,0	<i>previous year = 100</i>
Wskaźnik poziomu kosztów w przed- siębiorstwach niefinansowych ^c (w %)	95,4	95,3	95,8	93,6	<i>Cost level indicator in enterprises^c (in %)</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w przed- siębiorstwach niefinansowych ^c (w %):					<i>Turnover profitability rate in enter- prises^c (in %):</i>
brutto	4,6	4,7	4,2	6,4	<i>gross</i>
netto	4,0	4,1	3,6	5,8	<i>net</i>
Nakłady inwestycyjne w przedsięw- zięciach ^c (w mln zł; ceny bieżące)	1916,7	2655,4	2967,0	2653,4	<i>Investment outlays in enterprises^c (in mln zł; current prices)</i>
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	98,5	138,5	111,7	89,4	<i>previous year = 100 (current prices)</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku. ^c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the year. ^c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM WEDŁUG MIESIĘCY
SELECTED DATA ON PODKARPACKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2012													
B – 2013													
Ludność ^a (w tys.)	A	x	x	2128,6	x	x	2128,9	x	x	2130,0	x	x	2129,9
Population ^a (in thous.)	B	x	x	2129,2	x	x	2128,7	x	x	2129,2	x	x	2129,3
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^b (w tys.)	A	232,3	231,7	231,3	230,8	229,9	228,5	228,3	229,1	229,4	229,0	227,8	226,4
Average paid employment in the enterprise sector ^b (in thous.)	B	227,1	222,8	224,0	223,6	223,9	223,9	223,7	224,2	224,2	224,2	231,6	223,4
poprzedni miesiąc = 100	A	101,1	99,7	99,8	99,8	99,6	99,4	99,9	100,3	100,1	99,8	99,5	99,4
previous month = 100	B	100,3	98,1	100,6	99,8	100,1	100,0	99,9	100,3	100,0	100,0	99,8	99,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	102,2	101,5	101,2	100,5	99,8	98,7	98,4	98,7	99,1	99,0	98,9	98,5
corresponding month of previous year = 100	B	97,7	96,1	96,9	96,9	97,4	98,0	98,0	97,9	97,8	97,9	98,2	98,7
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	A	154,3	156,4	153,2	146,8	142,0	139,7	140,5	142,0	141,2	142,9	147,3	153,8
Registered unemployed persons ^a (in thous.)	B	163,0	164,2	162,1	156,3	150,4	145,8	146,2	146,2	145,9	145,7	149,7	154,2
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %)	A	16,2	16,4	16,1	15,6	15,1	14,9	15,0	15,1	15,1	15,2	15,6	16,4*
Registered unemployment rate ^a (in %)	B	17,2	17,3	17,1	16,6	16,1	15,6	15,7	15,7	15,6	15,6	16,0	16,4
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca	A	2381	3543	5718	4659	3880	3885	3660	4825	5998	4480	3085	2575
Job offers declared during a month	B	3489	5357	6125	6089	5266	4787	4389	4657	3996	4170	3199	2780
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	A	128	91	76	84	83	72	72	50	75	80	96	131
Registered unemployed persons per job offer ^a	B	106	92	82	73	58	64	64	63	73	66	91	115
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b (w zł)	A	2973,34	2910,76	2972,08	3052,37	3008,34	2933,96	2967,28	2994,11	2960,81	3042,15	3046,11	3217,57
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^b (in zł)	B	3004,63	3001,67	3126,02	3125,95	3108,51	3063,63	3158,74	3136,04	3142,43	3180,77	3177,91	3364,52
poprzedni miesiąc = 100	A	94,7	97,9	102,1	102,7	98,6	97,5	101,1	100,9	98,9	102,7	100,1	105,6
previous month = 100	B	93,4	99,9	104,1	100,0	99,4	98,6	103,1	99,3	100,2	101,2	99,9	105,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	106,7	105,2	104,7	102,8	106,7	103,2	102,0	102,7	100,7	102,1	102,3	102,5
corresponding month of previous year = 100	B	101,1	103,1	105,2	102,4	103,3	104,4	106,5	104,7	106,1	104,6	104,3	104,6

a Stan w końcu okresu. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of the end of the period. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)
SELECTED DATA ON PODKARPACKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2012													
B – 2013													
Wskaźnik cen: Price indices of:													
towarów i usług konsumpcyjnych consumer goods and services													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 A	x	x	104,5 ^a	x	x	104,5 ^b	x	x	104,3 ^c	x	x	103,0 ^d	
corresponding period of previous year = 100 B	x	x	101,3 ^a	x	x	100,3 ^b	x	x	100,9 ^c	x	x	100,4 ^d	
skupu ziarna zbóż: procurement of cereal grain ^e :													
poprzedni miesiąc = 100 A	102,1	105,3	99,3	111,6	106,0	93,1	104,4	99,6	104,5	98,7	107,5	101,5	
previous month = 100 B	101,0	99,9	95,5	100,4	99,9	92,3	77,0	92,5	108,2	101,0	104,0	105,9	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 A	83,3	83,4	84,9	91,0	91,0	82,0	110,0	126,1	133,0	137,0	139,5	137,8	
corresponding month of previous year = 100 B	136,3	129,3	124,3	111,9	105,5	104,6	77,2	71,7	74,2	76,0	73,5	76,8	
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): procurement of cattle for slaughter (excluding calves) ^e :													
poprzedni miesiąc = 100 A	83,0	113,4	98,9	98,3	102,4	93,4	103,0	99,7	102,7	103,8	93,6	102,8	
previous month = 100 B	103,7	99,5	102,1	96,2	99,0	94,0	103,0	98,6	98,8	99,3	97,0	106,6	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 A	123,7	126,0	124,8	119,8	121,4	119,9	129,8	123,0	117,0	119,9	97,0	92,1	
corresponding month of previous year = 100 B	115,1	101,0	104,3	102,0	98,7	99,3	99,3	98,3	94,5	90,3	93,6	97,2	
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: procurement of pigs for slaughter ^e :													
poprzedni miesiąc = 100 A	93,3	99,8	98,4	101,2	99,8	106,3	99,4	104,5	104,8	98,8	94,8	98,2	
previous month = 100 B	93,9	97,8	98,4	101,8	98,4	105,7	106,4	103,8	101,4	97,4	94,0	100,0	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 A	136,9	134,1	124,2	113,1	112,4	117,1	111,0	112,9	117,6	113,7	107,8	98,5	
corresponding month of previous year = 100 B	99,2	97,3	97,2	97,8	96,5	95,9	102,6	102,0	98,6	97,2	96,4	98,2	

a-d Dane dotyczą okresów (miesiący): a I-III, b IV-VI, c VII-IX, d X-XII. e Ceny bieżące bez VAT

a-d Data concern periods (months): a I-III, b IV-VI, c VII-IX, d X-XII. e Current prices excluding VAT

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)
SELECTED DATA ON PODKARPACKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2012													
B – 2013													
Relacja ceny skupu ^a 1kg żywca wieprzowego do ceny targowiskowej 1 kg żyta	A	6,3	6,4	5,8	6,8	5,9	7,0	6,5	7,3	6,9	8,0	7,1	6,8
	B	6,6	6,2	6,4	5,9	6,8	6,8	7,9	8,8	7,2	7,3	7,2	7,3
<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace price per kg of rye</i>													
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe): <i>Sold production of industry^b (constant prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	106,6	98,1	109,6	91,2	103,4	104,3	95,1	103,8	107,0	105,1	90,9	99,7
<i>previous month = 100</i>	B	95,3	100,3	110,2	98,0	100,1	105,6	101,5	95,2	111,4	105,6	87,6	97,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	115,5	108,2	99,3	103,7	101,6	106,1	101,6	100,6	97,7	108,0	101,0	113,1
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	101,1	103,4	104,0	111,8	108,2	109,7	117,0	107,3	111,8	112,4	108,4	105,5
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące): <i>Construction and assembly production^b (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	32,4	93,3	135,4	107,6	121,8	176,3	63,8	106,4	121,2	100,9	100,7	145,8
<i>previous month = 100</i>	B	22,0	116,8	117,8	104,1	132,6	176,0	73,3	95,0	96,1	141,0	78,7	191,8
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	116,1	104,8	94,4	100,8	84,3	142,4	92,4	96,9	86,9	96,7	95,2	115,6
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	78,4	98,2	85,4	82,6	89,9	89,7	103,0	92,0	72,9	101,8	79,5	104,6
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	458	978	1535	2045	2490	2991	3553	3976	4436	5050	5561	6526
	B	574	942	1572	2053	2435	2948	3383	3999	4386	4910	5338	6197
<i>Dwellings completed (since the beginning of the year)</i>													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	110,9	92,0	99,9	107,0	111,9	119,0	116,4	113,4	113,3	113,9	112,5	114,6
<i>corresponding period of previous year = 100</i>	B	125,3	96,3	102,4	100,4	97,8	98,6	95,2	100,6	98,9	97,2	96,0	95,0

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)

SELECTED DATA ON PODKARPACKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2012													
B – 2013													
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące):													
<i>Retail sale of goods^a (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	76,3	99,5	119,0	98,8	105,7	98,6	104,6	100,1	95,2	102,2	94,1	104,9
<i>previous month = 100</i>	B	79,7	99,1	116,1	102,1	105,1	98,5	107,9	103,0	94,1	106,6	89,2	112,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	111,2	109,2	110,4	103,4	107,7	106,2	108,7	101,3	96,5	97,5	101,1	93,6
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	97,8	97,4	95,1	98,3	97,7	97,6	100,7	103,6	102,4	106,8	101,2	108,5
Podmioty gospodarki narodowej ^b	A	150264	150500	151008	151563	152186	152563	152835	153253	153692	154275	154867	155034
<i>Entities of the national economy^b</i>	B	154878	155082	155405	155836	156372	156934	157426	158083	158611	158650	158919	159627
w tym spółki handlowe	A	8037	8089	8126	8185	8224	8257	8309	8379	8442	8504	8576	8660
<i>of which commercial companies</i>	B	8734	8795	8876	8954	9016	9081	9149	9206	9275	9345	9417	9513
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	1048	1055	1065	1071	1077	1082	1090	1107	1122	1132	1144	1157
<i>of which with foreign capital participation</i>	B	1166	1173	1190	1204	1210	1222	1228	1240	1257	1272	1288	1308
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c :													
<i>Profitability rate of turnover in enterprises^c:</i>													
brutto (w %)	A	x	x	4,7	x	x	4,6	x	x	4,5	x	x	4,2
<i>gross (in %)</i>	B	x	x	4,5	x	x	7,6	x	x	6,8	x	x	6,4
netto (w %)	A	x	x	3,9	x	x	3,9	x	x	3,9	x	x	3,6
<i>net (in %)</i>	B	x	x	3,6			6,9			6,1	x	x	5,8
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c	A	x	x	461,9	x	x	1162,1	x	x	2008,0	x	x	2967,0
(w mln zł; ceny bieżące)	B	x	x	481,6	x	x	1085,4	x	x	1735,7	x	x	2653,4
<i>Investment outlays in enterprises^c (in mln zł; current prices)</i>													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	x	x	122,2	x	x	126,6	x	x	131,4	x	x	111,7
(ceny bieżące)	B	x	x	104,3	x	x	93,4	x	x	86,4	x	x	89,4
<i>corresponding period of previous year = 100 (current prices)</i>													

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the period. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively.